

اوغول آتادان گۆرر، سفرە آچار.

اوغول آتائين كۆوشنين اكر.

اوغول دوشمن قاپيسينا آپارار.

اوغول يۇنلو اولسا نئينر آتا ماليني، يۇنسوز اولسا نئينر آتا ماليني؟!

اوغولون افلى قوهوم يتردن قيز آلار.

اول اتوين ايچى، سونرا چۇلو.

اول اوستا، سونرا ايش.

اول بگنميردى، ايندى لليك دوشوب.

اول دانیشان بيلسه كى، سونرا كى نه دانيشاجاق، هنج دانيشماز.

اول دوشون، سونرا دانيش.

اول دوهنى اووسارلا، سونرا حاقا ايسمارلا.

اول سلام، سونرا كلام.

اول نماز، سونرا نياز.

اول يولداش، اوندان يول.

اولاجاغا چاره يوخدور.

اولار آشيم سويو، اولماز باشيم سويو.

اولا ماغين بيلمەين كۆپك سۈرۈيە قورد گتيرر.

اولان يىتردن اومارالار.
اولاندا گۆز قيزارار، اولماياندا اوز.
اولدو ايله اۆلدويه چاره يوخدور.
اولدوزو باريشمايانين سلامى دا ساواشدير.
اولما گۆزل، اينجيميه سن.
اولموش اولاجاقدان ائيبيدير.
اولموش اينك سودلو اولار.
اولو سۆزونه باخمايان اولايا-اولايا قالار.
اوماج اۆزون آش بيلر، قارغا اۆزون قوش بيلر.
اومان يىتردن كوسرلر.
اومود قالدى كوسايا، كوسا ساققالين دارايا.
اومولمايان داش يارار باش.
اون ايكي امامى قويوب، گۆزون آخزالمانا تيكيب.
اوندان خئيير گۆرن آلاهدان بلا چكر.
اووچو اوودا، يولچو يولدا گرک.
اووچو نچه آل بيلسه، آيى دا اونجا يول بيلير.

اووچويا داغى نشان وئرلر، اووو نشان وئرملر.

اووو بره سينده وورارلار.

اوووردوندا ياخشى يئر ائله ييبسن، باققال آرمود وئرسه.

اوياغى گوزوندن ائلر، يياغى ديزيندن.

اويناش يانينان گليب ار باشى يارير.

اويناشا اومودلو اولان آرواد اردن اولار.

اويناماق بيلمه ين يئر يم داردير دئير.

اوينامايين، گولمه يين، كنده تزه دارغا گليب.

اويناييرام، گولورم، هئچ اويناش ياديمدان چيخمير.

اويوشار قاتيق يئيه ريک، اويوشماز سود ايچريک.

اسى

ايپك كؤهنه لنده انششگه پالان اولار.

ايپك نجه خوار اولوب انششگه چيدار اولوب!

ايپك يوشاق اولدوغوندان، قيلينج كسمز.

ايبينده وارسا، جهره سينده ده وار، اونو ايرهن چيلده ده وار.

ايت آجيندان اوغورلوق ائلر.

- ايت آدينا اويودوب اۈزو يئير.
- ايت آرابا كۈلگەسىندە ياتار، ائلە بيلر اۈز كۈلگەسىدى.
- ايت آرىقلىغىنى قوردا بيلديرمز.
- ايت آغزى دگمكلە دوققاز موردار اولماز.
- ايت آيا ھورر، باشينا قال گتيرر.
- ايت اۈزو نەديركى، سودو نە اولاس!
- ايت اۈزودور، قوردو منە گۈسترير.
- ايت اۈزوندىن تميزىنى بيلمز.
- ايت اتى اولسون، شيشدە اولسون.
- ايت اولايا-اولايا يوواسينا قورد گتيرر.
- ايت اولسون، كوماسيندا ھورسون.
- ايت ايت ايلن ساواشار، چايا گئندە بير گندر.
- ايت ايتلە ساواشاندا بير آياغين دالدا توتار.
- ايت ايتليگيندن ال چكر، سومسونمگيندن ال چكمز.
- ايت ايتنن بوغوشدو، قوردون ايشى راست دوشدو.
- ايت ايتنن آياغين باسدماز.

ايت ايتين ايتين يئمه ييب، هامپا هامپانين ايتين يئيب.

ايت بير اولار، يوخسا بير سورو؟

ايت بير يارا ايله اۆلمز.

ايت بيلير خور جوندان نه وار، چوبان داييلير ايتنه نه وئره جگ.

ايت دميرچى دوكانيندان نه آپارار؟

ايت دوهيه هورر، دوهنين خبرى اولماز.

ايت ده اۆز قاپيسيندا آغادير.

ايت ده گتتى، ايپ ده گتتى.

ايت ده يوخا يئهر، دورمگيني بيلسه.

ايت ساللاقخانادان سوموگك آپاردى، آياغين كسدى.

ايت سومسونر دويار، آدام سومسونر دويماز.

ايت سوموگو اوداندا سئوينه-سئوينه اودار، تاماشادى چيخاندا.

ايت قصاب دوكانيندان ات آپاردى، آياغين كسدى.

ايت قودوراندا يئيه سيني ده قاپار.

ايت قورخدوغو يئره هورر.

ايت قورخوسوندان اوغورلوغا گتتمز.

ايت قورساغى سارى ياغ گۆتورمز.

ایت قولاغی اپیک اثشیتدی.

ایت قولاغینی کسندن قورخار.

ایت قیشی چیخاردار، آما دریسی نه چکر.

ایت کله سینی خونچایا قویارسان، سوروشوب دوشر.

ایت گنتدی، قورد گلدی.

ایت موتالدان ال چکدی، موتال ایتدن ال چکمه دی.

ایت نه دیرکی، یونو نه اول؟

ایت هاردان آلدی ایکی کوتو، بیرین یئسین، بیرینده باشی آلتینا قویسون.

ایت هورر، کاروان کنچر.

ایت یندیگین قوسار.

ایتدن اوتانماسان، صاحیبیدن اوتان.

ایتدن تۆرهین ایت اولار.

ایتدن چوخ چاریق آپاران یوخ، یئنه آیاقلاری یالیندیر.

ایتدن قورتاردیق، قوردا راست گلدیک!

ایتله یاتان بیتله قالخار.

ایتله یولداش اولدون، داشی الدن بوراخ.

ايتن بالتانين ساپى قيزيل اولار.

ايتە اومودلو اول، آغاجيني يئره قويما.

ايتە اومودلو اولدوق، هورمه دى ائويميزى بىيخدى.

ايتە باخ، يئديگى كوتوبه باخ.

ايتە چۆرك وئرمزن، آجىندان هورر.

ايتە چۆره ك آتالار بيه سى خاطرينه.

ايتى اۆلدوره نه سوروتدوررلر.

ايتى ايت له بوغدورارلار.

ايتى داليمآ الميشام قورد قورخوسوندان.

ايتى لژ دوشن ائوين بركتى كسيلر.

ايتى يودوقجان ميندار اولار.

ايتيگى ايتن سوراغ ائلر.

ايتين آخساغى اوودان قالماز.

ايتين آياغين باسارسان، سنى قاپار.

ايتين اۆلومو گلنده چوبانين دگنگينه سورتونر.

ايتين ابلهى قايقاناقدان پاى اومار.

ايتين ديريسى نه ديركى، اۆلوسو نه اولآ؟

ايتىن قاباغىندان قالانى آسلان يىتمى.
ايتىن قودورسون، چاققال!
ايتىن قولاغىنى كوچوك كن كسرلر.
ايتىن هورمگى دىلنچىنى قايتارماز.
ايتىن يانيننان بگ كىمى، بگىن يانيننان ايت كىمى كىچ.
ايتىنى هايا اويرتمە، قونشونو پايا.
ايچديم اوزوم سويونو، تۆكدوم اوزوم سويونو.
ايچريم اوزومو يانديرير، چۆلوم اوزگەنى.
ايسترم دوستا وارانم، اليم بوش، اوزوم قارا.
ايستك گۆزدە اولار.
ايستەدى قاش دوزەلدە، ووردو گۆزون چىخارتدى.
ايستەديگىم يار ايدى، يىتيردى پروردگار.
ايستەديگىن سۇبلەين ايستەمەديگىن ائشيدىر.
ايستەديگىنى اونوت، گۆردوگونو دئمه.
ايستەمك بير عيب، وئرمەمك ايكي عيب.
ايستەينىن بير اوزو قارا، وئرمەينىن ايكي اوزو.

ایسته بیرسن بال چۆره ک، آل الینه بئل- کوره ک.

ایستی آشا سویوق سو قاتمازلار.

ایسلانمیشین یاغیشدان نه قورخوسو؟!

ایسماریجنان حاج قبول اولماز.

ایسینمه دیک ایستی سینه، کور اولدوق توستوسونه.

ایش آدامین جۆهری دیر.

ایش الدن، سۆز دیلدن، اوغول بئلدن گلمه سه نه فایداسی.

ایش گندر صاحیین تاپار.

ایشدن آرتماز، دیشدن آرتار.

ایشده سیزین یوخوسونا بئش آرشین بتز گیرر.

ایش- گوجوموز بوجاقد، شنگولوموز قوجاقد.

ایشلک دمیر پاس توتماز.

ایشله مگین دردیندن ینمگه حسرت جانیم.

ایشله مهین دیشله مز.

ایشله اینجی تاخار، ایشله مهین یاندان باخار.

ایشه باخ، آلا قارغا شوخ ترلانی بگنمیر.

ایشیق اولان یثرده یاراشیق اولار.

- ایشیق گلن یئری تیخامازلار.
- ایکی آروادلی ائو زییبللی اولار.
- ایکی آروادلی کیشینین آغزینین دادی اولماز.
- ایکی آروادلی گنجه شامسیر قالار.
- ایکی ائششک بیر آخوردان آرپا یئمز.
- ایکی ائوین اورواسیندان بیر فتیر اولار.
- ایکی ایت بیر آسلانا دوو گلر.
- ایکی ایتین آراسینا پارا سوموک آتمازلار.
- ایکی بولبول بیر بوداقدان اوخوماز.
- ایکی داشی چاخارام، تاماشایا باخارام.
- ایکی دوشون، بیر دانیش.
- ایکی دوه اللشنده اوتلوق خاراب اولار.
- ایکی قاپیدا گزن کؤپک آج قالار.
- ایکی قارداش ساواشیپ، آخماق بونا اینانیپ.
- ایکی قبلهیه نماز اولماز.
- ایکی قوچون باشی بیر قازاندا قایناما.

- ايكى قىلىنچ بىر قىنا سىغماز.
- ايكى كسك بىر داشا عوض اولماز.
- ايكى كىشى دانىشاندا اوچونجوسو سن اولما.
- ايكى گولشنىن بىرى باسىلار.
- ايكى وئرمزىن، بىر آلا بىلمزىن.
- ايكى يانا باخان چاش قالار.
- ايكى يومروق بىر باشا گوجدور.
- ايكىسىنە اوچ لعنت، هرەسىنە بش لعنت.
- ايگنە ايشين چووالدىز گۆرمز.
- ايگنە باتيرانا چووالدىز باتيرارلار.
- ايگنەنن كىچىك اوجونو اۆزۈنە باتير، بۆيۈك اوجونو اۆزگە يە.
- ايگىد اۆلر، آدى قالار، مەختىن نەيى قالار؟!
- ايگىد اودور آتدان دوشوب آتلانا، ايگىد اودور هر عذابا قاتلانا.
- ايگىد اوغول جاوان ائىلر آتانی.
- ايگىد اوغول دایى سىنا چكر.
- ايگىد ايگىدە خور باخماز.
- ايگىد باسديغىن كىسمز.

ايگيد غوغاسيز اولماز.

ايگيد لقبي ايله تانينار.

ايگيد مين ياشار، فرصت بير دوشر.

ايگيد ياراسيز اۆلمز.

ايگيد ياراسينا ايگيد قاتلانار.

ايگيدلىك بيله كله دگيل، اوره كله دير.

ايگيدىن آدى چيخينجا جانى چيخار.

ايگيدىن ايگيددن نه يى آرتيقدير؟-احتياطي!

ايگيدىن باشى قالدا گرک.

ايل اۆتر، آي دولانار، شنبه دوشر نوروزا.

ايل وار بير گونه دگمز، گون وار مين آيا دگر.

ايلان آغزيندان قورتولدو، قورباغا آغزينا دوشدو.

ايلان اۆز اگريسىن بيلمز، دئهر: دوهنين بوينو اگريدى.

ايلان اولدوز گۆرمهسه اۆلمز.

ايلان ايلان يئمه يينجه اژدها اولماز.

ايلان بالاسى دا چالار.

- ايلان چالان ياتار، آج ياتماز.
- ايلان چيخديغى باجاني ياخشى تانيار.
- ايلان قابيغين دگيشر، خاصيتين دگيشمز.
- ايلان ووران آلا چاتيدان قورخار.
- ايلان هر يئره اگري گندر، اؤز يوواسينا دوز.
- ايلانا آغو وئرن كرتنكله دى.
- ايلانا بالاسى قنيم اولار.
- ايلانى اؤزگه الى ايله توتماق گر ك.
- ايلانى سن توت، من گؤزونه دارى ساليم.
- ايلانى سيداحمد الى ايله توتور.
- ايلانى يارالى بوراخمازلار.
- ايلانى يوواسيندا اۆلدور.
- ايلانين آغينا دا نهلت، قاراسينا دا.
- ايلانين باشى آغرياندا يولون اورتاسيندا ياتار.
- ايلانين باشين دوشمнин الى ايلن از.
- ايلانين زهله سى يارپيزدان گندر، او دا بيتير بورنونون ديبينده.
- ايلانين قويروغون باسما سان، سنى سانجماز.

ايلخچى نين قازانچى ھاوايى مینمکدى.

ايلقار- ايمان.

ايلقارى اولمايانين ايمانى دا اولماز.

ايليکلى سوموک آغير اولار.

ايلين آخير چرشنه سى کیمی يه دوشر، کیمی يه يوخ.

ايمان عزيزدى.

ايماندان قونشو پايى اولماز.

اينجه لن يئردن اوزولر.

اينک بوزوون آياغینی باسماز.

اينک ساغا بيلمه ينه حيه ط اگری دير.

اينک سو ايچر- سود اولار، ايلان سو ايچر- زهر.

اينک سودونه گۆره ملر.

اينک گۆز ائله مه سه، کل سيچراماز.

ايوب صبرى ده بير صبر دگيل.

ب

بۆر کچونون بۆر کو اولماز، کور کچونون کور کو.

بۇر كو ايستى- سويوقدان اۋترو باشا قويمازلار.

بئز گئيهرم، دوز گزرم.

بئش بارماغين بئشى ده تن دگيل.

بئكارليقدانسا جولفاليق.

بئله اوت يئيهنايدين، نه اوچون آريق دوشدون؟!

بئله شيللاق آتان ماديان قولون ساخلاماز.

بئله ماتاهين وار، جعفر آباد(مازندران) بازارينا آپار.

بئله ياتان اۋكوز يوك گۈتورمز.

بۇھتانا دوشن اودسوز يانار.

بۇيله غم، بۇيله كدر، بۇيله گلر، بۇيله گئدر.

بۇيوك آغاجين كۈلگهسى ده بۇيوك اولار.

بۇيوك اولانين قورساغى گئن گرک.

بۇيوك بۇيوكلوگون بيلمهسه، كيچيك ده كيچيكليگين بيلمز.

بۇيوك باشين بۇيوك ده دردى اولور.

بۇيوك باليغى كيچيك باليق يئيهر.

بۇيوك تۈكنى كيچيك ييغار.

بۇيوك تيكه بوغاز ييرتار.

بۇيوك دانىشانى كىچىك گۆتۈرۈر.
بۇيوك لوغما چىينە، بۇيوك سۆز دانىشما.
بۇيوكسوز ائودە خىير-بركت اولماز.
بۇيوكلردە زور اولار، يالان اولماز.
بۇيوكون اوزونە عاق اولانى تورپاق گۆتۈرمز.
بۇيوكون تانىمايان قبلەسىن دە تانىماز.
بابام منە كور دىيىپ، گلىب گئندى وور دىيىپ!
بابلى بابىن تاپماسا، گونو آه-واينان كئچر.
باجاناق باجاناغى گۆرندە قاشىنما توتار.
باخما دىيەنە، باخ دىدىگىنە.
باخماق كرايه ايستەمز.
باخماقلا اۆيرنمك اولسا، ايتدن قصاب اولاردى.
بار وئرن آغاجى كسمزلىر.
بارسىز آغاجىن باشىنا داش آتمازلار.
بارلى آغاجا داش آتارلار.
بارلى آغاجىن باشىنا دولانارلار.

بارماغىن ھانسىن كىسىن، آغرىسى بىردىر.

بارماغىن بىششىنى دە بال ائله يىب آغزىنا سالىسان، دئىەر زھىرلىدىم.

بارماق-بارماق اوغورلايان قارىش-قارىش اوغورلادار.

باروت ايله اودون دوستلوغو اولماز.

بازار اچىنىدە ايت قولاغى كىمىز.

بازار قورولدو، حساب دورولدو.

بازار بىن بازار، قادام سىنە، مردم آزار.

باسدىردىغى اولو اوزوندن قاباق گىلى.

باش اونون، داش بونون، مىنىمكى گۆرمەمكى.

باش بىلىنسىز ايش اولماز.

باش ساغ اولسون، پاپاق تاپىلار.

باش نامرد الىندە دىر، نە كىر، نە باغىشلار.

باش آچىغىن قاچاچاغى يىر پاپاقچى دوكانى.

باشا دوش، باشىمى يار.

باشا دىل گىرەنى، ائل گىرە بىلمىز.

باشا گلن دىلدن گىلىر.

باش-باشا وئرمە يىنجە، داش يىرىندىن قوپماز.

باشدا اوتوران بگ اولماز.

باشلادىغىن ايشى ياريمچىق قويما.

باشلى باشىن ساخلاسىن، من باشىمدان بىزارام.

باشماغىمى گىئە بىلرسن، يىرشىمى يىرى يە بىلمزسن.

باشماق پالچىقسىز اولماز.

باشماق جوتلەندە بىلىنر.

باشماقچىنىن باشماغى اولماز، بۆر كچونون بۆر كو.

باشماقچىنىن باشماغى يىرتىق اولار.

باشووا داش دا سالسان اوجا يىردن سال.

باشىمى سىندىر، مظنەنى سىندىرما.

باشىمى يارماغىنا گۆرە بارى داش اولايدى.

باشىمى ياريرسان، اتگىمە قوز تۆكورسن، باخان دىسىن قوز ياريب.

باشىن كىچل، گۆزون كور، بس سنىن هاران ياخشى؟

باشىنى ايتىرن تىل اوچون آغلاماز.

باشىنى كىچل ائلمە؛ هر كىچلىن طالعى بىر اولماز.

باغ اولمايان يىردە بۇيورتكن اۆزونو باغ چاغىرار.

باغ سالان بارین ییهر.

باغ صاحبسيز اولماز.

باغ واختی باغبانین قولاغی آغیر ائشیدر.

باغا اؤزون چکه بیلمز، ائوین دالینا آلاز.

باغا باخ اوزوم اولسون، ینمگه اوزون اولسون.

باغا باخارسان باغ اولار، باخمازسان داغ اولار.

باغا قینیندان چیخدی، داها قینین بگنمه دی.

باغانی یا اۆلدور، یا دالیسی اوسته قوی.

باغبان باغبان اولسا، نئيله ییر باغ دیواری؟!

باغبان تلسر، آرمود واختیندا یئتیشر.

باغبانین کۆنلو اولسا، نه گلیب باغدا پایا؟!

باغدا اریک وار ایدی، سلام علیک وار ایدی، باغدان اریک قورتاردی، سلام
علیک قورتاردی

باغلی باغینی قییدی، باغبان سالخیم قییمادی.

باغی باغبان ییهر، قویونو چوبان.

باغی وتر باغبانا، یاریسین بیسه ده.

بال توتان بارماق یالار.

بال وئرن چيچگى آرى تانيار.

بال يئدين، بلالا دوشدون.

بال يئيب، بلاسنى چكىر.

بالا بالدان شيرين دير.

بالا قوشون آغزى بؤيوك اولار.

بالالى قارغا بال يئمز.

بالالى قارغا يا يئم يوخدو.

بالتا آغاج كسمزدى، ساپى آغاج اولماسايدى.

بالتادا وارسا، ساپيندا دا وار.

بالتانى ديبدن وورمازلار.

بالتانى قيزيلدان انلرسن، گئدر اودونون يانينا دوشر.

بالديزيم چووالديزيم، هردن گلر، سانجار، گئدر.

بالىغى هاچان توتسان تزه دير.

بالىغى يا اولدوردون، يا سودان قيراغا قويدون.

بالىغين ديريسى ده سودا، اولوسو ده.

بالىق باشدان ايگلنر.

باليق باليغى اودماسا درياني باليق توتار.

باليق توتان سويو بولانيق ايستر.

باليق سويما چكر.

باليقدان سودا ايكن سوودا اولماز.

باليني يى، آريسينى سوروشما.

باھاليقدى چۆرە گىن اسير گەين اوجوزلوقدا يالقيز قالار.

بايرام سوموگو ايله كۆپك كۆكەلمز.

بايرامعليسيز توي اولماز، قنبرسيز دوگون.

بايقوش خاراباليغى گولوستانا دگيشمز.

بايقوش خاراباليق ستور.

بايىردا ميني اؤلسون، ائويمده بيرى اؤلمەسين.

بايىرى كاشى-چيني، ايچرىسى تويوق هيني.

بحث ايله حجه گئدن يورولار يولدا قالار.

بخارى اگري اولدو نئيلر، توستوسو دوز چيخسين.

بخشش وار-خالوارلا، حساب وار دينارلا.

بد رنگ ده بير رنگدير.

بداصيل اول وفا گؤسترر، سونرا جفا.

بداصيلدن اصيل اولماز، بويونجا قيزيل قالا.

بداصيلي باشا چكرسن، سوروشر آياغا دوشر.

بداصيلين باشماغيني جوتلرسن، دئهر گئريده دور.

بدجنس ليک مايا ايسته مز.

بركت اون دور، اونو دا دوزلوک.

بركت هاردا وار؟- بويوكلو يئرده.

بزنميرم آغادان قورخورام، بزنميرم خانيمدان.

بسله قارغاني، اويسون گوزونو.

بسله يثتيمي، يثسين اتيني.

بسم الله دئمکله دونوز بوستاندان چيخماز.

بگ اوغلو گوردوم، تاماها دوشدوم.

بگ ايله بگ ساواشدي، آرادا کاسييين باشي يارييلدي.

بگ دئديگين نه دير، بگنمه ديگين نه؟!

بگ دون گئيدى، هامى دئدى: موبارک اولسون. يوخسول گئيدى، هامى دئدى:

هاردان گتيردين؟

بگ منيم آرхам، من کيمدن قورخام؟!

بگ وئرن آتین دیشینە باخمازلار.

بگ لە بوستان اکنین تاغی چیینیندە بیت.

بگ لە حاجا گئند چۆللردە سرگردان قالیر.

بگ لیگی باشارمادان، جانین چیخسین بئله گز.

بلا بلا گتیرر.

بلا گلندە "گلیرم" دئمز.

بلادان قاچان بلایا توتولار.

بلکە سن بوستانووی پوزموسان، من یتمیشسیز قالماياجاغام کی...

بلکەنی اکرسن بیتمز.

بناسیز ھۆروک ھۆرولمز.

بندە بندە یە ئییلر، خودا گۆزدن سالماسا؟!

بنزە یە بنزە یە یاز اولار، بنزە یە بنزە یە قیش.

بو آرشینا بئز وئرمزلر.

بو ائلتی ائله بیلر او ائلتی دونیانی یئدی.

بو اۆلو بو شیونە دگمز.

بو ائوین ایشیغی او ائوہ دوشمز.

بو الین رنجی بو الہ حرامدی.

بو ايلكى سترچە بىلدىركى سترچە يە جيو-جيو اۋىرەدىر.

بو جىرىم، بو جىندىرىم، من دوروم نىجە سىندىرىم؟!

بو دارى او آجلىغا چاتماز.

بو داش، بو ترەزى.

بو دونيا دگىرماندى، اويودر بير گون بىزى.

بو شر، بو ميدان.

بو عاغىل منده، او دعا سنده- سحرە جن ياتاريق.

بو قىرغىنا خان دۈزمر.

بو گون سن دئىيرسن، صاباح سنە دئىەرلر.

بو گون منە ايسە صاباح دا سنەدىر.

بو گونكو سۆز صاباحكى سۆزون كۆرپوسودور.

بو گونون ايشىنى صاباحا قويما.

بو گونون چۆرەك قازان، اونو دا نورجهان يتسين، دىندىرنده يالان دئسين.

بو مسجده بو نماز دا چوخدور.

بو نىجە بوستانچى دىر؟ دگىشى قويار، كالين درر؟!

بو ياتيش سىننىدى، بو دوروش مئىننىدى، ايكىمىزدن بير گوموش بالاسى تۆرر.

بود اتی یثمیر کی، گ...ه یاخیندی.

بودرهمه یین ییخیلماز

بورج آلان، سلام دا وار.

بورج آلماق باشلایان یثرده دوستلوق پوزولار.

بورج ایگیدی اریدر.

بورج سو دگیرمان دولانديرماز.

بورج کی اولدو یوز، گیر ایچینده اوز.

بورج گوله-گوله گندر، آغلایا-آغلایا گلر.

بورج وئرمکله توکنر، یول گنتمکله.

بورج ایله آلینان کؤینک آدمی تمیز ساхлаماز.

بورجدان قورخان قاپیسینی گئن آچماز.

بورجلا آلینان ائششک سو یولوندا اؤلر.

بورجلو اؤلمز، بنیزی سارالار.

بورجلو بورجلونون ساغلیغین ایستر.

بورجلونون دعاچیسى آلاجاقلیدیر.

بورجونو وئرن دؤولتلئر.

بوردا اوتورما، هیس اولارسان، اوردا اوتورما، پیس اولارسان.

بوردا ديلنير، اوردا زكات وئير.
بورنو فيرتيقلی قوزو بوينوزو بورما قوچ اولار.
بورون قولاق باشين صاداغاسيدير.
بوز تولا گندير، بوينو يولوق تولا گلير.
بوز نازيك يئریندن سينار.
بوستانا دادانان ائششگين قولاغی-قويروغو اولماز.
بوستانچينين سوغاتی کليک اولار.
بوش آرابا چوخ سس سالار.
بوش ائششک يئيين گندر.
بوش انبار، بوش داغارچيق، ها اولچ، ها اولچ- دولدور!
بوش توتان برک کسر.
بوش توربايلا آت توتولماز.
بوش چاناغی دولو چاناغا وورمازلار.
بوش چووال بوجاقدالار.
بوش داماردان قان چيخماز.
بوش دورونجا دوشمانينا داش داشی.

بوش سفرەيە نە بىسم الله؟!

بوش سۈنبۈلۈن باشى يوخارى اولار.

بوش قابىنى وور، دولو قابىمى سىندىر؛ بو ظولمو كىم گۆتۈرر.

بوغاز يىدىگىن ايستەمز، گۆز يىدىگىن ايستر.

بوغدا اولمايان يىردە دارىنى گۆزە تېرلر.

بوغدا چۆرەگىن يوخسا، شىرىن دېلىن اولسون.

بوغدادان، آرىپادان اليم اوزولدى، اومودوم سنە قالدى، آى دارى خىرمانى!

بوغداسىنى سۈتۈل يىئەن خىرمانىندا آج قالار.

بوغوشان كۆپگىن ياراسى اسگىك اولماز.

بوگونكو باغىر-اؤوكە صاباحىن ياغلى تىكەسىندىن ايرەلى دىر.

بوگونون صاباحى وار.

بولاشىقلى سەنگىدن بولانىق سو تۆكۈلر.

بولاق اۆز گۆزۈنو كور ايستەمز.

بولاق باشىندا بولانار.

بولاق گرک يىرىندىن بولاق اولار.

بولاماج دلى يە قالدى.

بولبول اۆز گۈنو ايچون آغلايىر.

بولبول ويرانه دن اۆتمز، بايقوش ويرانه دن گئتمز.
بولبولون چكديگى ديل بلاسى دير.
بو-هله كاميللىرى، گۆر نه دير جاهللىرى.
بويوندوروقدان قاچان اۆكوزو كسرلى.
بهانه چى بهانه اسگيك اولماز.
بيارا گنت، بئكار قالما.
بياض ايپك هر رنگه بويانار.
بيتلى الين قوينونا آپاردى، آج گومانا دوشدو.
بيتميش ايشدن گول اييسى گلر.
بيته آجيق ائله ييب كۆينگى يانديرمازلار.
بىر آتا يئددى اوغولو دولانديردى، يئددى اوغول بىر آتانى دولانديرمادى.
بىر آج قودورغان اولار، بىر توخ.
بىر آج گوله ين اولار، بىر ده يالاواج.
بىر آرخا كى سو گليب، گومان وار يئنه گله.
بىر آغاجدا گول ده بيتىر، تىكان دا.
بىر ألماغين بيرده وئرمگى وار.

بیر آياق سن گل، ايکی آياق من گلیم.

بیر ات کی گیردی قازانا، اولدو یئمەلی.

بیر الە ايکی قارپیز توتماق اولماز.

بیر اورە کدە ايکی سئوگی اولماز.

بیر اولسون، بیر اولسون.

بیر ایت هورمکله کاروان قابیتماز.

بیر ایش باشلامایینجا قورتارماز.

بیر ایشی بیتیرمەیینجه بیر ایشه باشلاما.

بیر ایگید قیرخ ایلده میدانا گلر.

بیر ایگید یوخسول اولما، اونا ال-آياق گولر.

بیر ایگیدین پایي ايکی ایگیدی آج قویار.

بیر بارماق بالدان اؤترو تولوغون گؤتون بیرتمازلار.

بیر بوغدا اکمەسن، مین بوغدا بیچمزسن.

بیر بیلندن قورخ، بیر دە بیلمزدن.

بیر پاکین دعاسی، بیر ناپاکین دعاسی.

بیر تاباق کوتوم اولسا، بیر ی سنه یوخدو.

بیر تالادا ايکی آخساق جنیران اولماز.

- بىر تېە يىخىلار، بىر درە دولار.
- بىر توربا دنى وار، بئش دگىرمانا اويوتمگە گئدير.
- بىر تىكە ايله داغ آشماق اولار.
- بىر تىكەنى بىلمەين مین تىكەنى دە بىلمز.
- بىر تىكەنین قىرخ ایل حاقي وار.
- بىر چۆرەك اوزون يى، بىرىن دە آلاە يولوندا وئ.
- بىر چولوم وار آتارام، هاردا گلدی ياتارام.
- بىر چووال قىزىل بورجون اولسون، بىر چووال بوغدا بورجون اولماسين.
- بىر چىراغ ايشىغىنا يوز نفر اوتورار.
- بىر چىراغ كى حاقدان يانا، ياغى ئئىلر، ياغى ئئىلر؟!
- بىر چىلپاغى يوز جوببەلى سويلا بىلمز.
- بىر حصيردى، بىر محمد نصير.
- بىر حالالى مین حرام سايا بىلمەيىدیلر.
- بىر دادان پنشمان، بىر دادمايان.
- بىر داداناندان قورخ، بىر قودوراناندان.
- بىر داش آلتدا، بىر داش اوستده.

بىر داش قوپاندا داھا يئرىنى توتماز.

بىر داشلا ايکى قوش وورماق اولماز.

بىر داشلا ديوار اولماز.

بىر داغ بىيخيلماسا بىر دره بىيخيلماز.

بىر دانا بىر ناخىرى كورلار.

بىر دردلىنين درمانين او درده دوشندن آل.

بىر درهم مين عيىي اؤرتەر.

بىر دفعه آلدانميشدا قباحث آلدانانين، ايکى دفعه آلدانميشدا قباحث آلدانانين.

بىر دفعه يىتمكنن قارين دويماز.

بىر دلى قويويا بىر داش آتدى، اون عاغىللى اونو چىخارا بىلمەدى.

بىر دليدن يىندى محله يه ضرر دگر.

بىر دوغرو كى يالانا اوخشادى، اونو سؤيله مە.

بىر ده قاتير چىنين قاتيرىنى هور كوتمه.

بىر ده گلين اوللام، اوتوردوغومو-دوردوغومو بىللم.

بىر سؤزون مين بىر بوداغى وار.

بىر سؤزونو بئش باتمان بال لا يىتمك اولمور.

بىر سو كى گيردى قابا، اولدو ايچمه لى.

بىر سو كى منى آخىدىر، منىم اوچون دريادىر.

بىر شەھردە گىتتىدىن گۆردون ھامى كور، سن دە كور.

بىر عاغىللى باش مېن باشى ساخلار.

بىر قاتى نازك، ايكى قاتى يوغون، قات يارىمى ھاردان تاپىم؟

بىر قازاندا ايكى كىلە قايناماز.

بىر قوز اوچون داش آتيلماز.

بىر قولغونا مېن قىرغىنا سېبىدىر.

بىر قويوندا ايكى درى چىخماز.

بىر قىز بىر اوغلانيندى.

بىر كۆچمك-يوز تالانماق.

بىر كىندىن كى، كوخاسى موردوش اول، ھىچ اولار كى، اوردا خىير ايش اول؟

بىر كورا بىر دىگىك.

بىر كىللكە ايكى خوروز بانلاماز.

بىر گۆردون نامردى، بىر دە گۆرسىن نامردىسن.

بىر گۆرن يولداش، ايكى گۆرن قارداش.

بىر گلن بىر دە گلر، صبر انلە.

بیر گول ایله باهار اولماز.

بیر گون دوز یئدیگین یئره قیرخ گون سلام وئر.

بیر گونون بگلیگی ده بگلیکیدیر.

بیر مشتری اوچون دوکان آچیلماز.

بیر میخ بیر نالی، بیر نال بیر آتی، بیر آت بیر ایگیدی، بیر ایگید بیر ائلی ساخلار.

بیر ناپاکدان قورون، بیر ده کۆپکدن.

بیر ناخیرین آدینی بیر آلا دانا باتیرار.

بیر وئرمه، بیر ده دیلر، یاتماغا یئر ده دیلر.

بیر وار کوراوغلو، بیر ده وار کور کیشینین اوغلو.

بیر ووران مین وور دئیهندن یاخشی دیر.

بیر وورماقلا آغاج ییخیلماز.

بیر یئرده اوتور کی دورمایاسان.

بیر یاخشیدان اؤترو- ها گزمزسن یوز ایل گز!

بیر یاندان باغلایان بیر یاندان آچار.

بیرلیک اولمایان یئرده دیریلیک اولماز.

بیرلیک هارادا، دیریلیک اورادا.

بیره دگمز، مینی بگنمز.

بیره ده هو دئ، مینه ده هو دئ؛

بیره نین قانین آلدین جانین آلدین.

بیری آچیندان شالوارین ساتیردی، دئدیلر نسیه وئرسن می؟

بیری اۆلمه سه، بیری دیر یلمز.

بیری اود اولاندا بیری سو اولسون گرک.

بیری ایتمه یینجه بیری بیتمز.

بیری پالچیغا باتیب، بیری ده یانیندا یاتیب.

بیری کۆریو تاپمیر کنجه، بیری سو تاپمیر ایچه.

بیری منیم، بیری بنده نین، بیرینی ده نازلی یارا گۆندریم.

بیری مینه باغلی دیر، مینی ده بیره.

بیری واردی گنجه دن، بیری ده دوشدو باجادان.

بیری یتهر، بیری باخار، قیامت اوندا قویار.

بیرین گۆر فکر ائله، بیرین گۆر شکر ائله.

بیرین یان دیریپ بیرین قان دیرما.

بیریندن سوروشدولار: قاتیر نیه سسین چىخارتمیر؟ - دئدى: آتاسین یادینا سالماق ایسته میر.

بیرینی ائوه قویان یوخ ایدی، سوروشدو: چوخامی هاردان آسیم؟

بیز گلدیک گلینی گۆرمگه، گلین ده گئدیپ تزک درمگه.

بیز یالواردیق دازا، دازدا اؤزون قویدو نازا.

بیزه چاتدی، دگیرمان یاتدی.

بیزه ده بیر گون دوغار.

بیزه گلن بیزه اوخشار.

بیزه یئتیشن کئچلین ساچی دابانیندان اولدو.

بیشینجن گۆزلهین دوشونجن ده گۆزلهیر.

بیغدان کسیر، ساققالا قویور.

بیلدیر اولوب بوز ائششک، بو ایل گلین آغلاياق.

بیلدیر گئدن بیلدیر چین، هانی سنین بیر قیلچین؟!

بیلدیر یئدیم بیر اینجیر، ایندی ده قارنیم اینجیر.

بیلدیر چین جمال آباددان هارا گئدر؛ دنی یانیندا، سویو یانیندا.

بیلدیر چینین بگلیگی داری سوولانا جاندیر.

بیلدیگیندن دانیش، بیلمه دیگین سنی گودازا وترر.

بيلسه ايديم آتين اولدوگونو، قولاغى دولوسو داريا ساتارديم.

بيلسه ايديم، درديم ايكي اولمازدى.

بيلمه ديگين بيلديگيندن چو خودو.

بيلمه سن، بير بيلندن سور.

بيلمه مك عيب دگيل، سوروشماق عيب دى.

بيلن آز دئهر، بيلمه ين يوز.

بيلنه بير، بيلمه ينه مين اوخو.

بيلنين ده باشينا دؤنوم، بيلمه ينين ده، داد ياريمچيق اليندن.

بيله گى گوجلۇ اولان بيرين يىخار، بيليگى گوجلۇ اولان مينين.

بيله نله بيلمه ين تاي اولماز.

پ

پاپاغى ايستى - سويوقدان اؤترو قويمورلار.

پاپاق ناموس اوچوندور.

پاپاقچينين كۈنلو اولسا، بير دريدن دوققوز پاپاق تيكىر.

پاخيل آرتسا، قورد آرتار.

پاخيل اولما، غصه ن اولماسين.

پادارين اولاغى زاغادا ياتار، قوناغى چۆلدە.

پادشاهسىز ناغىل اولماز.

پادشاهى دا آرخاسىنجا سۆيرلر.

پادشاهىن آياغى دگن يىردە يىددى ايل اوت بيتمز.

پاسلى دميردن قيلينچ اولماز.

پالازا بورون، ائلىنن سورون.

پالتارين چيركى يوماقلا، اورەگين چيركى دئمكلە.

پامبىق ساتان آغ ايتدن قورخار.

پامبىقچىنين آغ ايتدن زھلەسى گئدر.

پامپاغا پاپاغى آغىرلىق ائلەير.

پايىنى يالقىز يىئەن تايىن يالقىز قالدیرار.

پزەونگين آخىرى درويش اولار.

پول جان يونقاريدير.

پول كسنى قيلينچ كسمز.

پولاد سينار، اگيلمز.

پولدا وفا اولسايدى، الدن-الە كئچمزدى.

پوللو آدمادان بلا دا قورخار.

پولو پول قازانار، ياخشى ايگيد پالچيق باسار.

پولون گئتديگينه باخما، ايشين بيتديگينه باخ.

پولون وئرن مال آلا، هئچ وئرمهين نه آلا؟

پيادا آتليا گولمهسه، باغرى چاتلار.

پيادانين قايداسى دير آتليا گولر.

پيتيكله دونوز داريدان چيخماز.

پيچ-پيچ ائو پيخار.

پيچ-پيچ مصطفىاخانى قاجيرتدى.

پير منيمدير، كرامتين بيليرم.

پيس اولماسا، ياخشينين قدرى بيلينمز.

پيس سۆز بيه سينه قايدار.

پيس گونون عؤمرو آز اولار.

پيسليگى تورپاغا اكديلر، گؤيرمهدى.

پيسى دالينا ميندير، يا دالينا مين، ايكيسى ده بيردير.

پيشيك آتاسى خنيرينه سيچان توتماز.

پېشىك اولمايان يىردە سىچانلار باش قالدیرار.

پېشىك بالاسینی ایستەدیگیندن یئیه.

پېشىك بالاسینی کوله بولاییب یئیه.

پېشىگی دارا قیسناياندا دۇنر اوزونو جیرماقلار.

پېشىگین آغزی اته چاتماياندا دئیه قوخویوبدو.

پېشىگین دردی ایتی اۆلدورر.

پېشىگین قوناق یئری سامانلیقدیر.

پېشىگین کۆنلو سامانلیق ایدی، ایت ده قوودو سالدی سامانلیغا.

پېشىگین گۆزو سىچان دئشىگینده اولار.

پىغمبر اۆز جانینا دعا ائله ییب.

پىغمبرلرده بس نیه جر جیسی تاپدین؟!

پیلووون یاغلیسین یئیه یاخشى فاتحه اوخویار.

پینه چینین مایاسی ایگنه یینن بیزدی.

ت

تۆکولن چاناق داها دولماز.

تۆوبه توخلوقدان چیخار، دعا یوخلوقدان.

تۆۋبەسىنى سىندىران ملعوندو.

تۆۋلە دىيىندىن يوخدور، دئىير آتى يەرلە.

تا يىمەسن بىلمىزسن.

تاپان تاپانين اولسا، چۆلدە چوبان بگ اولاردى.

تات آتا مىندى، تانرىسىن تانىمادى.

تاخت منىمدى، اوستوندە ياتمىرام، آلتىندا ياتىرام.

تاخچا منە قالدى، شىدالى، بوخچا منە قالدى، شىدالى.

تاخچاداكى قارنىندا، بوخچاداكى اگىنىدە.

تارلادا ايزى اولمايانين سفرەدە اوزو اولماز.

تارى آج اىستەينى بندە دويدورا بىلمىز.

تارى ائششىگى تانى يىردى بوينوزو وئرمەدى.

تارى بىر ياندان باغلاسا، بىر ياندان آچار.

تارى بىلىر كىم قازانا، كىم يىشە؟!

تارى قارغيانى پىغمبر عصاسى ايله دۇير.

تارى منم، ياغمانام.

تارىسىن تانىماياندان سن نە اومورسان؟!

تارينين گونو بير چووال داريدان دا چوخ.
تازى ھئيز اولاندا دووشان كند قيراغيندا گزر.
تازينين توپال اولدوغو دووشانين قولاغينا يئتيشيب.
تازينين ھئيزليگيندن دووشان سامانليقدا دوغار.
تازينين يئيهسى وارسا، دووشانين دا آلاھى وار.
تامارزيدان آل، اؤيرنميشه وئر.
تانرى دويه قاناد وئرسه ايدى، ييخمادىغى دام قالمادى.
تانرى وئرن دؤولتى بنده آلا بيلمز.
تانريدان گلھه سه، بنده دن نه گلر؟!
تاوا دليک، تاس دليک، بوش دا گلدى اوسته ليک.
تايلي-تايين تاپماسا، آه-وايلا كنچر گونو.
ترلان يئرين چالاغان توتماز.
تره يئيه دن يازا چيخار، کره يئيه دن ده.
تره كمه اؤز اوباسيني باغداددان بؤيوك بيلر.
تره كمه پئنديرينده قورد گؤرمز.
تزك ييغان اللر، ايپك گؤردو دولاشدى.
تزه آي دوغاندا كۆھنه آبي دوغراييب اولدوز اتلرلر.

تزه كوزه سويو سرين ساخلار.

تزه گلدی بازاردان، كؤهنه دوشدو نظردن.

تقدیر ایله یازیلان تدبیر ایله پوزولماز.

تک الین سسی چیخماز.

تک داشدان دیوار اولماز.

تک قویوندان سورو اولماز.

تک گزن دانانی قورد بییه.

تکلیک آلاها یاراشیر.

تکه سورویه بؤیوک اولمازدی، قویونلار قویون اولسایدی.

تکهده قوچ هنری اولماز.

تلسیرن یاواش یئری.

تله سنین کونده سی کوت گئدر.

تله سیک ایشه شیطان قاریشار.

تنبل ائششک هوشو آلاهدان ایستر.

تنبل داغدا قار گوردو، یورغانینا بوروندو.

تنبل، گون اورتایاجان نئيله ییب کی، گون اورتادان سونرا نئيله سین؟!

تنبىلە ايش بويور، سىنە عاغىل اوڭىرتسىن.

تنبىلە دىدىلەر: قاپىنى اوڭرت، دىدى: يىل اسىر اوڭرت.

تنبىلە ھەفتەنىن ھەر گونۇ جىمەدەر.

توپال ائششكەلە كاروانا قوشولما.

توپاللا گىزىن آخساماق اوڭىرەنەر.

توتامالى آرواد، اعتبارلى آت كىشىيە آددەر.

توتۇ، چىلەلگى بىردىن دەيدى.

توتولمامىش اوڭىرە خاندان بگدىن دوڭىرە.

تۇخ ائلە بىلەر ھىچ آجماز، آج ائلە بىلەر ھىچ دويماز.

تۇخ ايت آج بگدىن ياخشىدەر.

تۇخ ايكىن يىمىك يىيەن مزارىن دىشىيىن قازار.

تۇخۇم تۇرپادا گۇيرىمىز.

تۇخۇملۇغا حرام قاتسان بىيىمىز.

تۇخۇمۇ گىتىر، يىر آختار.

تۇخۇن آجدان نە خىبرى؟!

تۇرا دوشىن صبر ائلەمەسە، اۋزون اۋلۇمە وئىر.

تۇراج اتى يىمىسىن؟ - اوچدوچاغىن گۇرموشىم.

تورپاق دئيه: - اۆلدور منى، ديريلديم سنى!

تورپاق دئيه: - سن منە تر وئر، من سنە زر وئريم.

تورک آتینین سامانی بول گرک.

تورک بیلیر داغاردانە وار.

تورک سۆيدوکجه قيزار، دوردوقچا بئزر.

تورک گئندن يئره برکت گئندر.

تورکو آت ييخار، تاتی ات.

تورکون سونراکی عاغلی.

تورکون گلیشی، تاتین گۆروشو.

توستو کۆتوکدن چيخار، بوداقدان چيخماز.

تولا ايتدن ده موردار.

تولک ترلان يئرینه سار باغلاماق اولماز.

تولکو تولکولوگون بيلديرينجه، دريسين بوغازيندان چيخاردارلار.

تولکو تولکويه بويويار، تولکو ده قويروغونا.

تولکو چوخ بيلديگيندن تله يه دوشر.

تولکو دليگه گيره بيلمير، قويروغونا سوپورگه باغلايير.

تولكو سوواخلى باغا گيرمز.

تولكو وار گۇدن چىخارير، قوردون آدى بدنامدير.

تولكودن بېچ حيوان يوخدو، جله يە دوشنده دۇرد آياغيندان دوشر.

تولكونو دريسى خاطرينه قووارلار.

تولكونون آندينا اينانيم، خوروزون قويروغونا؟

تولكونون زرنكى ايكي آياغيندان تله يە دوشر.

تولكونون شاهدى قويروغودور.

تولكونون گنديب- گله جگى كوركچو دوكانىدير.

تولكونون ميداندا نه ايشى وار، دريسينه قيمت قويسونلار؟!

تومانچاغين يوخوسونا بئش آرشين بئز گزير.

تومانيم، كۆينگيم اوزوممن، بئجه يئره دوشدوم خالخين گوزونن.

توند گئدن تئز يورولار.

تووز قوشونو توكونه گۆره كسرلر.

توى دا اولسا تويوغون وايىدى، واى دا اولسا.

توى گونون قويوب، واى گونون اويناير.

تويا گئتمه، ياسا گئت.

تويدان سونرا ناغارا، خوش گلدين، بايرام آغا.

تویسوز ائو تاپیلار، وایسیز ائو تاپیلماز.

تویوغون اوچوشو زیییللیگه قدر اولار.

تویوغون باشی کسینلنده ده گۆزو ائشکنده قالار.

تویوغون جریمه سی یومورتاسیدی.

تویوغون قیچی بیردی کی، بیر.

تویوغون گۆزو کوللو کده دی.

تویوق آناسیندان سود گۆرمه ییب.

تویوق ایستر قاز یئریشی یئرییه، وورار چچنگی چاتلار.

تویوق بیر سو ایچر، بیر آلاها باخار.

تویوق بیر یومورتا یومورتلاسا، یوز اویلو قونشویا خبر ائلر، گوموش دوغسا
هئچ سسی چیخماز.

تویوق یومورتاسینا گۆره قاققیلدار.

تیکان اکن گول گۆتورمز.

تیکان اولوب آیاغا باتینجا گول اول یاخایا سانجیل.

تیکه اوسته دوست اولان ایل اوزونو کوسولو اولار.

تیکه دوستو دوست اولماز.

تيكه قارين دويورماز، محبت آرتيرار.

ثواب تۆكۈلۈپ، ييغاني يۈخدور.

ج

جئيران قووان چيچگه باتار، دونوز قووان پالچيغا.

جئيرانيں قاچماغين ائله گۆردوم، اتيندن زهله م گئتدى.

جامادارين شاهليغى حامامچى ليقدير.

جامع نه قدر بۆيۈك اولسا، امام يئنە بيلديگين اوخور.

جان جانندان آيرىدير.

جان دى، جان اتشيت.

جان ساغليغى دۆولتدير، دئمه، بابام، يوخسولام.

جان سنيں، جهنم تارينين.

جان شيرين اولور.

جان وئرسن قارداشا وئر، مين ايل كئچه ياد اولماز.

جان وئرمەين جانانا يئتمز.

جان وئرندە بوز سترچەيە وئر، قارانقوش گلدى-گندردى.

جانا گلن مالا گلسين.

جانانى سئون جانيندان كنجى.

جاناوار تىك قالاندا باشينا چاققاللار يىغىشار.

جاناوارىن اوزو آغ اولسا، كنده گوندوز گلر.

جاندى چكر، قاندى قاينيار.

جانى آجىشان ائششك آتدان يئىن كندر.

جانى جانان يولوندا دئيهن چوخ اولار، قىيان آز.

جانىم قوربان، ياخشى قوناق! گل اوچاق بىر ده قوناق.

جانىمى دا آلسان، گوله-گوله آل.

جانيندا اولمايانا جاندار آغاجى نئيله سين؟

جانىنى ياخشى ساخلا غقىل اجلدن.

جاوان باش بىر چاناخ قاندى.

جاوانلىقدا داش داشى، قوجالىقدا بى آشى.

جاوانلىقدا قوجالىغا گوج ساخلا.

جاهل آخىردا تولا قويروغو خىنالار.

جاهل ديرىلرىن اولوسودور.

جاهىل ايله بال يئمه، آهىل ايله داش داشى.

جاھىلىدە سۆز اگلىمز.

جاھىللىقدا بىزنىمەدەيم، حىف مەنە، قوجالىقدا بىزنىمىشەم، عىب مەنە.

جىرگەدن قالان كىچىل اولار.

جىزۈى كىلىيە تايەدى.

جىفاسىن چىكىن صىفاسىن گۇرر.

جىنس جىنسە اىر ائىلەمز.

جىنس مادىيان بالانى دۇشۇندە ساخىلار.

جىنگىل دە اۋزۇنو باغ سانار.

جىواھىر جىنىدا اىچىنىدە اولار.

جىواھىرىن قىمىتى وار، آمما آتالار سۆزۈنۈن قىمىتى يۇخىدۇر.

جىوتچۇ ياغىش اىستىر، يۇلچۇ قۇراقلىق.

جىوتە گىئىدن اۋكوز گۇزۇندىن تانىنار.

جىوجە آغ گۇنلۇ اولسايدى، تۇيۇق امجىكىلى اولاردى.

جىوجە نىنەسىندىن سۇد گۇرمەيىب.

جىوجەنى پاىيىزدا سايارلار.

جىوجەنى چالاغاندىن سۇنرا سانارلار.

جىوجەيە بىگىلىك وئردىلەر، آناسىن انىشىگە مىنىدىردى.

جولفا كفنسىز اۆلر.

جومرد دئىيب مالدان ائلرلر، ايگيد دئىيب جانندان ائلرلر.

جومود قان گۈروب!

جهد ائله دوست قازان، دوشمن اوجاق باشيندا.

جهد چاريق ييىرتار، ايش اودور حاقا وارا.

جهنمه گئدن گلر، مشترينين گئدى گلمز.

جهنمه گئدن يولداشيني چوخ ايستر.

جيدانى چووالا گيزلتمك اولماز.

جينس خوروز يومورتادا بانلابار.

جينه بۆرك تىكر، شيطاننا پاپيش.

جينه دمير گۈسترديلر.

چ

چۆر-چۆپله يانان اوجاغين ايستيسى اولماز.

چۆرك آچانى قيلينچ آچماز.

چۆرك باسان آياغا دوشر.

چۆرگى آت دريايا، باليق بيلمز، خاليق بيلر.

چۆرگى تورپاقدان آل، اۆزگەننن اغزىندان يوخ.
چۆرگى چۆر كچى يە، بىر چۆر ك دە اوستە ليك.
چۆرگى دىزىندن اولاندىن اوزاق.
چۆرەگىن تەك يىئەن يوكون اۆزۈ چكر.
چۆل ايتى گلدى، اۋى ايتىنى قوودو.
چۆلمەك دىغىرلار، قاپاغىن تاپار.
چۆلمەك دە قورتاردى، چوغوندور باش قالدردى.
چۆلمەكە وئره-وئره چىخار قازان باھاسى.
چۆلون عالمى ياندىرىر، ايچىن اۆزونو.
چۆمبەلمەمىش ھورە بىلمز.
چۆمچە آشدان اىستى اولدو.
چۆمچە توتان سەنە سارى دىر.
چۆمچە قويروغونا ياپىشان ياغلى يىرىندىن يىئەر.
چۆمچەننن قدرى آش داشاندا بىلىنر.
چۆمچەننن ايچىدىن دويمادىن، يالاماقنان دوياجاقسان؟
چۆمچەننن ساققىز چورور.
چاپقىنچى اول، انصافى الدن وئرمە.

چاخ-چاخ ائدن نالچادير، ايش بيتيرن آخچادير.

چاروادارا يول گۆسترملر.

چاره سيز درده لقمان دا عاجزدير.

چار ييغنى اسير گه مه ين پاتاواسين دا قويار اوستونه.

چاغيررام-ائلدن عيب، چاغيرمانام- ايت ايتدى.

چاغيريلان يتره ارينمه، چاغيريلمايان يتره گۆرونمه.

چاغيريلماميش قوناق سوپورولمه ميش يتره اوتورار.

چاققال گولنده تويوق قاققىلدار.

چاققال وار گۆدن چيخارير، قوردون آدى بدنالمى.

چاققالين يوخوسونا تويوق گلر.

چالا-چالا چالاغان اولار.

چالاغان گۆيده دولانار، جوجه نين اوره گى بولانار.

چاليش كى، دوستون اولسون، دوشمن اوچاق باشيندا.

چامورا داش آتما، اوزونه سيچرار.

چاناخدا بالين اولسون، يىمندن آرى گلر.

چاي مين اولار، چشمه بير.

چايا چاتماميش چاريغيني چىخارتما.

چاير دئدى: يئددى ايل لئىلك يوواسيندا قالديم، يئره دوشوب گئنه آتامين
وطنين ايتيرمه ديم.

چايين داشى، چؤلون قوشو.

چرچى باشيندا كيني دا ساتار.

چرچى قيزى مينجيغا عاشق اولار.

چرچى كيسه سينده كيني ساتار.

چرچينين آندى ائششگينه قنيم اولار.

چكمه نامرد منتين، گئت غربتده دولان گز.

چكمه، چكمه بو دردى، چكن بيلر بو دردى.

چكمه، چكه بيلمزسن، بر كدير فلگين يايى.

چكيشمه سن بر كيشمه سن.

چلتىك خاطرينه سولوفلاردا سو ايچير.

چنگى اؤلوسو دف-دومبوللا باسديريلار.

چنگينين قازانديغى انليگه، كيرشانا گئدر.

چوبان چوخ اولاندا قويونو قورد يئهر.

چوبان كۆيگى كيمي نه يئهر، نه يئدردر.

- چوبانين كۆنلو اولسا، تكه‌دن پئندير توتار.
- چوبانى اؤزوندن اولانين قويونو ديشى دوغار.
- چوبانين ياغى چوخ اولاندا چاريغينا سورتار.
- چوبوغو واخت كن اگمه‌سن، بۇيوينده اگيلمز.
- چوخ آش يا قارين آغريدار، يا باش.
- چوخ آشنا توتان آشناسيز قالار.
- چوخ اۇيونه، تات قىزى، پئنديريندن قيل چيخير.
- چوخ ايسته‌ين آزادان دا اولور.
- چوخ بيلن چوخ چكر.
- چوخ بيلن قوش ديمديگيندن تله‌يه دوشر.
- چوخ بيليب آز دانيشماق ايگيدين لنگرى دير.
- چوخ چالیشان چاريق بيرتار، ايش اودو حاقا وارا.
- چوخ دانیشان چوخ يانيلار.
- چوخ دانيشماق قورآنا ياراشار.
- چوخ دوغرو وار، يالان اوندان ياخشى دى.
- چوخ قويوندان چوخ قوزو اولار.

چوخ كۆتۈكلر اوستونده چوخ شيولر دوغرانيب.

چوخ گۆرن چوخ ايستر، آز گۆره نين يادينا دوشمز.

چوخ گولن چوخ دا آغلار.

چوخ مال حرامسيز اولماز، چوخ سۆز يالانسيز.

چوخ هورن ايت توتماز.

چوخ يئمك آدامي آز يئمكدن ده قويار.

چوخ ياشايان چوخ بيلمز، چوخ يئر گزن چوخ بيلر.

چوخلوغا داش آتيلماز.

چور دئيەنە جان دئسن، يارب، نه يين اكسيلر؟

چوروک پاخانين کور آليجيسی اولور.

چوروک تاختا ميخ گۆنورمز.

چوروک قوزا قابيغي نئيله سين؟!

چوروگون زورا نه تابي؟!

چوروتتو آشي قارين دويورماز.

چولاق کورو گۆرنده اؤز حالينا شوکر انلر.

چووالا گيرمه يين جانيم داغار جيغا دولماز.

چييين قانا ييغيلار.

چىخان آي دوغوشوندان بللىدى.

چىخان جان گىرى دۆنمىز.

چىخان قان داماردا قالماز.

چىخان قىز چىغدان باخار.

چىخمايان جانا اومود چوخدور.

چىراغ اوز دىيىنە ايشىق سالماز.

چىراغ كىچنە ياخين چوخ ايشىق وئىر.

چىركابا داش آتما، اوستونە سىچىرار.

چىركى چىرك آپارار، حىف اويناش پالتارى.

چىركىن اوزون گىزلەدر، گۆيچىك بوداقلار گىزر.

چىركىن بىزەنىنچە توى كىچىر.

چىركىنلىگىن آلاهدان، اوز يوماماغىن نەدن؟!

چىركىنىم، گۆزلە، گىندىم گۆزل آختارىم، تاپمادىم گۆزەلىمىسن كى گۆزەلىم.

چىنقى بالا جادى، اودو بۆيوك.

چىي اتدن نە دە بىزاردىر، بالا دا.

چىي سود امدن ائىيلىك گۆزلەمە.

م

حۆكمون قىلىنجى كىسگىن اولور.

حاجا گئىدن گىلدی، ساجا گئىدن گىلمەدى.

حاجت دئدىك، حۆجت دئمەدىك.

حاجى سايديغيميزين خاچى قولتوغوندىن چىخدى.

حاجىلار مکه يە گئتىدى، قاپىلارى آچىق قويون،

حاضر يئىمگە داغلار دايانماز.

حاق الى بىكار قالماز؛ گىنج كىسر؛ كارلى كىسر.

حاق ايش گوندىن آيدىن اولار.

حاق ايشين ناحاقيندىن قورخورام.

حاق باطل اولماز.

حاق حاقى كىسسە، آلاھ هر ايكىسىنى كىسر.

حاق داشى آغير اولار.

حاق دوغرونون يارى دير.

حاق سۆز آجى اولار.

حاق سۆز آخار سولارى ساخلار.

حاق سۆز دانیشانین پاپاغی ییرتیق اولار.

حاق سۆزدن گول اییی گلر.

حاق سۆزله آخان سولار دورولار.

حاق گل سین، ناهاق گلمه سین.

حاق نازیلر، اوزولمز.

حاق یئیه نین آدین قویارلار حاق وئردی.

حاق یانديران چیراغی سۆندورمک اولماز.

حاق ییخیلان مرد اولار.

حاق ییه سینه یاد اولماز.

حاقدان کئچمک اولماز.

حاقلی وار حاقسیز چیخار، حاقسیز وار حاقلی چیخار.

حاقی تانیان خانا باش اگمز.

حاقین الی اولسون، باطلین یاخاسی.

حاقین وئردیگینه شوکور ائله مک نعمت آرتیریر.

حالواجی قیزی- داها شیرین.

حالوا- حالوا دئمکله آغیز شیرین اولماز، یاغ اینن بالی گرک اولسون.

- حالين بيلمەدىگىن آتەن دالىنا كئىچمە.
- حامام سويوينان خاطر- گۇيول گۇرور.
- حاجدن گلن من، مكدەن خبر وئرن سن؟
- حرام شيرين (دادلى) اولور.
- حرام گلدی حلالی دا آپاردی.
- حرام گلن حراما گئدر.
- حرام مال برکت توتماز.
- حراما آغزووی بولاشدیردین، کشکولوو دولدور گۇتور.
- حرامین بناسی اولماز.
- حریدەن قورخما؛ ایت قورخوسوندان هورر.
- حرکت سندن؛ برکت آلاهدان.
- حساب وار دینار ایله، باغیش وار خالوار ایله.
- حصیری اوغورلاییب مسجده سالیر.
- حکمتدن سۇال یو خدو.
- حلاجین آجیغی آغ ایتدن گلر.
- حلال اینجهلر، آنجاق اوزولمز.
- حلال مال هنج یشره گئتمز.

حالا زادا باریشدیردی، حرامزادا قاریشدیردی.

حیا اوزده بیر قطره سودو.

حیا ایماندادی.

حیاسی اولمایانین ایمانی دا اولماز.

حیاسیز آتلینی آتدان سالار.

حیاسیزا سلام وئر، کنج!

حیاسیزدا انصاف اولماز، انصافسیزدا حیا.

حیالی قیزارار، حیاسیز آغارار.

حیدر، صفردی بیزیم پیریمیز، هامینیزا دوودو بیزیم پیریمیز.

حیله ایله تیکیلن ائو باهانا ایله ییخیلار.

حیله گر دیل خنجردن قورخولودور.

حیله گرین گۆزو یاشیل اولار.

حیوانی بودوندان داغلارلار، انسانی اوره گیندن.

خ

خئیرات حالواسیندان قارین دویماز.

خئیری اولسایدی، آدین قویاردیلار خئیرعلی.

خىيرىنى گۆرمەدىگىم اوغولون وايىنى انلەيمىم.
خىير ايچىندە شىرىم اولونجا، شر ايچىندە خىيرىم اولسون.
خىير ايستە قونشونا، خىير چىخسىن قارشىنا.
خىير سۆيلەمزە دىدىلر: خىير سۆيلە، گللم سەنە دون گىيرىم. دىدى: گىتدىن
بلکە گلەمدىن.
خائن آدام قورخاق اولار.
خائن خوفلو اولار، کور اورکەين.
خارمان يىل لە سووشار، دوگون انل لە.
خارمانين توزو برکتلى اولار.
خاصيتين بىلمەدىگىن آتین قویروغون الله مە.
خالا ائوينە دادانان ار ائوينە خىير وئرمز.
خالام بىلدى- عالم بىلدى.
خالق قىز وئرىپ قودا قازاندى، بىز قىز وئرىپ قادا قازاندىق.
خالقا ايت هورنده بىزه چاققال اولايار.
خالقين آغزىنى باغلاماق اولماز.
خالىنى خووونا سىغالارلار.
خامير يىئەنە اعتبار يوخدو.

خامىن گۈزۈ بۈيۈك اولار.

خان قوللۇغونا گئىن آتلى گئىر، پىادا قايدار.

خان منە كۆپك اوغلو دئدى.

خانا يارادى، بگە يارادى، كئچل خوندى، سەنە يارامادى؟

خانم سىندىران قابىن سسى چىخماز.

خانم-خانم دئدىلەر، آخچا جىغىم يئدىلەر، ائلە آخچام قورتاردى، جىرتوت
خانم دئدىلەر.

خىرچى كۆپك اوغلودو، اونا قولاق آسان ابلە كۆپك اوغلودو.

خستە تلسر، آرمود واختىندا يئتىشر.

خستە ياتان اۆلمز، اجلى چاتان اۆلر.

خستەنن ايشى قالار، آستاننن ايشى قالماز.

خسىصدن آلىنان يومورتانن سارىسى اولماز.

خطا انساندان باش وئىر.

خطا خطا اوستوندىن گلە سە، بىر خطا يا نە وار؟

خطا مىندن، عطا مىندن.

خطىر اوچون خستە ياتماق اولماز.

خمير سۈيۈ چۈخ گۆتۈرر.

خىنچل ياراسى ساغالار، دىل ياراسى ساغالماز.

خوروز اۈز كۈللۈ گۈندە بانلار.

خوروز اۈلمۈش، گۆزۈ چۈپلۈ كدە قالمىش.

خوروز بانلاماسا، صاباح آچىلماز؟!

خوروز بىر كرە بىزەر.

خوروزا قۈيرۈغو دا يۈكدۈ.

خوروزون قۈيرۈغو گۆرۈكور.

خوروزون قۈيرۈغونا اينانىم، تۈلكۈنۈن آندىنا؟

خوش سۆزلە ايلان يۈواسىندان چىخار.

خىرچيا قارىپىز باغىشلامازلار.

خىشى كۆتۈگە دايانىب.

خىمە گاھا گىرن گر ك آغلاسىن.

د

دندى خواجه ىم، دندى نىچە اوغلون وار.

دندىك بىر آغىز آغلا، دئمەدىك انللىرى باشىمىزا يىغ.

دۇدىگىندىن دۇنسن، ائل دۇنر سندن، دۇدىگىنى توتسان، ائل توتار سندن.

دۇدىلر: عزرائيل اوشاق پايلايير. دۇدى: - اۋزونونكو اۋزونون اولسون، منىمكىنە دگمەسین.

دۇدىلر: موللا، آش آپاريرلار. دۇدى: - منە نە. دۇدىلر: - سیزه آپاريرلار. دۇدى: - سنە نە!

دۇدىم بير آغيز آغلا، دۇمەدىم ائللىرى گولدور بیزه.

دۇشىكىلى مونجوق يئردە قالماز.

دۇمەدىگىن سۇزون آغاسيسان، دۇدىگىن سۇزون قولۇ.

دۇمەسن انشىتمزسن.

دۇورانى سورن سورسون، هر كسىن ماجالى وار.

دۇولت جان اودودور.

دۇولتدە-دو، اۋولاددا-نو.

دۇولتلى كاسىب اولسا، قىرخ ايل ايىي گىتمز.

دۇولتلى يانين قاشياندا كاسىب ائله بيلر اونا پول وئرير.

دۇولتلىننن الين بىچاق كسر، كاسىب كۇيىگىن پارچالار.

دۈيمە كېمىسەن قاپىسىن، دۈيمە سىنلر قاپىنى.

دۈين، سۈين ارىم يوخ، يىل آپاران يونوم وار.

دئە جگىنى فكر ائله، سونرا سۈيله

دئەن خالىخ دۈيول، دئدىرن خالىخدى.

دئىيرم- ائلدن عىب، دئمنم- ياندى جانىم.

داتاق سئودىگى درىنى يئردن يئره وورار.

دادانان دايانماز.

داداناندانسان، قودورانندان؟

دادانانلا قودورانى ساخلاماق اولماز.

دادانىبسان دولمايا، اودا اول، اولمايا.

دادسىز آشا دوز نئيله سين، عاغىلىسىز باشا سۈز نئيله سين.

دادلى سۈز- جان آرزوسو، دادسىز سۈز- باش آغرىسى.

دادماميسان قاز اتىنى، نه بىلىرسن لذتىنى؟

دادىملىقدىر، دويوملوق دگىل.

دارايى، سنى گنیه هر آيى!

دارغا عمىم، داها نه غمىم!

داريا گىرن دونوز پايانى اوزونه قبول ائىلر.

دازين سازنان ياتديغى، سازين دا تپىك آتديغى.

داش آتان بللى، باش توتان بللى.

داش اورە كلى دوشمنين باغرين يارار يوشاقلىق.

داش داشا، ديرناق داشا، سيز ساواشا، بيز تاماشا.

داش دوشدوگو يثرده آغير اولار.

داش قايايا راست گليب.

داشا داشا سۆيكنر ديوار اولار.

داشا ميخى چاخاندا بيري ميخا، اوچو اوزونه دگر.

داشين بۆيوگو دوستدان (ياخيندان) گلير.

داعوا دارليقدان چيخار.

داعوادا حالوا پايلامازلار.

داعواسيني بيلمەينە شاهد اولما.

داعوالى سۆز باش يارار، دوغرو سۆز داش.

داعوالى يثرده اوت بيتمز.

داعوانين چتشنيسى جدالدى.

داغ آغرى چكدى، نه دوغدو؟-سيچان.

داغ اول، دومان اول، قيرميزى تومان اول، من اولماييم، سن اولاسان.

داغ ايتى گلدى، باغ ايتين قووالادى.

داغ باشينا قيش گلر، ايگيد باشينا ايش.

داغ باشيندا خيرمان قورما، سووورارسان، يئل آپارار.

داغ باشيندان دومان اسگيك اولماز.

داغ داغا قوووشماز، آدام آداما قوووشار.

داغ قوشو داغا ياراشار، باغ قوشو باغا!

داغا دئسن اوغروودور، باشيني اكر.

داغار جيق چۆره گىنن دولانان دؤولت باشينا ايپ سالماز.

داغار جيق چووالدان بؤيوك اولدو؟!

داغلار قارينان، تورپاق وارينان.

داغلار نه قدر اوجا اول، اوستوندن يوللار آشار.

داغينا باخار قار وئرر، باغينا باخار بار وئرر.

دالدان آتان توپوقدان ووار.

داما-داما گؤل اولار، دادا-دادا هئچ.

دامار دامار، داشى دلر.

دامارا باخارلار، قان آلارلار.

دامازليغيني يتيهن تامازرى قالار.

دامجى عنادىلا داش دلر.

دان يثرىندن چيخان گون دگسين اويناشيما، بولود آلتيندان چيخان گون دگسين اريمه.

دانا اوينار، ميخيني بر كيدر.

دانا بۇيوير، آما چولو بۇيوز.

دانيشانا ديل وئرمير، يثرىينه يول.

دانيشماق دانانى قوردا وئزر.

دانيشماق قيزيل اولسا، دانيشماق گوموشدور.

دانيشيقلى سۆز داغلار آشار.

داوا ايله ياس قاريماز.

داواچين خان اولسا آلاه دادينا يئتسين.

دايانان سو تئز اييلنر.

دايجانى بير وورارسان، ايكي سيچرار.

دايي گۆرمه ييب، ائله بيلير شاهقولو دا بير دايايدير.

دبه دن ياغ چيخار.

دده لرین اؤزو اؤلسه ده، سۆزو اؤلمه ييب.

ددهسى اؤلدو، دئدى: واختى چاتيبيدى، دوهسى اؤلدو، دئدى: بئليم سيندى.

ددهسيندن نه گول درديم، بالاسيندان گولاب چكيم؟

ددهسينى گؤرمه يين شاهليق ادعا ائيلر.

ددهم اؤلدو يا ولوله دن، يا زلزله دن.

ددهم بييجدى، كوندهنى سايير، جى ييم بييجدى، كونده دن كسير.

درد گئتمز، دگيشر.

درد آداما سئلنن گيرر، مثقالنان چيخار.

درد آدامى دينگيلدهر.

درد آغلادار، عشق سؤيله در.

درد بير اولسا آغلاما غا نه وار.

درد چكنه گؤره دير.

درد درد اوستوندن گلر.

درد درده بنزه مز.

درد گندر، يئرى بوش قالماز.

درد وئرن درمانين دا وئرر.

درد وار گلر كنچر، درد وار دلر كنچر.

دردلى دئىيىنگن اولار.

دردلى سۆيله ديگىن دلى سۆيله مز.

دردلىنى دىندىرمە، اۆزو دىللەر.

دردى چكن بىلر.

دردى داغا وئردىلر، گۆتورمەدى، آنجاق انسان گۆتوردو.

دردىن قوى دردىم اوستە، اونو دا من چكرم.

دردىنى درد بىلنە سۆيله.

دردىنى گىزلەدن درمانىن تاپماز.

دردى اۆز يىرتىغىنى ياماماز.

دردى ياخاسى جىرىق اولار، باشماقچى آياغى يالىن.

دردىن آز اولدو، خىرمانى بۆيوك آچ.

دردى يە كۆچ دئدىلر، ايگنەسىنى سانجىدى ياخاسىنا.

دراگهين قاپىسى آچىق اولاندا كۆيگىن يوخوسو گلر.

درمانا اينانما، درمانسىز دا قالما.

درويش يابىسى هر ائوين يولونو تانىار.

درويشلىكدن خبرى يوخ، گنجە-گوندوز تكيە آختارير.

درويشين فكري نه ايسه، ذكرى ده اودور.
دره ييه سيز اولاندا تولكو بگ ليك ائلر.
درىا يا بير داش آت، يا بير قايا سال.
درين چاي سس سيز آخار.
درين سو بولانماز.
دعوت سيز گلن دؤشك سيز اوتورار.
دگمه منه، دگمه ييم سنه.
دگنك دلى نين، سوپورگه گلينين.
دگيرمان اوژ ايشين ايشدر، چاخ-چاخ باش آغريدار.
دگيرمانا سو هاردان آخديغين اوڭيرن.
دگيرمانا گئندنن سونرا اولاغ وئرن چوخ اولار.
دگيرمانچى قيزيني اره وئردى، آرواديني دا اوسته ليك.
دگيرمانچيدان آجيق ائله ين چووالين بوش آپارار.
دگيرمانچى نين شاهدى كؤمبه چى اولار.
دگيرماندا دنين يوخ، شاهد اوسته نيه باشيني ياريرسان!
دگيرمانين ياراشيغى توربا چووالدى.
دللكليگى بيزيم باشيميزدا اوڭيره نير.

دلى اۋكوز گوجون بيلمز.

دلى اوتانماز، ييهسى اوتانار.

دلى ايله دۇولتلى - ايكيسى ده بيلديگين ائلر.

دلى اينك بالاسىنى چيغنايار.

دلى دۇوران سورر، عاغىللى واخت گۇزلر.

دلى دلىنى گۇرندە چوماغين بئلىنه قيسار.

دلى دلى يە قوشولار، دگنك گۇيدن ياغار.

دلى دوستون اولونجا عاغىللى دوشمنين اولسون.

دلى قيز بير ناخيش بيلر.

دلى قيز دئەر: آناسيز اولايديم، بد اصيل گلين دئەر: قايناناسيز.

دلى قيز داييسيندان ياشينار.

دلى جه قيزدان دلى جه گلين اولار.

دلى دن دوغرو خبر.

دلى لر دونيانى يئدى، عاغىللى ايندى جوت قوشور.

دلى نى آپاردىلار تويا، دئدى: بورا بيزيم ائودن ياخشىدى!

دلى نىن باشىندا قوز آغاچى بىتمىز.

دلى نىن نە توپو اولسون، نە ياسى.

دلى نىن يادىنا ياس سالما.

دلى يە داش آتما، اۆز باشىن يارىلار.

دلى يە گونده بايرامدير.

دلى يە يىل وئر، اليه بىل وئر.

دلى يە يوز اويرت، بىلديگىن ائلر.

دم انىش اولار، دم يوخوش.

دم صحبت - دم اختلاف.

دملى هارا گندىر؟ - دم آردىنجا.

دمير دؤيوله - دؤيوله پولاد اولور.

دمير قاپىنىن تاختا قاپيا ايشى دوش.

دمير سىنىز، مىس سىنىز، هامىنىز بىر جنس سىنىز.

دميرى ايسى - ايسى دؤيرلر.

دميرى كوره دن دمير چىخاردار.

دميرى نم چورودر، ايگيدى غم.

الدىن قالان الى گون قالار.

الدىن گئىدىن الە گىلمىز.

دىنى ئىللەردىن، سۈيۈ گۈللەردىن.

دىنى مىندىن يىيىر، باشقا يىردە يۈمۈرتلەيىر.

دۈز سۆز داشدان كىچىر.

دۈز سۆزە بۈيۈم قىلدىن ناز كىدىر.

دۈز يىردە يىرى يە بىلىمىز، يۈخۇشدا شىللاق آتار.

دۈز يول گئىدىن يۈرۈلمەز.

دۈز-چۈرك ، دۈز-چۈرك.

دۈزۈ يىيىپ دۈزلەغى باتىرما.

دۈزەلىيىدى ھەر ياراغىم، قالىيىدى ساققال داراغىم.

دۈست اولان عىب گۈرمىز.

دۈست ايلن بازار دۈستلۈغۇ پوزار.

دۈست ايلە يى ايج، آلىش-ئۈرىش ائىلەمە.

دۈست باشا باخار، دۈشمەن آياغا.

دۈست داشى بىر ك اينىجىدىر.

دۈست دۈستەن تىن گىرك، تىن اولماسا گىن گىرك.

دوست دوستون ساغليغين ايستر.

دوست سيررين دوست بيلر.

دوست گليشى بايرام اولار.

دوست منى آنسين بير چوروک قوزلا.

دوست منى ياد ائيله سين گولئيشه نار ايله.

دوست مين ايسه آزدير، دشمن بير ايسه چوخدور.

دوست وار عاغىلا- باشا گلر، دوست وار ياغلى آشا گلر.

دوست يامان گونده تانينار.

دوست يولوندا بوران اولار، قار اولار.

دوستا بورج پول وئرمه، هر ايكيسى الدن گئدر.

دوستلوق اوچ آلمادير: گاه ايكيسى سنده بيرى منده، گاه ايكيسى منده بيرى سنده.

دوستلوق لا توتوب دشمنلىق له بيهخما.

دوستو چوخ اولانين گوجو چوخ اولار.

دوستو قورد اولانين ائل-اوباسى يورد اولار.

دوستون آتديغى داش باش يارماز.

دوستون سيررين دوست بيلر.

دوستونو آغلادان اؤزو گولمز.

دوستونو منه دئ، دئيم سن كيمن.

دوشاب آلميشام، بال چيخيپ.

دوشمن اوجاخ باشيندا.

دوشمن چوخ اولاندا قاجماق دا مردليكدير.

دوشمن دوشمندي، نه ياخشيبي، نه ياماني؟

دوشمن سني داشينان، سن دوشمني آشينان.

دوشمن ضعيف اولسا دا، احتياطي الدن بوراخما.

دوشمن ياخاندان توتاندا ايت اتگيندن توتار.

دوشمنه ده قاپيندا دوست كيبي باخ.

دوشمنه قويو قازينجا دوستا ائو تيكرسن.

دوشمني دوست ائله، دوستو دوشمن ائلهمه.

دوشمنين گليشي ده تلهدير، گولوشو ده.

دوشه بيلمه يه جگين يئره چيخما.

دوغرو ائله بيلر هامى دوغرو دور، اوغرو ائله بيلر هامى اوغرو دور.

دوغرو اول، آسان يول ايله گئت.

دوغرو بودرر، آما ييخيلماز.

دوغرو دئيه نين باشى كنجل اولار.

دوغرو سۆز آجى اولار.

دوغرو سۆز كين دورولدار.

دوغرو سۆزه نه آند؟

دوغرو يولدا ييخيلان تنز قالخار.

دوغرو يوللا گئدن يورولماز.

دوغرولوقلا دوست قاپيسين دولان گل، اۆز ائوين دير.

دوغرويا زوال يوخدور، چكه سن هر ديوانا.

دوققوز دۆشه كلى بابا آخيري قورو يئرده جان وئر.

دوققوزوندا نه ايسه دوخسانيندا دا اودور.

دول آرواد گنجه ياريسى پشمان اولار.

دول آرواد يئتيم ساخلار، ناخيرچيا منت قويار.

دول آروادى قيز آدينا آمازلار.

دول آروادين بوغچاسى قولتوغوندا اولار.

دول آروادين ديوارى آلچاق اولار.

دولاشان (گزن) قورد آج قالماز.

دولونو يىيىپ بوشا تىپىك آتمازلار.
دومبول گۆرر اوپنار، محراب گۆرر آغلار.
دون كيمىندى؟ گىيەنن، آت كيمىندى؟ مېننن.
دونن اۋلى دونن باسدېردىلار.
دونوز خورت-خورتونو بۇيۇگوندىن اۋىرە نر.
دونيا بالا دۇنسە، آلا قارغا اۋز يىمگىن بىلر.
دونيا مېم دىيەنن دونن گلدېك ياسىندان.
دونيا نردىوان دېر؛ بېرى چىخار، بېرى دوشر.
دونيا وارينا گووھىلمز.
دونيا يالان دونيادى.
دونىادا بېر پىسلىك قالار، بېر ياخشىلىق.
دونىادا ھر آن مردە آرخالان.
دونيانى قىسمتن يىيەللر.
دونيانن ايشىن ھر جور توتارسان او جور گندر.
دونيانن مالى دونىادا قالاچاق.
دونياننكى گۆر گۆتوردور.

- دووشانا قاچ دئير، تازيا توت.
- دووشانين گوماني آياقلارينا گلر.
- دوه آغير گندر، چوخ گندر.
- دوه اؤز اگريسین بيلمز.
- دوه اؤلدو، ائششگه ظولوم اولدو.
- دوه اؤلسه، دريسى بير يوكدور، تويوق اؤلسه، دريسى بير چنگه توكدور.
- دوه اوينايان گونو قار ياغار.
- دوه بۇيوك اوت يئيه، شاهين كيچيك ات يئيه.
- دوه بو بوينان هلبت اوشاق ايميش؟
- دوه بوينوز آختاريردى، قولاقدان دا اولدو.
- دوه بير خيال ائلر، ساروان ايكي.
- دوه تانيماسا، اووسارى تانيار.
- دوه دئدى: "حامامدان گليرم". دئديلر: گورونور قيچيندان پاچاندان.
- دوه دوردو، دام اوچولدو.
- دوه قوشونا دئديلر: قاچ، دئدى: قوشام. دئديلر: اوچ، دئدى: دوهيم.
- دوه گوردونمو؟ قيغيني دا گورمهديم.

دوہ گۆزون یومار گیرر پامبیغا، دئیەر: منی هئچ کیم گۆرمور.

دوہ مکە یە گتتمکله حاجی اولماز.

دوہ نه قدر اولو اولار، دریسی بیر ائششگه یو کدور.

دوہ نه قدر اوزاغا گتسه، قاتارینی گۆزلر.

دوہ یاخینی اوتلایب اوزاغی گۆزلر.

دوہجه بویون اولونجا دویمهجه غاغلین اولسون.

دوہچی ایله دوست اولانین دروازاسی گن گرک.

دوهدن بؤیوک فیل ده وار.

دوهدن بیر توک قوپارسان، یئنه غنیمتدی.

دوهدن سوروشدولار: بویون نیه اگری دی، دئدی: هارام دوزدو؟

دوہنی آندیلار- یا سویا، یا اودونا!

دوہنی ائششگین قویروغونا باغلاما.

دوہنی داغدان اوچوردان بیر چنگه اوتدور.

دوہنین دیزی نی باغلا، سونرا آلاها تاپشیر.

دوہنین نه یی دوزدو کی، بویون دا دوز اولسون.

دوہنین یئمه دیگی اوت یا باشینی آغریدار، یا قیچینی.

دوھىيە دئدىلەر: ائىشىنى سئوئىرسىن، يو خوشو؟ دئدى: لعنت هر اوچونە.

دوھىيە شوشە كى نە ائىلەسىن؟!

دوھىيە قانقال لازم اولسا، بوئىنونو يوز يتردن اوزادار.

دوئماجى خاتىن يئىەر، يومروغو يئتتىم.

دوئموش ائششىكى باسماق اولماز.

دئرئنى اؤلدورمك اولار، اؤلونو دئرئلمك اولماز.

دئز آغرىسىن جان چكر.

دئش قوردالاماقلا قارئن دوئماز.

دئش نە قدر شئرئن اول، آغرىاندا چئخاردئب توللايئرلار.

دئش وئرن دئش لئك دە وئرن.

دئش يوخ ائكن دوداق واردى.

دئشئدن آرتماز، ائشئدن آرتار.

دئشئسىز آغئز، داشئسىز دگئرمان.

دئشئن، دئرناقئان يئغئب آغئزئان ئئمك گركدى.

دئشى دوشموش بوز اؤكوز قوشولوب جؤنگەلرە.

دئغ-دئغ قارداشى قارداشئان آيئرار.

دئل آدامى بئان ائلر.

دیل سومو کسوزدو، آما سومو گو سیندیرار.

دیل کی وار، اتدن دی؛ هارا دؤندرسن دؤنر.

دیل وار بال گتیرر، دیل وار بلا گتیرر.

دیل همیشه آغریان دیشین اوستونه گلر.

دیل یاراسی- ایل یاراسی.

دیل یانیلار، دوغروسون دئیهر.

دیلدن گلن الدن گلسه، هر فقرا پادشاه اولار.

دیل دیر نه قوروغو وار، نه قایتانی.

دیلنچی بیر اولسا دیر یلمگه نه وار.

دیلنچی بیر اولسا، بالنان بسلر لر.

دیلنچی سلام آماز.

دیلنچنین اوزو قارا اولور، تورباسی دولو.

دیلنچنین تورباسی دولماز.

دیلى بال، ایشی بلا.

دیلى دوست، قلبی قارا، من بئله دوستو نسیلم؟

دیلم-دیلم اولاسان، دیلم.

دېلىن زكاتى خئىرى سۆيله مكدى.

دېلىنى ساخلايان باشىنى ساخلار.

دېمىيلى الك، دېمىيلى ساج، اليم خمير، قارنيم آج!

دېنسىزىن آغزىنى ايمانسىز يومار.

دېنمه، سنى اودارام.

دېنى دىنارا ساتان موللا، دېندن ده اولار، دىناردان دا.

دېواری نم يىخار، انسانى غم.

دېوارین اگريسى اوزولوندىن باشلار.

دېوارین داليسى دا غربتدير.

دېوانخانا قاپيسى گيرنده داروازا اولار، چېخاندا ايگنه گوزو.

و

راحات دورمايان ناراحات اولار.

راحاتلىق ايستهين آدم كار، كور، لال گرک.

راست گلمهين ايشه پشمان اولما.

رحمت يازانا، لعنت پوزانا.

رمضاندا يالان دئيهن بايرامدا اوزو قارا چيخار.

رنگىمە باخ، احوالىمى خبر آل.

روزی اولسون، اوجاقد اولسون.

روزی حلاج بازاردا گزیر.

روزینین گلن واختی کۆیگی یوخو توتار.

رهبره یول گۆرستمه.

ز

زامان سنه ساز اولماسا، سن زامانا ساز اول.

زامان کنچر، سۆز قالار.

زامانا ایله دوزه لیشن همیشه راحتدیر.

زامانایا باخ، آیی یا قوال چالدیریر.

زحمت چکمه یین بال یئمز.

زحمت چکمه یین راحتلیغین قدرین بیلمز.

زحمت له یئیلین آجی سوغان منت له یئیلین بالدان شیریندیر.

زحمتسیز بال یئمز لر.

زحمتسیز رحمت اولماز.

زحمتی بولبول چکر، گولو قوجار یئنه خار.

زىر ايله اولان زور ايله اولماز.
زىر قدرىنى زىر گر بىلر.
زىنجىر آسلان اوچوندور.
زىندانى صبر ائله يىن آخىرى تاختا چىخار.
زور ايله گۆزلىك اولماز.
زور قاپىدان گلندە حاق باجادان قاجار.
زورا داغلار دايانماز.
زورا گىندن كۆپك قويونا فايدا وئىرمز.
زورناچى زورون اوزونە وئىر.
زوغال درەنىمىز دە وار، سىب ھۆرەنىمىز دە.
زىيان آغودان آجى دىر.
زىيانكاردان قضا اسگىك اولماز.
زىرك قوش دىمىدىگىندن تله يە دوشىر.

س

سىرچە داغدان دوشوب، داغىن دا خبرى يوخ.
سىرچە نەدى، بىلدىرچىنە دون بىچە؟!

سۈزچەدن قورخان گرک دارى اكمەسىن.
سۈزچەنن نغمەسى يوخ، جىو-جىوى چوخ.
سۈز آغيزدان چىخىنجان سىنىدى.
سۈز ائشىتمك ادبدن دىر.
سۈز اودور كى، حاقا وارار.
سۈز بىر اولسا، ضربى كرن سىندىرار.
سۈز حاقدان گلير.
سۈز دىدىگىن دمىردىر، دۇيولدى كجە اوزانار.
سۈز دانيشىقدان كنجىر.
سۈز سۈزۈ چكر.
سۈز سۈزۈن سۈيككى دىر.
سۈز صاحىبى اۆلسە دە، سۈز قالير.
سۈز كى وار، بىر اوجو يالاندىسا، بىر اوجو دوغرو دو.
سۈز كىمىندىر؟- گۆتور نىن.
سۈز گلدى، مقامىندا دى گلسىن.
سۈز واختىنا چكر.

سۆز وار ائل ايچينده، سۆز وار ائو ايچينده.

سۆز وار خالغ ايچينده، سۆز وار خيليخ ايچينده.

سۆز وار شاهد ايستر، سۆز وار شاهدی اؤزوندهدى.

سۆز وار گلر كنچر، سۆز وار دلر كنچر.

سۆزو آت يئره، گئدر يئرين تاپار.

سۆزو آغيزدا بيشير دئ.

سۆزو اوزادارسان، بسدير دئهرلر.

سۆزو اونامادان ييه سيني قيناما.

سۆزو دئين آلانا، قولاغيندا قالانا.

سۆزو يئرينده سؤيله.

سۆزون باشى آخيريندان آنلانا.

سۆزون بيلمهين آغيز، باشا توخماق ووردورار.

سۆزون دامارى اولار، چكديكجه اوزانار.

سۆزون دوزونو ظارافتادا دئهرلر.

سۆزون دوغروسو دميرى دلر.

سۆزون دوغروسون اوشاقدان خبر آل.

سۆزون دوغروسونو دئ، آتيني مين قاچ!

سۆزون ياخشىسى بالدان دادلى دىر.
سۆزون يانلىشى اولار، يالانى اولماز.
سۆزونو بىلمەينە آشاغى باشدا دا يئر يوخدو.
سۆزە گلندە اوستا، ايشە گلندە خستە.
سنل گتيرن اوجوز اولار.
سنلبنى مئىوھلى آغاچا آتارلار.
سنوگى آدمى سنلە وئىر.
سنوگى اود دگيل، آما اوددان ياماندير.
سنوھنين گۆزو كور اولور.
سنوينديم قوشوم وار! قوشوم وار! آراليغا چىخدى سترچە بالاسى.
سۆيلەيندن دينلەين عارف گرک.
سۆيلەينە باخما، سۆيلەننە باخ.
سۆيمە نوكر بابامى، سۆيمە يىم بگ بابانى.
سۆيود آغاچى بار وئىرمز.
ساپ اوزولن يتىردن قىرييلار.
ساتديغين كىمى آل.

ساچى اۆلۈنۈن اوستە كسرلر.

ساخسيا وئره-وئره چيخدى ميسين باھاسى.

ساخلا سامانى، گلر زامانى.

ساخلا گۈنو، گلر گۈنو.

سارساقلار اولماسايدى، يالتاقلار آچيندان اۆلردى.

سارى ياغانن ياغلايىر، ساريىمساغانن داغلايىر.

ساريىمساغى گلين ائلەميشلر، قيرخ گۈن قوخوسو چيخماميش.

ساغ آرمود ساپدان دوشمز.

ساغ ال وئرنى سول ال گرک بيلمەسین.

ساغ الين سول الە خئىرى يۈخدو.

ساغ گۈزو توت، سول گۈزدن اونا ايشيخ يۈخدو:

ساغ گۈزو سول گۈزە محتاج اولماسين.

ساغالسا حكيىم، ساغالماسا من كيىم؟

ساغريا مينن گ...ونون آغريسينا قاتلاشار.

ساغساغان ككلىگە باخار، اۆز يئريشين ايتيرر.

ساغليغيندا كور فاطما، اۆلندە بادام گۈزلو؟!

ساغليغيندا نەيدى كى، سايريليغيندا نولا؟!

ساغمال اينك بيزده، ساتديق ياغ سيزده.
ساققال فيض اولسايدى، كنجى شىخلىك ائلردى.
ساققاليم يوخدو، سۆزوم اۆتمور.
ساكتلىكله اولان ايش قىشقيرىقلا باشا گلمز.
ساللاقخانا كۆپكى عارسىز اولار.
سامان سىنن دگىل، سامانلىق كى سىنىدى.
سامانىن توستوسو گۆز چىخاردار.
سامبالى خوش، ايچرىسى بوش.
سانىلى پول دورومسوز اولار.
ساواشاندا بارىشماغا دا اوز يىرى قويارلار.
ساينىن قولويام، سايمايانىن آغاسى.
سايدىغىنى قوى كنارا، گۆز فلەك نە سايير.
سايفىسىز ايگىد دوشمن آلدادار.
سايماز ايت آدم توتار.
سحر گونويله قىزمايان آخشام گونويله قىزىنماز.
سرو آغاجى نە قدر اوجا اولار، اصلى يوخدو، بوداغىندا بار اولماز.

سفارش ايله حاج قبول اولماز.

سفره ده اليني ساخلا، مجلسده ديليني.

سفره نين باشي-آياغي اولماز.

سكسن دوخسان، بير گون يوخسان.

سلام آلاهيڭ آدى دير.

سن آغا، من آغا، اينه كلرى كيم ساغا.

سن آغاجى اليه آل، اوغرونو ايت قاپاجاق.

سن آغاجى گۆتور، سوچلو اوزون بيلديرر.

سن اوخويانلارى من توخوموشام.

سن باش ووردون، من آياق، گل بونو اورتالاياق.

سن بوردا دور، يامانجا، من بير ياخشيسين تاپينجا!

سن بيزيم نهره ميزى چالخلا، من گنديم بگليك ائوينين نهره سيني چالخلا ماغا.

سن حاقنان اول، حاق دا سن له اولار.

سن دوغرو اول، اگري بولاسين تاپار.

سن راضى، من راضى، نه غلط ائله بير قاضى؟

سن سۆزو آت، ييهسى اوزو گۆتورر.

سن سايدىغيني ساي، گۆر فلک نه ساير.

سەن قورد ايسەن، آل گۆرۈم، مەن چوبانام، وئەرمەم.
سەن كى قورخورسان پېشىكىدەن، نېە چىخىرسەن دئشىكىدەن؟
سەن گۆردۈگۈن آغاچلار كۈرەكلىگە كسىلدى.
سەن گۈندۈز گەندەن يوللارنى مەن گەنجە ايلە گەلمىشەم.
سەن مەنى آتەنەن تەركىنە آلمىرسەن، مەن سەنى ايتەمەن تەركىنە آلمارام.
سەن مەنەم بىر اوزومو آغات كى، مەن دە سەنەن ايكى اوزونو آغارديم.
سەن يەندىگەننى بىلمەسەن، مەن دۈرەدىگەننى بىلىمەم.
سەندەن اۆتۈرۈ خەستە اولانسا سەن اۆل.
سەندەن احتىياجى اولاننى باشقاسىنا مەتتاج ائەلمە.
سەندەن خەركەت، مەندەن بىرەكت.
سەندەن قۈتلى ايلە تۈتۈشما.
سەنە گۈۈەندىگەم داغلار، سەنە دە قار ياغارمىش.
سەنى ايسەترم، چۈخ ايسەترم، بىر گۆزۈنۈ يۈخ ايسەترم.
سەنى سەندەن سۈرۈشمەزلەر، ائەلدەن سۈرۈشلەر.
سەنەن آتەنەن مەنەم آرىامەن گۈجۈنە يۈرگە گەندەر.
سەنەن اۈچۈن يا باغا بارپاغى، يا قۈزۈ قولاغى.

- سنىن ھفتەندىن مۇتال اولماز.
- سنىنكى سىندە، مىنىمكى مىندە.
- سو آخار، چوخورو تاپار.
- سو آخدىغى يىردىن بىر دە آخار.
- سو اۈزۈنە يول ائلر.
- سو ايله اودون نە اويونۇ وار؟!
- سو باشدان آشاندا يا بىر قارىش، يا يۈز قارىش.
- سو باشدان بولانقيدىر.
- سو بولانماينىجا دورولماز.
- سو چىكن دە مىن اولوم، برە كزديرن دە؟
- سو چىخماز آرخا جووار قويدولار، آدمى دا قويدولار يارىتماز.
- سو دا بىر يىردە قالاندا ايىيىر.
- سو سىنەگى سودا سىنار.
- سو كىچىگىن دىر، يول بۇيۇگون.
- سو گلدىگى آرخا بىر دە گلر.
- سو گىردى قابا اولدو ايچمەلى.
- سو موردارلىق گۇتورمز.

سو ميمونون بوغازينا چيخاندا بالاسيني آياغى آلتينا آلا.

سو هر شئىي تميزلر، اوز قاراسين تميزله مز.

سو ياتار، دو شمن ياتماز.

سوبولانديرماقلا باليق توتولماز.

سودايله گيرن سوموكله چيخار.

سودا بوغولان ايلانا سارييلار.

سودان آيرييلان باليغين اوددان نه قورخوسو؟

سوددن آغزى يانان قاتىغى اوفله يه-اوفله يه ايچر.

سودلو اينك اول، وور دولو سرينجى داغيت.

سودلو قويون سورو سوندن چيخماز.

سودون قدريني قيسير امن دانا بيلر.

سودونه كم باخانين گوزلرينه آغ دامار.

سوده گلديگى يىتمز، سرينجى ده داليندا توتور.

سورمه نى آلايه آپاريپ باخلانين گوزونه چكيپ.

سورو آخساقسيز اولماز.

سورو تاما، درد آداما چؤوشوير.

سورو چوبانسيز اولماز.

سورو سنه قورباندير، آما چيشين بيرى بير تومنه.

سورو قويون سيزده، ساتديق ياغ بيزده؟!

سورودن آيريلان قويونو قورد يئيه.

سوروشا- سوروشا استانبولا گنتمك اولار.

سوروشان داغلار آشار، سوروشمايان دوزده چاشار.

سورويه قورد گلنده وای بير كنچيسى اولانين حالينا!

سوسماق دا بير جاوابدير.

سوسوز ايت كهريزه باخار.

سوغانين آدى بيردى.

سوغان سئيرك اولدوقجا ناشى يئكه اولار.

سوغان گويردى، دئدى: من ده بير گولم.

سوغان يئمه ييبسن، ايچين نيه گؤينه يير؟!

سونالايان يا كورا، يا كنچله.

سونانى گۆلده، ترلانى چۆلده.

سونرادان گلن بوينوز قولاغى كئچدى.

سونراكى پشمانچيلىق فايده وئرمز.

سونسوز آدام دۆولتى چوخ ايستر.

سويو آغاشلى يئردن، قيزى قارداشلى يئردن.

سويون اولى بولانتى گلر.

سويون لال آخانىندان، آدامين يئره باخانىندان.

سويون ياواشيندان قورخ.

سهوى دگيرمانچى ائلر؛ بوغدا آپارار اون گتيرر.

سياووش قانىدى ياتماز.

سيچان اولماميش داغارجيغى دلير.

سيچان گۆرنده پلنگه اوخشاين پيشيك، پلنگ گۆرنده سيچانا دؤنر.

سيچانا دئديلر: بو دئشيكدن چيخ، گير او دئشيگه، بئش مين آلتون وئرك سنه!

سيچان دئدى: بوندا نه وار؟ منزلى ياخين، پولو چوخ؟

سيچانندان اولان توربا كسر.

سيد جدينه آرخاين اولار.

سيرر آچانندان ائل قاجار.

سيررينى وئرمه يارووا، ياروون دا يارى وار.

سيركه ساريمساغىنى حساب ائلهين پاچا يئمز.

سیركە نە قدر توند اولسا اۆز قابىنى چاتلادار.

سيزين ائودە يئىەك، بيزيم ائودە اوينايلاق.

سيزين قازانينيز وار، بيز ووراق گووہ جيميزى سينديراق؟!

سىيىق ايله يىخيلان ائو آش بيشير ويران اولسون.

شى

شؤوپرک گنجە گزر، گوندوز گزمز، ائله بيلر اؤزو بيلر، اؤزگە بيلمز.

شى قوردلايار دوز سپرلر، دوز قوردلايار نە سپرلر؟!

شاد گونون دوستو چوخدو.

شادليغينا شيتليک ائله مە.

شالغام شورباسيندا تورپ اؤزونو ياغ سانار.

شام آغاجيندان عاغيل اولماز، ائل اوغلوندان اوغول اولماز.

شاه بيلر، شاهستون بيلر.

شاه خداينده، سينيکی سنده، منيمکی منده.

شاه دا بيلير شيروان سونئودور.

شاه- شاه دنديگيم اؤز جانيم اوچوندور.

شاه صنم اوغلان دوغوب!

شاه عباسا يارادى، كئچل عباسا يارامادى؟!

شاهين اوره گى آلاھين اليندهدى.

شاهين دا دوهلرى آياق يالين گزر.

شر دئمه سن، خئيير گلمز.

شرطى شومدا كس، خيرماندا يابالاشما.

شريك ياخشى اولسايدى، تانرى اؤزو اوچون توتاردى.

شريكلى قازان گئج قاينار.

شفا حاقداندير، حكيم كؤنول خوشلوغو.

شفا وئرن آغيدان دا وئره بيلير.

شمع باھادى، كورون نه وئجينه.

شوڭ ترلان يئرینده جوړه باغلانيب.

شور يئر سونبول گتيرمز.

شور يئنه سوييا گلر.

شورانليقدا اتششك تاپدين، اثر كك - ديشيليگين آختارما.

شوردو، شور دئيرم.

شهر بورجلو - قالالى گرک، ايگيد باشى بلالى.

شەھرى گۆردون گۆزو قىيىق، سەن دە اول گۆزو قىيىق.

شېر قوجالاندا اۆزۈنە گۈلمگى گلر.

شېر گرک پنجه وورا شېر ايله.

شېرىن دىل ايلانى يوواسىندان چىخاردار.

شېرىن دىل يۈز ائوى يئىەر، آجى دىل بىر ائوى يئىە بىلمز.

شېرىن سۆزون شېرىن دە جاوابى اولار.

شېرىن- شېرىن يئمگىن آجى- آجى قوسماغى دا وار.

شېرىنجه گل، شېرىنجه گىت.

شىطان اولماسا قورد قويونلا گزر.

شىطان باشقا، جىن باشقا.

شىطان چوخ بىلدىگىندى بىر گۆزو كور اولوبدو.

شىطان عذابا گرک.

شىطان كارخاناسى بوش قالماز.

شىطان گىتدى، ميدان بىزە قالدى.

شىطانلا شىرىكلى بوغدا اكن سامان بىچر.

شىطانين دوستلۇغو دار آغاجينا قىردىر.

شىققىلداتماغا قوزوم وار، جىرىلداتماغا بىزىم.

الشینی کولشینە وورور، کولشینی الشینە.

ص

صابون قارا پالازی آغارتماز.

صاحبسیز قویونو قورد یئیەر.

صاحبیندن قاباق بوستانا گیرمه.

صاداغا سارایدان چیخماز.

صاداغا قادا قایتارار.

صاداغا وئرن اللر درد گۆرمز.

صبر آجی دیر، مئیوه سی شیرین.

صبر آغاجی هر باغدا گۆیرمز.

صبر آلاهدان، صبر سیزلیک شیطانندان.

صبر ائله ینین آغزی بال دادار.

صبر ائیلرم، صبر داشی، چاتلادی اوره گیم باشی.

صبر ایله حالوا اولار، ای قورا سندن.

صبر جنت آچاریدی.

صبر- صبر، آخیر بیر سینیق قبیر.

صبرائله يىن مورادينا يىتتىش.

صحبىتى كى وار، دارى تورباسيدى، دىشىلىسە آخاجاق.

صحبىتىن شىرىن يىرىندە مولتانى گلدى: "آللاھ ساخلاسون!"

صدق ايله قارا داشدان مطلب آماق اولار.

صلوات گۈجە باغليدى.

صنعتە كىچ باخان آج قالار.

صنعتينه كىم خور باخار، بوينونا توربا تاخار.

صوبىحون آچىلماسىنى خوروز آنلار.

ضربە ھىمىشە آغريان يىترە دگر.

ضررىن يارىسىندان قايتماق دا قازانجدير.

ض-ط-ظ

ظامامكارى يالانچى آلدادر.

ظاليمىم آللاھ بىللە وئىر.

ظاليمىن چۆرگى دىزى اوستە اولار.

ظاليمىن قىلىنجىندان كاسىيىن آھى پىسىدى.

ظلم ايله آباد اولان بىر گۈن گلير برباد اولور.

ظلمت داشیدی، گۆتورن ده پئشماندی، قویان دا.

ظولمون آخیری اولماز.

عۆمور قاریسا دا، کۆنول قاریماز.

عادت قانون دگیل، آما قانون قدر حؤکمو وار.

عادلین غضبیدن قورخماق گرک، ظالمین سکوتوندان.

عارسیز کیشیدن ارسیز آرواد یاخشی دیر.

عارسیز نه دن عارلانا؟!

عارسیزین اوزونه توپورویلر، "یاغیش یاغیر" دئمیش.

عارف آدام تعریف ایسته مز.

عارفه بیرجه اشاره ده بسدیر.

عاشیقه بغداد اوزاق دگیل.

عاغیلینی ائششک آغلینا وئرسن، چکر آریا زمیسینه.

عاغیل باشدا ایکن، انوین آوادان.

عاغیل عاغیلدان اؤتگوندو.

عاغیل یاشدا اولماز، باشدا اولور.

عاغیلا گلن باشا گلر.

- عاغىلىسىز باش يىنىدىن سىڧىل آياق نە چكىر.
- عاغىلىسىز خىضر آغا، بارماغىن سالىدى بارداغ.
- عاغىلىسىز دوستدان غاغىللى دوشمن ياخشى دىر.
- عاغىللىلار بازارا چىخاردىپلار، ھەر كىس يىننە ئۆز غاغلىن آلىپ.
- عاغىللى آرواد غارا، غاغىلىسىز آرواد وارا قاچار.
- عاغىللى آرواد كمالا، غاغىلىسىز آرواد جمالا گوۋەنر.
- عاغىللى ئولتۇرغۇچى دىلىنن اوغلو اولار.
- عاغىللى اولان بىر دىقەھ آلدانار.
- عاغىللى بىزى تاپماز، دلى باجادان ياغار.
- عاغىللى بىلدىگىن سۆيلىمىز، دلى سۆيلىدىگىن بىلىمىز.
- عاغىللى دوشمن نادان دوستدان ياخشى دىر.
- عاغىللى دوشمەند قورخما، دلى دوستدان قورخ.
- عاغىللى غاغىل ئالەيىنچە دلى ووردو كىچىدى.
- عاغىللى كاسىبا دلى دىيەرلەر، دۆۋىتىلى دلى يە "بىللى" دىيەرلەر.
- عاغىللى كىشى قىشىن قىيىدىنە يايىدا قالار.
- عاغىللى گۆردو گونو، غاغىلىسىز ئىشەتدىگىنى سۆيلىر.
- عاغىللى قىرغى گون دلى دىنسىن، دلى اولور.

عاغیللیا قیرخ گون دلی دئسن، دلی اولور.

عاغیللیسی هانسی دی، قاباقدا گئدن دلی.

عاغیللینان چکیشمک جاهلنان حالوا یئمکدن یاخشی دی.

عالم عالم ایله دیر، کئچل قیز دا خالاملا.

عالمه اوغروپام، سنه کی دوغروپام.

عباس عباسدان، عباس دا کور عباسدان.

عباسینی بگنمه یین بئش شاهی چیخاردار.

عرب اولدو، قان دوشدو.

عرب ایگیرمی بئشلیک تاپدی، دئدی: نه اولاردی بیر داوا کاغیدی تاپئیدیم.

عزرا بیلا نه دئییم، اونا دا بویوران وار.

عزیزیم عزیزدی، جانیم اوندان دا عزیزدی.

عشقین ترس آواندی اولماز.

ع-غ

عقرب ائتمز اقربایا اقربانین ائتدیگین.

عقلی کم جانانا باخ، کوسوبدور من دلی دن.

علاءالدین-علاءالدین، کپیگینه نه قاتدین؟

علافین ایشی علف ساتماقدی، ایستر آتا تۆک، ایستر ائششگه.

علملی قاضی یا شاهد لازم دگیل.

علی آشیندان دا اولدوق، ولی آشیندان دا.

علیسی دلی، ولیسی دلی، قیرغین قیرمیشین هامیسی دلی.

علنین پاپاغی ولنین باشینا، ولنین پاپاغی علنین باشینا.

عمل آزماسا، قادا یثریمز.

عوضین بدل آدلی اوغلو ساغ اولسون.

عیب سؤیله نین عیبینی سؤیلرلر.

عیبسیز دوست آختاران دوستسوز قالار.

عیبلی عیبین بیلسه، باشینا پالاز اؤرت.

عیبی کیم دئیهر؟ عیبه جر.

غافل باشین آغریسینی بئین بیلر.

غافل قوشون اوو چوسو چوخ اولار.

غربتده کئچن عؤمور، عؤمور ساییلماز.

غریب ایت هورنده اؤزونده هورر.

غریب ایت یئددی محله دن قوولار.

غریب ایتین قویروغو قیچنین آراسیندا اولار.

غریب دردین تک آغلار.

غریب دوستو اولماپاندی.

غریب قوشون یوواسینی تانری اؤز الیه تیکر.

غریبلیکده اؤلنن بۆرکو نشانه گئدر.

غریبی باخیشیندان تانیارلار.

غریبی وورموشلار، "واى، وطن" دئمیش.

غریبین بوینو بو کوک اولار.

غریبین دوستو اولماز.

غریبین کیمسه سی یوخ، آلاهی واردیر.

غم داغی یئریندن قوپاردار.

غم سنی یئیهر سن غمی یئیینجه.

غم هارا گئدیر سن؟ غم یانینا.

غملى اورک اۆلمه سه ده، دیر یلمز.

غملى هارا گئدر؟ غم آردینجا.

ف

فالا اینانما، فالسیر دا قالما.

فالچى فالچيا فند وورماز.

فرسيز اوغول آتاسينين گۆزون چيخارتدى كى، آدينا كوراوغلو دىسينلر، آما

كور كيشينين اوغلو دنديلر.

فرسيز قويونو قورد يثيه ر.

فرهاد اولوب، كولونگونون سسى گلمير.

قهرانين گۆزو توخ اولار.

ققيرين دوشگونو، آل گئيه ر قيش گونو.

فلك باغلار، فلك آچار.

فلك گوجلومن گوجسوز.

فلك ييخمايانى كلك ييخار.

فلكين بير چووال قيزىلى وار، هر گون بيرينين چيييننده دير.

فلكين قايداسيدى، داغى چكر داغ اوستوندن.

فلكين گۆزو كوردو.

فند فندى كسر، آلاه هر ايكيسين.

فيت-فيتنن گلن كؤپگين قويونا فايداسى اولماز.

فیتە اویانین ائوی ییخیلار.

فیلین بیر فکری وار، فیلانین مین.

ق

قباغا كئچیرسن، دئییرلر بیجدیر، دالا قالیرسان، دئییرلر گيجدیر.

قباغیم قوورغا قوورور، دالیم سامان سووورور.

قباغینا باخمايانین آياغینا داش دگر.

قاپان ایت دیشین گوسترمز.

قاپیلان قاپانین، تاپیلان تاپانین دیر.

قاتیر آتاسینی گۆرمه سه ایدی، اؤزونو خانزادا بیلردی.

قاتیر نه بیلیر خاطیر؟

قاتیردان سوروشدولار: ددهن کیمدیر؟ دئدی: ننه م آتدیر.

قاتیق سوزولو شورو قالار، آیران سوزولو نه یی قالار؟

قاچاغی ائل ساخلار.

قاچان دا آلاهی چاغیریر، قووان دا.

قاچانی قومازلار، بېخیلانی وورمازلار.

قاچماق دا هنردیر.

قاچماق دا هنردیر، قوماق دا.

قاچیریلان فرصت بیر ده دوشمز اله.

قار ایلی وار ایلی.

قار یاغمایینان قارغا آغارماز.

قارا ائششک، آغ پالان؟!

قارا ائششگین باشینا یوین ووراندا قاتیر اولماز.

قارا خبر تنز یاییلار.

قارا داغا چیخار دادلانار.

قارا دولاشایا قیرمیزی پاپوش یاراشماز.

قارا قول اوزونو اۆلدوردو کی، آغاسینا ضرری اولسون.

قارا قوللا شاهلیق وئرسن، اول ننه سینین امجگینی کسر.

قارا قیز بزه نینجه توی الدن گئدر.

قارا قیز گلمه سهیدی، کولبه نی کیم اودلاردی.

قارا قیز گلین اولدو، اوره گی سرین اولدو.

قارا قیزدان خاتین اولماز، بوز ائششکدن قاتیر اولماز.

قارا قىزىن باختى اولسايدى، آنادان آغ دوغولاردى.

قارا گونون عۆمرو آز اولار.

قارا منى باسىنجا من قارانى باسىم.

قاراباخت داغلارا چيخاندا داغلارى دومان آلا.

قاراجا اوزوم وار، دوغروجى سۆزوم.

قاراجى قاراجيا اۆيوش وئرمز.

قاراجىنىن كويخاسى قاراجى اولار.

قارادان آرتىق بويى اولماز.

قاراقوش سوموگو اۆلچر اودار.

قاراقوشا خئير اۆز ديمديگيندن توخونار.

قارانلىقدا حالوا يئيهنين سىررىنى خودا بىلىر.

قارت كۆپك يئده گه گلمز.

قارداش اولاق، يارى(تن) بۆلك.

قارداش قارداشى بىچاقلار، دۆنوب يئنه قوجاقلار.

قارداش قارداشىن يوخلوغون اىستر، اۆلومون اىستهمز.

قارداشىم خاندير، خاتونو سئوينسين.

قارداشېن نىچە آدمىدېر؟ يولداش اولمامېشام.
قارغا اۋزو نەدى كى، قارىلتىسى دا نە اول.
قارغا ايله دوست اولانېن يىدىگى پىيىن اولار.
قارغا دۋشون چىكىمكلە قاز اولماز.
قارغا قارغانېن گۈزون چىخارتماز.
قارغا قارغايا دئىەر اوزون قارادى.
قارغا گلدى كىلىك يىرىشېن يىرىيە، اۋز يىرىشېن دە ايتىردى.
قارغا نەدىر قاسىغى نە اول، بىرە نەدىر بوزويو نە اول؟
قارغا، قارغا، مندە قوز وارا!
قارغادان گۈزل قوش اېستەدىلر، بالاسىنى گۈستردى.
قارغالار منىم تويوغومدو، يومورتاسىن گۈرمرم.
قارغانى يوز ايل بىسلە، يىنە ترلان اولماز.
قارغيدالى اونو ايت قودوردار.
قارغىش تۈكن القىش گۈرمز.
قارغىشلى باش چوخ ياشايار.
قارلى قىش بارلى اولار.
قارنىم اوچون دگىل، قدرىم اوچوندور.

قارنيم توخ اولاندان سونرا بال دا اولسا يئمرم.
قارنيمدايكن قانيمي يتيهر، چۆله چيخار جانيمي.
قارنين دولمايان يئرده آجليغي بيلديرمه.
قارى آت آرپاسيز!
قارى دوشمن دوست اولماز، اگريدی بير دامارى.
قارى ديزينه دؤيمكله دوه پاميقدان چيخماز.
قارى وار آريا اونوندان آش ائلر، قارى وار بوغدا اونون داش ائلر.
قاريشقادان عبرت آل؛ ياز ايكن قيشي دوشون.
قاريشقانين اولومو يئتيرنده قاناد گتيرر.
قاريشقانين ايل ييغينتيسيني باققال بير دفعه يه ترزى يه قويار.
قارين باشدان آشاغى دى دئيبلر.
قارين دويوران آشى گؤز تانير.
قارين قارداشدان ايره لى دير.
قارينلار دوياندان سونرا يئتميلر يادا دوشر.
قاز اوچدو، قارغا قوندو.
قازان اوستو اوړتولو قاينار.

قازان اولمايان يىرده گوۈج دە قازان دىر.

قازان دئەر: دىيىم قىزىل دىر، چۆمچە دئەر: بولانمىشام چىخمىشام.

قازان داشاندا چۆمچەنن بىرى بىر تومنه گئدر.

قازان قاراسى گئدر، اوز قاراسى گئتمز.

قازان قازانا دئەر: اوزون قارا اولسون!

قازانا نه قويسان چۆمچە يە او گلر.

قازانان قازانديغين يئسە خان-بگ آجىندان اۇلر.

قازانچ قودوردو، مايانى باسدى.

قازانجلى يوك يونگول اولار.

قازانديغين دارى اولسون، چووالين سبت؟!

قازانماينجا قازان قايناماز.

قاش دوزلدىن يىرده ووردو گۆزون دە چىخارتدى.

قاش-داشى صراف تانير، نه بيلر هر ديوانه.

قاشقاسى بۆيوك اولانين سۆزو چوخ دانىشىلار.

قاشىق چۆمچەدن ايرەلى اولوب.

قاشىقلا آش وئريب ساپيىلا گۆز چىخارما.

قاشى يىرام قانيم چىخىر، قاشىمىرام جانيم چىخىر.

قاضى آغادان آلاجاغين اولسون، نه وئىر، نه دانار.

قاضى اتوينده گيردكان بولدور، آما سايى وار.

قاضينين چۆره گين قاريشقا دا يئمز.

قاضينين يانينا تىك گندن شاد قايدار.

قالا ايچريدن آلىنار.

قالان ايشه قار ياغار.

قاميش بيزيم ائلده بيتىر، سومسونو لزگى چالار.

قان ائيله قانون ايله.

قان يول وئرمز.

قاناجاقلى هم قانار، هم قانديرار.

قانادى قوشدان كيرا ايسته مز.

قانان ايله داش داشى، قانمازلا يئمه آشى.

قانان كيم، قانديران كيم؟

قانانا بير سۆز يئتر، قانمايانا يوز اوخو.

قانلى، قاپيمدا نه قايريرسان؟ - قان آياقلىم وار!

قانليدان قان اسگيك اولماز.

قانلىنى قان توتار.

قانمازا يۈمروغونو اول دويونلە، سونرا سۆز قاندير.

قانى سو ايله يويارلار.

قانى قان ايله يومايىبلار.

قايدادان چيخان پشمان اولار.

قاينى ايله بورج اۋدنمز.

قايناياں قازان قاپاق توتماز.

قايش بيلر کوتان نە چكىر.

قبلە پاكدى.

قدیر بيلمزين باشماغين جوتلهينده دئيه: او يانا دور، گۆزومو چيخارتميشدين.

قسمت گۆيدن زنبيلله ائنمز.

قسمتدن آرتيق يئمک اولماز.

قسمتدن قاجماق اولماز.

قسمتده اولان گلير.

قشنگ ليک واردان اولو، اولماسا هاردان اولو.

قصاص قيامته قالماز.

قضا ايشين ايشلر، بيزه قالار تشويشلر.

قضا ايله اويون اولماز.

قضادان قاقماق اولماز.

قتراندان اولماز شكر، اولسا دا جنسىنه چكر.

قلب كى وار، شوشه دير، سىنديرما، ياماق اولماز.

قلبدن قلبه يول اولو.

قلپ اودور كى، قلبينده كين دئمه يه.

قلپ مال بيه سینه قايىدار.

قلم اگري كسيلسه ده، دوغرو يازار.

قلم دوشمن الينده دير.

قلم قيلينجدان ايتي دير.

قلم يازانى قيلينج پوزا بيلمز.

قلمه گتيرن ائششگين قابيق گميرن قودوغو اولار.

قلمين اوجو، قيلينجين گوجو.

قلندر دره اليندن داغا چيخيپ، گورن دئير: بخته ور يايلاغا چيخيپ.

قوجا آت دا آريا ينيهر.

قوجا آيري، قوجامان آيري.

قوجا ئۆكۈزۈ ئۆلدۈرمەك اولار، ئۆپرتمەك اولمازا!

قوجا تۈلكۈ تۈرا دۈشمۈز.

قوجا قورد يۈواسىندان ال چىكمۈز.

قوجالىق سۈرۈشمەز گۈلر.

قوجالىق گۈلدۈ گىتىمىز دېر، جۈوانلىق گىتىدى گىلمىز دېر.

قوجالىقدا يۈرغاللىق.

قوجانلىق بېلىگى، جۈوانلىق بېلىگى.

قوجا يۈ گىتىدى قۈيرۈق يىتەر، جۈوانا گىتىدى يۈمۈرۈق يىتەر.

قوجا يۈ گۈلۈ ئۆزۈنە گۈلر.

قۈچ اىگىدىدى قۈچ تۈرر.

قۈچ دۈيۈشۈنە قۈچ دايانار.

قۈچۈن بۈيۈنۈزۈ قۈچا آغىرلىق ائىلەمىز.

قۈچا قۈدۈرۈب قىزىن آبارىب...

قۈدۈراسان قۈرباغا، گىتىدىر ايلان وورماغا.

قۈدۈران گىتىر، گىچىش قالار.

قۈدۈرمۈش كۈپىگىن غۈمۈرۈ قىرخ گۈن اولار.

قۈدۈق بۈيۈر ائىششەك اولار.

قودوق بۇيويىر، چولو بۇيىومىز.

قودوق ھور كىندە آناسىندىن قاباق دوشىر.

قورا ايكن مۇيوز اولدوم.

قوربان اولام او قانا، اوستوندىن بىر گون كىچە.

قوربان اولوم زرگرە، سالىدى منى پرگارا.

قوربان خطايا قالىخاندىر.

قوربانى بىز ائله دىك، ياغىش قاراداغدا ياغدى.

قورخ پايىزدان قاباغىنجا قىش گلير، قورخما قىشدىن قاباغىنجا ياز گلير.

قورخ تانىرىدان قورخماياندان.

قورخ قورخمازدان، اوتان اوتانمازدان.

قورخاغن سسى گور اولار.

قورخاق بىزىرگان نه خىيىر ائلىر، نه زيان.

قورخاق داشىن بۇيوگوندىن ياپىشار.

قورخاق قاچار ھاي گلەمەمىش، چىرمانار كىچمگە چاي گلەمەمىش.

قورخاق گوندىە يوز يول اولىر، ايگيدە عۆمورده بىر يول.

قورخاق ھر شىئى دۇرد گۇرر.

قورخان ايت اوزاقدان هورر، ياخينان قويروق بولار.

قورخان بزيركان اولماز.

قورخو آداما يالان دئديردر.

قورخولو باش سلامت اولار.

قورد آنيلان يئره گلر.

قورد اؤز اؤرۈشۈنده آج قالماز.

قورد ايله قويونون نه آشناليجى؟!

قورد ايله يئيه، ييه سىيله شيونه اوتورار.

قورد توتدوغو يئردن قانلق اولور.

قورد توكون دگيشر، خاصيتين دگيشمز.

قورد دادديغين بيلر، اوددوغون بيلمز.

قورد دومانلى گون آختارار.

قورد سورويه گلنده تك قويونلونون قويونون آپارار.

قورد قارائلىق سئور.

قورد قارياندا كۆپگين گولونجو اولار.

قورد قوجالاندا كۆپگه گولونج گلر.

قورد قودوراندا ائلىنى قاپار.

قورد قوردا دال چئویرمز.

قورد قوزویا دگمەسە، قوزو اصفهانا گئدر.

قورد قونشوسون یئمز.

قورد قويون یئمکدن تۆبه ائلهمز.

قورد نه بیلیرکی، قاتیر باهادیر.

قورد یوواسیندان سوموک اسگیگ اولماز.

قورد بیرتدیغین بیلر، اوددوغون بیلمز.

قوردا دئدیلر: سنی چوبان سئچەجکلر، دئدی: بلکه منی آلدادیرسیز؟

قوردا سن تیکمک اویرت، بیرتماق ددهسی پئشهسی دیر.

قوردا قوناق گئدن کۆپگینی یانینا آلاز.

قوردا قويون تاپشیرماق اولماز.

قوردا نه قدر یئم وئر، یئنە گۆزو مئشهده دیر.

قورددان اولان قورد اولور، اگر آدامنان دا بۆیوسە.

قورددان تۆرهین قورد اولور.

قورددان چوبان اولماز.

قورددان قورخان قويون ساхлаماز.

قوردلوجا پاخلا نین قوردلوجا آلیجیسی اولار.

قوردو گۆرمک موبارک، گۆرمه مک داها موبارک.

قوردو نه قدر بسله سن، یننه گۆزو مٹشه ده دیر.

قوردون آدی، ینسه ده قورد دور، ینمه سه ده.

قوردون سببینه قوش دا ینهر.

قوردونان قویون اولماز، قیلینجان اویون.

قورو اودونا یاشلار یانار، آلیشار داشلار یانار.

قورو توربا یلا آت بیر کره توتولار.

قورو سفره یه نه بسم الله؟!

قورو قورباغاسی دنیز تانیماز.

قورو قورو قوربانین اولوم.

قوروموش آغاجین کؤلگه سی اولماز.

قورونان گۆزه چۆپ دوشر.

قوز بئلی قبییر دوزلدیر.

قوزو اوتارانیمیز دا وار، یون دارایانیمیز دا.

قوزوسونا قییمایان کاباب ینیه بیلمز.

قوزونون تاخصیری- قوردون آجیماسیدی.

قوش اۋزو نەدېر، شورباسى دا نە اولالا؟
قوش دېمىدىگىندىن، انسان دېلىندىن.
قوش قانادى ايله، آدام آدى ايله.
قوش قوشنان توتولار.
قوش قىزىل قفسىدە اولسا، يئنە دوستاقدى.
قوش وار اتىن يئىەرلر، قوش وار ات يئىدىرلر.
قوش يوواسىندىن اوچار.
قوشا قىزىل قفس زىندان دېر.
قوشقون اولوب قوירוغا كىچىنچە، يوين اول آغىزا كىچ.
قوشلار خېر گىلدى، گىئجە قوشو قانادىنى گۈستردى.
قوشون بىزە گىللكدى، انسانىن بىزە گى بېلىكىدى.
قول اتى قولدا گىندىر، بود اتى بوددا گىندىر.
قول خطاسىز اولماز، آغا كرمىسىز.
قول قوللوقدا گر ك.
قولاق آسما، اۋز سۈزونو ائشىدىرسىن.
قولاق دىيەر: گوندى بىر سس ائشىتمەسم، قالخانا دۈنرم.

قولدان توتان آزدير، ياخادان توتان چوخ.
قوللوقچودان بورچ ائلمه، يا تويدا ايستر، يا ياسدا.
قولون دئديگي اولماز، تانرينين دئديگي اولور.
قولون سينيغي بويونا يوكدور.
قوماري اوينارلار عشقنن.
قوناغا "گئت" دئمزلر، آلتيندان پالازي چكرلر.
قوناغا اوز وئرسن، تاخچا-بوخچاني گزر.
قوناغا حورمت ائللرلر، اگرچي كافر اولار.
قوناغي ائوه قويان يوخ، شاه قاتارين ميخدان آسير.
قوناغي خان اولانين آنباريندا آريا قالماز.
قوناغي قونشويا تانيدارسان، هر ايكيسيندن اولارسان.
قوناغي گلمه يين اتولر ييخيلسا ياخشى دير.
قوناغين آغزينا باخارلار، آتينا يثم وئرلر.
قوناغين روزوسو اؤزوندىن قاباق گلر.
قوناغين كؤنلوندن كئچن، ائو ييه سيني كؤنلوندن كئچمز.
قوناغيني عزيزله يين ايتە دە سوموك آتار.
قوناغ اؤزگە ائويندە سليقهلى اولار.

قوناق ئۈيىنە مۇتال يۈكلۈ گلن بوغدا يۈكلۈ گىندىر.

قوناق اول گىلندە گۈل اوستە اوتورار، سونرا گىلندە چول اوستە، اوچونجو دفعە گىلندە، كول اوستە.

قوناق اومدوغون يىمىز، اولدوغون يىيەر.

قوناق سئۈەنن سقرەسى بوش اولماز.

قوناق قوناغى اىستەمز، ئو يىيەسى ھىچ بىرىن.

قوناق قوناغىن حسابىن كۆلۈندە ساخلار.

قوناق گۈجلۈ اولسا، ئو يىيەسىن ئودن قووار.

قوناق، دور آلتىنى سۈپۈروم.

قوناق، سوموك يىيىرسن؟

قوناقسان خوش گىلمىسن، نىيەلى بوش گىلمىسن؟

قونشو آشى دادلى اولار.

قونشو ايتى قونشويما ھورمز.

قونشو پاخىل اولماسا، باغ چىرى ئىيلر؟!

قونشو پايى قارىن دويورماز.

قونشو چىراغى قونشويما ايشىق سالماز.

قونشو قونشودان تئز دورماق اۆيره نر.

قونشو قونشونون ايتيگيني باياتى چاغير-چاغير تاپار.

قونشو قونشويا باخار، جانيني اودا ياخار.

قونشو قونشوينان بوغوشدو، قاراجيا فرصت دوشدو.

قونشو مونجوغون اوغورلايان گوردا تاخار.

قونشو، قونشو! گل ساواشاق.

قونشودا بيشر، بيزه ده دوشر.

قونشودان گلزنن اۆينه لى اولماز.

قونشوم شاه، من ده شاه.

قونشوم قونشو اولسا، كور قيزيم اره گندر.

قونشون توخ، سن ده توخ.

قونشونا گئنش، بيلديگيني الدن وئرمه.

قونشونو ايكي اينه كلى ايسته كى، اؤزون ده بير اينه كلى اولاسان.

قونشونون شاميندان ايشيق دوشمز.

قونشونون قوزوسو قونشويا قوچ گؤرونر.

قونشويا اومود اولان شامسيز قالار.

قوانين گوجو وارسا، قاچانين دا آلاهى وار.

قوورغانىن يانانى چاتلار.

قوھوم گلەمەيە-گلەمەيە ياد اولار، ياد گلە-گلە قوھوم اولار.

قوھومون كىمدىر؟ ياخىن قونشون!

قوى دئسىنلر: آلباش دا يار يولوندا جان قويور.

قوى من قشوى گۆتوروم، سن شىللاق آت.

قوى منىم اينە گىم سودلو اولسون، وورسون سرىنجى سىندىرسىن.

قويروغون كىسمكەلە تولا كۆپك اولماز.

قويما خالداڭ خال اولماز، خال اۆزو اصلى گرک.

قويو قازيان! درىن قاز، گىن دور، اۆزون دوشرسن.

قويون دئدىگىن ائشمە باغىرساقدير، دالىسى ھىچ اوزولمز.

قويون دئير: منى چك خارابايا، سنى چىخارىم آبادانليغا.

قويون دا كىچى آياغىنا گىندرمىش.

قويون قوزوسونون آياغىنى تاپداماز.

قويون قىرخىلىق آلتىندا قوردو اونودار.

قويونو قوردا تاپشیرمازلار.

قويونو قويون آياغىندان، كىچىنى كىچى آياغىندان.

قويونون مله دىگىن قوزو مله مز.

قويونون ياخشىسى گنديب، كنجى قاليب، آدامين ياخشىسى گنديب، بيجى قاليب.

قويويا سو تۆكمك له سولو اولماز.

قىراغينا باخ بئزىن آل، ننه سینه باخ قىزىن آل.

قىرخ ايل اوغرو اولدو، بير كره حرام يئمەدى.

قىرخ ايللىك باليغا اوزمك اۆيره دير.

قىرخ ايلين يولچوسودور، ايندى سوروشور جمعه گئجه سى نه واختدير.

قىرخ باجاناغى بير پارچالادى.

قىرخ قوردا بير آسلان نئيله سين؟

قىرخ قولدور بير چىلپاغى سويامماز.

قىرخيندا اۆيره نن گوروندا چالار.

قىر قوول باشىنى كولا سوخار، قويروغوندان خبرى اولماز.

قىز آغاجى - قوز آغاجى، هر يىتن بير سئلبه آتار.

قىز آلان آلانا كيمى، قىز وئرن اۆلنه كيمى.

قىز آلان گۆزىن باخماسىن، قولاغىنان اشيتسىن.

قىز آلانين يا بير چووال پولو گرک، يا بير چووال يالانى.

قىز آنادان قورخماسا، اۆيود آلماز.

قىز ائوى ناز ائوى.

قىز ائوينده دانقىر- دونقور، اوغلان ائوينين خبرى يوخ.

قىز قارياندا داييسينين بوينونا دوشر.

قىز قيزاندا تنز سويويار، وای اوندان كى، دول قيزا.

قىز يوكو دوز يوكو.

قىزنان قيزيل گيزلى گرک.

قىزى اۆز باشينا قويسان، يا حالواچيا گندر، يا ناغاراچيا.

قىزى اوتاقليا يوخ، پاپاقليا وئر.

قىزى سالدین بشيگه، جنهيزى چك اتشيگه.

قىزىل اينك قاراقاباق گلينه سود وئرمز.

قىزىل پالچيقدا دا پاريلدار.

قىزىل خيضرى اوينادار.

قىزىل قفسدن، هر قوشون تيكديگى يوواسى خوش.

قىزىل قوشون آياغيندا قومرو اولار.

قىزىلدا تاختين اولونجا بير قوروجا باختين اولسون.

قىزىلدان چارىق گنىسن، يىنە آدى چارىقدى.

قىزىللى الى بىچاق كىسمز.

قىزىم، سىنە دىيىرم، گلىنىم، سىن انشىت.

قىزىن دۆيمەين دىزىن دۆير.

قىزىن عصمتى آتانىن دۇولتى.

قىزىنى وئرمە دلى دوه چىيە، دوه سى گىندر، دلىسى قالار.

قىسراغا يانان جانىم، داي دا دالىنجا گىندى.

قىسىغى گوجلۇ اولاندا قورخاق باجادان قاچار.

قىسىلا- قىسىلا بېشىتە گىندىنچە اۆيۈنە- اۆيۈنە جەننەمە گىندەسەن.

قىش چىخار، اوزو قارالىق كۆمۈرە قالار.

قىش قىشلىغىن يىردە انلر، گۆيدە انلەمز.

قىشىن قارى يايىن بارى.

قىفيل اوغرو اوچون دگىل، دوغرو اوچوندور.

قىلدىغىن نماز ھور كوتدوگون قورباغايە دگىمىز.

قىلىقلى قوزو يىندى آنا امىر، قىلىقسىز بىرىندىن دە قالار.

قىلىقلى مىن ائو يىيەر، قىلىقسىز بىر ائو يىيە بىلىمىز.

قىلىنچ دا اۆز قىنىن كىسمىز.

قىلىنچ قورشانانين، آت مينين دى.

قىلىنچ مىصير، آرواد يىسىر، دۆشۈنە جىك حصير.

قىلىنچسىز قىرغىنا گىتتىدىك.

قىمىتلى يۈك يۈنگۈل اولار.

ك

كۆپىك ائله كۆپكىدى، خالتاسى قىزىل اولسا دا.

كۆپىك اولموشدون، بئله ھورمەمىشىدىن.

كۆپىك ايتىن قارنى توخ گرک.

كۆپىك قايا كۆلگەسىندە ياتار، ائله بىلر اۋز كۆلگەسى دىر.

كۆپىك كۆپگىن داياغىدى.

كۆپگىن آخماغى قايساوادان پاى اومار.

كۆپگىن آغزىنى كىچىكلىكە ياندىر.

كۆپگىن آيىلانى الە دوشمز.

كۆپگىن دعاسى يىرىنە يىتسە، گۆيدىن گۈندە سوموك ياغار.

كۆپگىن قارنى توخ اولسا، گىنجە اولدوزا ھورمز.

كۆپگىن كۈنلو كۆپكىدىن خوش اولور.

كۆچ دالا قاييداندا آخساق كنجى قاباغا دوشر.

كۆچ كۆچر، ايت يويورر، ايكيىسى بير منزله چاتار.

كۆچدن آزان قاريا بوندان دا بدتر گر ك!

كنچر بو دؤوران، سنه ده قالماز.

كنچل باخار گوزگويه، آدين قويار اؤزگه يه.

كنچل باشيندان قورخار، كور گوزوندن.

كنچل حالوا يئيه، پولونا منت.

كنچل درمان بيلسه، اؤز باشينا ائلر.

كنچل دوزون دئسه ده، باشينا قاپاز دگر.

كنچل قيز بزه نينجه توى الدن گئتدى.

كنچل قيزيم ساچلى دئييب آغلار.

كنچل قيزين نه يى وار؟ دميردن بير داراغى.

كنچل گيلئيلندى كى، داراق باهالانيب.

كنچل، باشيني يودون مو؟- يودوم دا، داراديم دا.

كنچلى بۇر كونون يانيندان تانيارلار.

كنچليمه باخما، باختيما باخ.

كنچلين آدين قويارلار زولفعلى.

كۈنچلەن بۇر كۈ دۈشەنە قەدر دەر.

كۈنچلەن تۈكۈن آجىغى گەر.

كۈنچلەن قازاندىغى باشىنىن قارتاغىنا گۈدر.

كۈنچلەن كۈنچلەگى ايله نه ايشى وار، ايشىنىن كۈنچلەگى ايله اول.

كۈنچە نامرد كۈرپۈسۈندۈن، قۈى آپارسىن سۈ سنى.

كۈنچن خىرمانلارى سۈۈورما.

كۈنچن كۈنچدى، گلن گۈنۈن خىئر اولسون.

كۈنچن كۈنچدى، واى گلەجك دردىنە.

كۈنچن گۈنە گۈن چاتماز، جالاسان گۈنۈ گۈنە.

كۈچن يۈردۈن قەدرىنى قۈنان يۈرددا بىلرلر.

كۈنچنە گەشت دىئەرلر.

كۈچۈن ياراشىغى دانانىن سۈنچوقلاماغى دەر.

كۈچە كۈچدە مالىنى ساخلا، قاچاقچدا باشىنى.

كۈنچى اۈلدۈ، قۈتۈرۈ دا كسىلدى.

كۈنچى جان هاينىندا، قصاب دا پىي آختاربر.

كۈنچى سۈرۈنۈن قاباغىندا گلەسە دە، "قۈيون گلدى" دىئىرلر.

كۈنچى سويو باغىرا-باغىرا كۈنچى.

كۈنچى ھاياندا؟ قايا ھاياندا؟

كۈنچىنى كۈنچى آياغىندان آسارلار، قويونو قويون.

كۈنچىنىن اجلى چاتاندا چوبانىن دۈگىگىنە سورتوش.

كۈنچىنىن قوتورو گۈندەر بولايىن گۈزۈندىن سو ايچىر.

كۈرپونو كۈنچىنچە آيى يا دايى دى.

كۈشە سىندە دانىشاق، خرمندە توز قويمايىن.

كۈشيش، بىللە ايش؟

كۈكسوز آغاج تۈز يىخىلار.

كۈلگەدە اولانين كۈلگەسى اولماز.

كۈلگەدە بىتن آغاجين مئىوھسى اولماز.

كۈلگە سىندە ياتدىغىن آغاجى بوداما.

كۈمۈرچونون ائوينە گىرن اوزو قارا چىخار.

كۈمۈرچونون قارالماقدان نە عارى؟

كۈنلو بالىق سئون كۈنەسەن سويوق سويىا قويار.

كۈنلو يىتمىش ايستەين دولانار تاغ باشينا.

كۈنول بىر سارايا بنزر، تىكەمەسى زور، سۈكەمەسى آسان!

كۈنۈل بىر شوشەدى، سىندىرماق اولماز.
كۈنۈل تۇتان كىچىلدە غىب اولماز.
كۈنۈل دوستون تانىار.
كۈنۈل سۇن گۈزەلەن نە آغى، نە قاراسى؟
كۈنۈل سۇن گۈيچىك اولار دونيادا.
كۈنۈل گۈزدەن سو ايچىر.
كۈنۈلدىن كۈنۈلە يول وار.
كۈنۈلسوز ايشىن آخىرى اولماز.
كۈنۈلسوز ھورن كۆپىك سۈرۈيە قورد گىتىر.
كۈنۈلە گۈچ يۈخدور.
كۈنۈلن آتىن چولو جىرىق اولار.
كۈنۈنە اون چووالدى، ووردوقچا توز قوپار.
كۈنۈنە بازارا تىزە نىرخ قويما.
كۈنۈنە پامىيىق بىز اولماز.
كۈنۈنە تۈلكۈ خىلە باز اولار.
كۈنۈنە خامام، كۈنۈنە تاس.

كۆهنە دوست دوشمن اولماز.

كۆهنە سئوگى كۆهنلمز.

كۆهنە قار سووروق وئرمز.

كباب قانلى، ايگيد جانلى.

كبابى كۆز اۆلدورر، ايگيدى سۆز.

كار ائشيتديگين، كور توتدوغون بوراخماز.

كار ائشيتمز ياراشديرار، كور گۆرمز قوراشديرار.

كار اوچون ايكي دفعة اذان وئريلمز.

كار ايتى قورد آپارار.

كار ايكي دفعة گولر.

كار كۆنلوندە كينى آنلار.

كاروانين بوسقودا قالينجا وورولماغي ياخشيدى.

كارين باشينا بالتا ووردولار، دئدى: بو نه تاققاتوقدو.

كاسيب آت تاپاندا اوت تاپانماز، اوت تاپاندا آت.

كاسيب اۆلندە موللا خستە اولار.

كاسيب اوغورلوغا چيخدى، آى دا بير ياندان چيخدى.

كاسيب ايتينين آدين گوموش قويار.

كاسىب چىخارىن بىلسە، گۈندەلىگە ماھوت گنىەر.
كاسىب چىراق ياندىرار، دۋولتلىنن پۈلۈن سايار.
كاسىب گنىەندە،-ھارداندى،- دئىەرلر، وارلى گنىەندە- موبارك.
كاسىب بازارىن تولاسى دا ھورر.
كاسىبى دۈە اوستە بۇۋ سانجار.
كاسىبىن اليندە قوغال گۈلمەلى گۈرسنىر.
كاسىبىن اوغلو اولونجا دۋولتلىنن قولو اول.
كاسىبىن بىر اوغلو اولدو، او دا بوينو اگرى.
كاسىبىن تويوندا گنجە قىسا اولار.
كاسىبىن داناسى دۋولتلىنن تاپاسىنا باخار.
كاسىبىن سۆزۈ يورغونون كۆزۈ.
كاسىبىن ساجى چۆرەگى قورتاراندا قىزار.
كاسىبىن سخاسى شىطاندى.
كاسىبىن گونو ايتىن گونو.
كاسىبىن مالى باشىنن آلتىندا گرک.
كامل انسان كلامىندان بللى دىر.

كامل كاملى تانيار.

الكچى نين قيل وئرني يانيندا اولار.

كر كى اولوب اؤز طرفووه يونما، ميشار اول ايكي طرفه يون.

كرمه نى دادير آليز.

كسك آتانا داش آتارلار.

كسك اوتوروب داش اوچون گون آغلاييز.

كسه نين اوزون تيكن آغاردار.

كسيلسين ايكي ال كى، بير باشى ساخلامايا.

كسيلن باشين تتلى اوچون آغلامازلار.

ككليك باشين قويلار قارا قويروغوندان خبرى اولماز.

كلك ايله گلن كوله گه گندر.

كندخوداليفا حسابا گئدن ائوينه بورجلو گلر.

كنده موللا گليب، هر كيم اؤلور اؤلسون.

كندى شورتوسويلا تانى، قامچيني شولدوسويلا.

كوپه گيرمه ميش اوزوم سيركه اولماز.

كوت هاكوت نن ايت ساخلايانين بير تهنه اپيگى گر ك.

كوتان نه بيلير كى، قايش نه چكيز؟!

كوچە ايتى ائو قوروماز.

كوخا آتلانار، اۆز كندىنى چاپار.

كوخا ايله حسابا اوتوران بور جلو قالار.

كوخا منم، - ئۆوبت سنىن دىر.

كوخاسى گولوم اولانين باشىنا كولوم اولار.

كور آتلانار اۆز اۆلكەسىنى چاپار.

كور آتى مېنىن شاهلىق ادعاسى انلر.

كور آتى مېنىب كۆندلن چاپىر.

كور آتىن كور دا نالېندى اولار.

كور اۆلر، آدى قالار بادام گۆز.

كور الفە واو دئمەيىب.

كور اودو كى، دوشدوگو قويويا بىر دە دوشە.

كور ايله چۆرك يئىھەندە آلاھى آرادا گۆر.

كور توتدوغون الدن قويماز.

كور توتدوغوندان كسر.

كور دا بىلىر بالىق شوردو.

كور دگنگىنى بىر دفعە ايتىر.

كور قىز تويدا دونونو تانىدى.

كور كىچلى بىتلەير آي قارائلىق گىجەدە.

كور كورا دىدى: جىرت بو يانداكى گوزونە.

كور كورا كور دىمەسە باغرى چاتلار.

كور كورا نىجە باخار، آلاە ايكىسىنە دە ائلە باخار.

كور كىمدىر؟- نا بلد.

كور گوزدن ياش اوممازلار.

كور گوزون صاحىينە نە فايداسى؟!

كور ئىلىگىن يوواسىن آلاە اوز الى ايله ياپار.

كور نە اىستىر؟- ايكى گوز! بىرى اگرى، بىرى دوز!

كور يا بوردا، يا باغداددا.

كور ا گىجە دە، گوندوز دە بىردىر.

كور ا وئىرىسن منە وئر، شىلە وئىرىسن منە وئر.

كور اوغلو بىر گلىب، بىر گىدىب.

كور اوغلو دىيىدى: "باسىلانى كىسە".

كور اوغلونو توتماغا بىر كىچل حمزە گورك.

كوردون قوجالانى قويونا گندر.
كور كچونون كور كو اولماز، بۇر كچونون بۇر كو.
كورلار اۆلكه سينده چاشلار پادشاه اولار.
كورو كور يانيندا هيان اوچون قويارلار.
كوروون قاباغيني الى آغاجلى كسمزله.
كوروون نه بورجو كي، شام باهالانيب؟
كوره يه دوشمه ين دمير يوشالماز.
كوسا كنده گيرمه ميش ايلليسينى باشلادى.
كوسا گنتميشدى ساققال گتيرمگه، بيغيني دا اوسته ليك قويدو.
كوسا يا لاغ ائله ينين توپ قارا ساققالى گر ك.
كوسولو قارداش، گل يو كو چاتاق، يئنه كوسوموز كوسو.
كول باشينا كوللوكلر، قارغالار سنى ديمديكلر.
كولدن تپه اولماز.
كولو اوجاقدان گۆتور.
كيچيك اولمايان يترده بۆيوك ده اولماز.
كيچيك داش دا باش يارار.

كېچىكىدىن خطا، بۇيو كدىن عطا.

كېش-كېش ايله دونوز دارىدان چىخماز.

كېشى اۈز سۈزونون آغاسى اولار.

كېشى سىلدىر، آرواد گۈل.

كېشى كېشىدىن قورخماز، آما اوتانار.

كېشىنى تىز قوجالدار آخشامدان ياتان آرواد.

كېشىنىن اوزونه باخما، سۈزونه باخ.

كېشىنىن حۇرمىتى اۈز اليندهدير.

كېشىنىن سۈزو بىر اولار.

كېشىنىن مالى گۈز قاباغيندا گرگ.

كېم ائششك اولار، بىز اونا پالان اولاريق.

كېم اكدى، كېم بنجردى، كېم دندى باغ منىمدى.

كېمسه كېمسه نىن نصيبىن يىتمز.

كېمىنىن الگى اولار، كېمىنىن ساجى.

كېمىنىن اولى، كېمىنىن آخىرى.

كېمىنىن باشيندا تاج، كېمىنىن بوينوندا خراج.

كېمىيه بىر ائششك، كېمىيه مېن كۈشك.

كىمى يە لوو، كىمى يە پىلوو.

گ

گىت اۋزۈنە دوست قازان، دوشمن اوجاق باشىندادى.

گىت، چاناغىم، گل چاناغىم، اورتالىقدا سىن چاناغىم.

گىتىم دردى يانىنا، او، مىندى نارىن آغلادى.

گىتىم يارىم يانىنا، قادام جىجىم جانىنا.

گىتمە گۈزۈمدىن، گىندىم اۋزۈمدىن.

گىتمەسىن او يامان كى، يىرىنە ياخشى گىلمىز.

گىچ گىل قوناق اۋز كىسەسىندىن يىيەر.

گىچ-گىچ گىلدىن، خوش گىلدىن، تىز-تىز گىلدىن، نۇش گىلدىن.

گىچە دىرناق كىس، گۈندۈز ناغىل دىيەن، ھىلىت سونرا گىلرسىن!

گىندىر باغلار قوراسى، قالار اۋزلىر قاراسى.

گىندىر بو آجلىق، گىلر اۋجۈزلۈك، آما سىندە قالدى كۈمبە يانىغى.

گۈدەك آتلىدى ووردو اۋزۈنۈن باشىنا؛ اۋزۈن دىدى: "عجب يادىما سالىدىن".

گىندىن باغدان گىندىر، باغباندىن نە گىندىر.

گىندىن قارۋى، يول قارا...

گۆردو- ھنك، گۆرمەدى- گئىرچك.
گۆردو گونو قويوب ائشيتىدىگىنە اينانما.
گۆرمەمىش گۆردو گوموش، اولدو قودورموش.
گۆرمەمىش گۆردو، گولە- گولە اۋلدو.
گۆرمەمىشە آت وئرسن، چاپا چاپا اۋلدورر.
گۆرمەمىشىن بير اوغلو اولدو، چكدى چوكون چىخارتىدى.
گۆرن گۆزە كول اوفورمە.
گۆرن گۆزە ياساق اولماز.
گۆرنىن گۆزون تۆكونجە، گۆتورنىن الين كس.
گۆروكن كند بلدچى ايستمەز.
گۆرولموش ايشدن گول ايبي گلر.
گۆز قنىمىنى تانيار.
گۆز گۆردو، گۆيول سئودى، منىم نە گوناھىم وار!
گۆز گۆردو گوندىن قورخار.
گۆز گۆرمەسە كۆنول سئومز.
گۆز نامرددىر؛ قورخودار.
گۆز ياشى دا بورجداندى.

گۈزدن اوزاق اولان كۈنۈلدن دە اوزاق اولار.

گۈزدە اولمايان گۈيۈلدە دە اولماز.

گۈزل آشى تىز بىشىر.

گۈزل آغا چوخ گۈزل ايدى، ووردو چىچىك دە چىخارتدى.

گۈزل بورونر، چىركىن گۈرونر.

گۈزل سئومگە تۈۈبە اولماز.

گۈزل كماللى گرک.

گۈزل گۈز اوچون، عاغىللى كۈنۈل اوچون.

گۈزل گۈزل دگىل، كۈنۈل سئون گۈزلىدى.

گۈزل نازلى گرک.

گۈزلىرىن آيدىن اولسون، پىشىگىمىز اوغلان دوغوب!

گۈزلىردە وفا اولماز.

گۈزلىك اون دور، دوققوزو دون دور.

گۈزلىك قارىن دويورماز.

گۈزلە باخماق گۈز قايداسى دىر.

گۈزلەمە دىگىن داش، ياردى باش.

گۈزۈ آنجاق تورپاق دويويار.
گۈزۈ توخ اولانين كۈنلو دە توخ اولار.
گۈزۈن آليشمايدىغى ايشە گيريشمە.
گۈزۈنۈن ياشينا باخاق، يا الينين داشينا؟!
گۈزە گلەمەين گلينين سلامى ساواشدير.
گۈزەلە گۈز دگر، قلبە سۈز.
گۈن قاز، درين قاز، اۈزۈن دوشرسن.
گۈندىن باخانا دۈيۈش آسان گۈرونر.
گۈنۈ سۈيا وئرمە، وئردىن حئيفسيلنمە.
گۈي آغلاماينىنجا يئر گۈلمز.
گۈيچك سۈزۈن آردى توكنمز.
گۈيدىن نە ياغدى كى، يئر قبول ائلەمەدى؟!
گۈيىشمەين يئردىن قان چىخارما.
گاۋور چۆرە گى يئەن گاۋور اوچون قىلىنچ چالار.
گاە نالا دۈيور، گاە ميخا.
گدادن بگ اولماز.
گدايا بورجلو اولما، يا تويىدا ايستر، يا بايرامدا.

گزدی ایرانی، تورانی، جنت گوردو بورانی.

گزن آیاغا داش دگر.

گزن شله باغلاماز.

گزهین گلینله گولهین قیزدان، چارشى بازارداكى لوتو یاخشیدید.

گلدی اجل، وئرمز مجال.

گلدیلر، قاپیلاری باغلايین.

گلمیسن ایران ایچمگه، گلهمیسن آرا آچماغا.

گلمیشدی کاباب ایگینه، گوردو ائششک داغلابیرلار.

گلن آدام قسمتینه گلر.

گلن گئدنین ددهسینه رحمت اوخودور.

گلنده یئل گتیری، ائل گتیری، سئل گتیری، گندنده یئل آپاری، ائل آپاری، سئل آپاری.

گلنه یولداش، گئدنه قارداش.

گلله جگین وار، گؤره جگین ده وار.

گلین آتلاندى، گؤر کیمه دوشدو.

گلین اوجاغا چکر (گلر).

گلین او جاغا، برکت بو جاغا.

گلین اولدون، دیلینی چک.

گلین اوینایا بیلمه دی، دندی: اوتا ق اگری دی.

گلین بزه ننه جن توی سوو وشدو.

گلینی ائودن قورویارسان، اوغرو اولار.

گلینی گرد کده، کوچو گو دمکده.

گمیده اوتوروب گمیچی یله داعوا ائله مه.

گمیسینی باتیران چاریغینی آختارماز.

گنه شکلی دون گئن اولار.

گوج بیرلیکده دیر.

گوجو چاتانا دونوز گوددورور.

گوجونه باخ، شله نی باغلا.

گوردان بیز گلیری ک، جهنمدن سن خبر وئیرسن.

گوشه داشی ینرده قالماز.

گول ایسته یین! تیکانی دا ایسته مک گرک.

گول تیکانسیز اولماز.

گولمه قونشونا، گلر باشینا.

گولمە گولونچ اولانا، اۋزون گولونچ اولارسان.

گولون قدرين بولبول بيلير.

گولونە باخ، غنچە سيني در.

گون چيخار، عالم گۆرر.

گون دوغوشوندان بللى دير.

گون كنجر عۆمور گندر؛ دلى سئوينر كى بايرام گلير.

گوناه اۆلندە اولار، اۆلدوروندە يوخ.

گونبز گۆرور، ائله بيلير ايچينده امامزادا وار.

گوندوز گئتمە دىگين يولو گئجه گئتمە.

گونده-گونده، بير گون سنده، بير گون منده.

گونو خوش كئچنه تانرى دا خوش باخار.

گونو گونودن گونو اسير گر.

گونو گونونون اۆلومون ايستر.

گووہج داشا توخونسا وای گووہجين حالينا، داش گووہجە توخونسا وای گووہ-جين حالينا.

گووہج گۆرمەين قازان گۆرندە خورلار.

گوۋەجە وئره-وئره چىخىر قازان باھاسى.
گوۋەجى يا سىندىر، يا داغدان يىۋارلات.
گوۋەندىگىم آلچاقىق داغلار، سىزە دە قار ياغارمىش؟
گوۋەنمە وارا، دوشرسن دارا.
الگى النىب، خلىبرى گۆيدە فىرلانير.
گىزلى دوشمن ايلان كىمىدى، سورونە-سورونە گلر.
گىزلىن كله گلن آشكار دوغار.

ل

لئش گۆرنە قارغا قوزغونا دۇنر.
لۆيونسوزە بۆيۈكلۈك ائلەمك اولماز.
لاچىن بالاسىن وئرمز، بلکہ زورلا آلارلار.
لاچىن قالادا بالالار.
لاخلىيان داش ارکەدە قالماز.
لالىن دىلىنى آناسى بىلر.
لاھىجى سئل آپاردى، ائلە دئيردى: قبلە پاکدى.
لايلايى بىلىرسن، نیه یاتمىرسان؟

لۈگىيە دىدىلەر: جان شىرىندى، بىكمز؟ دىدى: ايكى دوستون آراسينا گىرماغ اولماز.

لۈگىيە دىدىلەر: گۆيە چىخا بىلرسن مى؟ دىدى: بىكمز يىنىم چىخارام.
لعنت ھىچە.

للە كۆچۈب، يوردو قالىپ.

لوتدن كىسنى ھاردا يىئەجك؟!

لوتو لوتونو تاپماسا، قارا گىيەر، ياسلى اولار.

لوتو لوتونون سۆزۈنە اينانار.

لوتولوق ترگ گۆتۈرمىز.

لوتون دردى اولماز.

لوخما قارىن دويورماز، محبت آرتىرار.

لوتىنىن آفتافا يىرىن توتار، قىروو قوياندا آلان اولماز.

اللى ايلدى يولچولوق ائلەيىرم، جمعه آخشامىنى منە گۆرسىدىر.

اللى ايلين ائششىگىنە دگىرمانىن يولون اۋىرەدىر.

اللى ياشىندا دانا، ايندى دوشوب مەيدانا.

مئشه چاققالسىز اولماز.

مئشه ده آغاچىن دوزون سئچرلر.

مئشە يە اود دوشنده قورو دا يانار، ياش دا.

مئشە يە گئدن اۆز آغاچىن كسر.

مئتهرىن سسى اوزاقدان خوش گلر.

مئىخاناچيدان شاهد ايسته ديلر، سرخوشو گؤستردي.

مئىخاناچىنىن شاهدهى اوزوم آياقلايان اولار.

مئىوه لى آغاچا داش آتان چوخ اولار.

ماتاهين ماتاه اولونجا بازارين بازار اولسون.

مال آداما هم دوستدور، هم دشمن.

مال ايتدى، ايمان ايتدى.

مال گئدر بير يانا، ايمان گئدر مين يانا.

مال ييه سینه اوخشاماسا حرامدى.

مالى قيروو اۆلدورر، قيشين آدين بدنام دير.

مالى گئدنين ايمانى دا گئدر.

مالى يانيندا تانيارلار.

مالى يوخ اوغرو آپارا، ايمانى يوخ شيطان آپارا.

مالیم بودو، یاریسی سودو، آلسان دا بودو، آلماسان دا.

مالین تاپیلدی، اوزون قارا اولدو.

مالین عزیز توتان جانین ذلیل توتار.

مالین مال اولونجا بازارین بازار اولسون.

مالین یتمزین مالینی یئیهرلر.

مالینی ایتلر یئیهر، جانینی بیتلر.

مالینی بگلر آپاردی، جمالینا نه اولدو؟!

مالینی یاخشی ساخلا، قونشونو اوغرو توتما.

ماماچا چوخ اولاندا اوشاق ترس گلر.

مایا دوغار، نر دوغماز.

مایاسیز فتیر اولماز.

مثلده مناقشه اولماز.

مجلسده یترین تانی، دئمه سینلر دور بوردان!

مجنون کیمی درس اوخویان آخیر وللیلده قالار.

محبت گۆزده اولماز، کۆنولده اولار.

مرد اۆزوندن بیلر، نامرد اۆزگه دن.

مرداله ياپيشار، نامرد آياغا، هاراي!

مردالى كاساد اولماز.

مردايگيدلر سفره آچار، آد آلاز.

مردقدرينى مردبيلر.

مردكيشى چۆره گينى داشدان چيخاردار.

مردمرده قنيم اولار، مرتضى على هر ايكيسينه.

مردمآزاري اختارماقلا دگيل، راست گلمللهدير.

مرده آرخا چئوير، نامرده وئرمه ياخا.

مرده گولله دگمز هنج كوره گيندن.

مردهشير حاقي ايلهدير، اولو نئجه اولور اولسون.

مردى قووا-قووا نامرد ائلهمه.

مردين پاخيلي دگيلسن كي؟

مردين قاپيسى آچيق اولار!

مردين گوزو توخ اولار، نامردين گوزو آج.

مركده ايتنى دؤللو كده اختار.

مروته اندازه اولماز.

مزدور، يئرینده دوز دور.

مس سىندى، يا جىنگىلدەدى.

مس كى گلىدى، ساخسى، قاچ!

مسجد تىكىلمەمىش كور عصاسىن دىيادى.

مسجد قاپىسى دىر، نە سۆكمەك اولور، نە ياندىرماق.

مسجدىن قاپىسى آچىق دىر، ايتىن دە حىاسى گر ك.

مىشترىدە گۆز اولسا، ساتان آجىندان اولر.

مظلومون آهى، دئويرر شاهى.

معرفت مانقورا دگمز، سىم و زر دؤورانى دىر.

مكه دن گلن من، خبر وئرن سن!

من آلاە-آلاە ايله دای اؤيره دىرم، سن پاپاق آتىب هور كودورسن؟!

من بئله هوللوار ائشیتمه مىشدىم.

من بالامى اىسترم، بالام اىستر بالاسىن.

من بو ائوين اؤكوزويم، اىستر كوتانا قوشسونلار، اىستر جوتە.

من بىللم هانسى اينه گىن بوزووسان.

من قورد ایسم - آلیرام، من چوبانام - وئرمیرم.

من مرده شیرم، یویارام، ایستر جنته گئتسین، ایستر جهنمه گئتسین.

مناره یه خرجی چیخما یان دئیهر بس یئردن گۆبه لک چیخیب.

مندن سنه اویوت: دینی اوزون اویوت.

منده ائله طالع هایاندادی، اویناش قوینونا گیرم، قونشوم دا اوستومو اؤرته.

منزل یاخین، کیرا چوخ، بوندا بیر علامت وار.

منم لیک شیطانا یاراشیر.

منه باخ نه گونده یم، یارا باخ نه ساللانیر.

منه بیتمز ایش دئییر، آدمی قویور یاریتماز.

منه دئمه ین قورد مین یاشاسین.

منی آپاران سویا دریا دئیهرم.

منی بیر ایلان چالدى، دیلیمی بیلن چالدى.

منی خوبلارا محتاج، گؤزوم، سن ائله میسن!

منی سایانین قولویام، سایمایانین آغاسی.

منى يئمەين قوردا كۆپك دئەرم.

منىم بېشىمىش آشىما سو جالاما.

موتالا دادانان كۆپك، بىر دە گلر.

موختىن اوستونه گىتمە، اىگىد ائدرسن.

موردار اسگى يە اود دوشمز.

موردارى موردار آپارار.

موفتە سىر كە بالدان شىرىن اولار.

مولك ساتان قىرخ گون توخ اولار.

مىلانچىنىن كىسەسى گىن اولار.

مىلچك شىرە يە يىغىشار.

مىلچگىن اولوشو بىر شنى دگىل، دى گل اورەك بولاندىرير.

مىموننا دئدىلر اوينا، دابانىنى قووزادى.

مىمونون سو خىرتداناغىنا چىخاندا بالاسىنى آياغىنىن آلتىنا آلا.

مىن اولدوز وار، بىر جە آى.

مىن بېلسن، بېر بىلەن خېر آل.

مىن قاپىدا دوز دادان بېر قاپىدا بند اولماز.

مىن يئەنەن اولسون، بېر دئەنەن اولماسىن.

مىندىن آتەن ساغرىسىنا، قاتلاش يانەنەن آغرىسىنا.

مىنە قودوق، وئرمە جىرمە.

ن

نەجە باخىم گۈزۈم گلەن گۈزۈنە اوخسەسەن؟!

نەجەسەن قانمايمەن آتان يانەنەن!

نۇكر نەدى، بىكار نەدى.

نۇكرسەن، نە بىكارسان؟ آچ قاپىنى، اورت قاپىنى.

نۇوبە يىتتەمە چاتاندا قاشىغەن دىستەسى سەنار.

نەيلەم او ايمانى كى، يارىسى قارداشا يانمايا.

نەيلەم قىزىل تىشتى اچىنە قان قوسام.

نەيلە يىرم قىزىل تاختى، بېر قىزىل باختىم اولسا.

نئىنيەسن دوزاگرىنى كسەجك.

ناجنس آغاچ دوگونلو اولار.

ناجنس قارپىزىن توخومو چوخ اولار.

ناحاق قان يىترده قالماز.

ناخير يىرلى-دىبلى يوخدور، بو، آلا دانا آختارير.

ناخير چى قىزى ناخير چى چۆره گى آرزولار.

ناخير چى قىزىندان خانىم اولماز.

ناخير چى قىزىنى وئردى، توربا داغار جىغى دا اوسته ليك.

ناخير چىنين كۆنلو ناخير چۆره گى ايستر.

ناشىيا زورنا وئرنده يوغون باشيندان ياپىشار.

نالينى آلامىش ميخىنى چالما.

ناماز قىلا-قىلا يىخيدىن اويمو، ايندى باشلاميسان حاجا گىتمگه.

نامرد يولداشيندان گؤرر، مرد آلاهيندان.

نامرده توش اولانين جگري قانا دؤنر.

ناماز قىلا-قىلا بىخىدىن اۋيومو، ايندى باشلامىسان حاجا گىتمگە.

نامرد يولداشىندان گۆرر، مرد آلاھىندان.

نامردە توش اولانين جگرى قانا دۇنر.

نامردى بىر گۆردون، بىر دە گۆرسن، نامردسن.

نامردىن چۆرەگى دىزىنين اوستە اولار.

نامردىن سۆزونو سۆز ائلەمك اولماز.

نامردىن گۆزو دار اولار.

ناموسو ايتە آتدىلار، ايت يئمەدى!

نجابت آدامىن ذاتىندا اولار.

نجابت جاندا دگيل، قاندادى.

نرين دىزى باغلى گرک.

نسيە چاخىر ايچن ايکى يول كىنفلنر.

نسيە گيرمز كيسەيە.

نَفس نَفْسدير، بَدَنَفْسِين آدى بَدنامدى.

نَفسە حاقدان گلير.

نوح دثيەر، پيغمبر دئمز.

نە آرتسا چيگدن آرتار، بيشميشدن هئچ نە آرتماز.

نە آزغىن اول آسىل، نە مظلوم اول باسىل.

نە آغاچى توولا، نە ايتى هوردور.

نە آلتدا اونسان، نە اوستده كېك.

نە اكرسن، اونو بېچرسن.

نە اممىرم، نە امىشديرمىرم.

نە اوجودو، نە اورتاسى، قىرىلىپ قارىن قارتاسى.

نە اومورسان باجىندان باجىن اۆلور آجىندان.

نە ايتەلە يىخ، نە چك دورغوز.

نە ايشىم ناقابلە سۆز دئىم؛ داماغىنا يا دگە، يا دگمە يە.

نە باغىم وار، نە دە چاققالا داعوام.

نە بالىن يىيىرم، نە بلاسىن چكىرم.

نە بېچىنىن بېچىرم، نە آىرانىن ايچىرم.

نە تۆكرسن آشىنا، او چىخار قاشىغىنا.

نە تىتررسن، اللرىم، وئرمە يىنجە آلا بىلمزسن.

نە چاپاغىم وار چاپام، نە بختىم وار تاپام.

نە چىي يىيىم، نە دە قارىمىم آغرىيسىن.

نە داش آتدین کی، قولون دا آغریسین.

نە درین سویا گیر، نە خضرنبینی چاگیر.

نە دوهنن سودون ایسته، نە عربین اوزون گۆر.

نە دیری یه های وئەر، نە اؤلویه پای.

نە سۆیود آغاجیندان بار، نە آرزیسیندان عار.

نە سال ایله دیر، نە مال ایله دیر، گولوم، اولولوق کمال ایله دیر.

نە شاشقین اول باسیل، نە داشقین اول آسیل.

نە شیش یانسین، نە کاباب.

نە ظالم اول آسیل، نە مسکین اول باسیل.

نە قانیر، نە قاندریر.

نە قدر ائششگی واردی، پالان آختاریردی، پالانی تاپان کیمی ائششگی قورد
یئندی.

نە قورخ، نە ده قورخونو اوره گیندن چیخارت.

نە گلندن اوز چئویر، نە گئدنی قووار اول.

نە وئرسن آدیندی، نە یئسن دادیندی، قالانی یادیندی.

نە وارلیا بورجلو اول، نە یوخسولدان آلا جاقلی.

نە ياتدى كى، نە يوخو گۆرسون؟!

نە ياتدىق، نە اوزاندىق، حاضر اوغلان قازاندىق.

نە يادا سىررىنى وئر، نە نامردە بئىل باغلا.

نە ياراشىر آريغا، گندە گىرە قوروغا؟!

نە ياردان دويور، نە الدن قويور.

نە ياش اولوب سىخىلمالى، نە قورو اولوب قىرىلمالى.

نە يوغوردوم، نە ياپدېم، حاضر جا كۆكە تاپدېم.

نېتىن ھارا منزلين اورا.

نېھ ائلە يئردە ياتىرام كى، آلتىما سو چىخسىن؟!

9

وئر يىنىم، اۆتور ياتېم، گۆزلە جانېم چىخماسېن!

وئردىگېن بېر يومورتا، اونو دا بېرتا-بېرتا.

وئرسن پئندىر، ائلرم كندىر، وئرسن آش، ائلرم باش.

وئرن ال آلان الدن اوستون اولار.

وئرن ال درد گۆرمز.

وئرن الى كسمزلىر.

وئرن الی هر کس سئور.

وئرنده امام اولار، آلاندا شومور.

وئریم وارا باخماز.

واخت اولار کی، شاهین دا قاراجیا ایشی دوشر.

واخت ایکن آغلا، عاشق، ائل گلر، تونلوک اولار.

واختسیز آچیلان گول تنز سولار.

واختسیز بانلایان خوروزون باشین کسرلر.

واختسیز قوناق اؤز کیسه سیندن ینیهر.

واختینی ایتیرن باختینی ایتیریر.

وار ائوی کرم ائوی، یوخ ائوی ورم ائوی.

وار وار اوستوندن گلر.

وار بیخمایانی فلک ده بیخماز.

وارسا هنرین، هارا گئتسن وار یئرین.

وارکن یوخ دئمه، جاوابی یوغنوق اولار.

وارلیغا تله سن یوخسوللوغا تنز دوشر.

وارلیغا نه دارلیق.

وارلینین ایتی هارین اولار.

وارلینین خوروزو دا یومورتا قویار، تویوغو دا.
وارلینین کۆنلو اولونجایا قدر کاسیبین جانی چیخار.
وارلینین واری کاسیبین چنەسینی یورار.
وارینی وئرن اوتانماز، یوخدان وئرن آخماقدیر.
وای اوندا دیر چاروادار باجادار اولار.
وزیری قارغا اولانین آغزی زییلیلکده گرک.
وسمه بول اولاندا قاشا دا چکرلر، گۆزه ده.
وطن ویرانه ده اولسا، یئنە جنتدی.
وطن یادینا دوشن غریب آغلاماسین نسیله سین؟
وطنسیز اولان کفنسیز قالار.
وطنه گلدیم، ایمانا گلدیم.
وفالی دوست یاد اولماز، گۆرمەسه یوز ایل سنی.
وور بابام، دۆوران سنین دیر.
وور دئدیک، اۆلدور دئمە دیک.
وور دئیەنلە ووران یاری دیر.
وورا بیلمەین داشین بۆیوگوندن یاپیشار.

ووران اۋكۈزە آلالە بوينوز وئرمز.

ووران اوغول آتايا باخماز.

ووران ايگيد داييسينا گەيەشمز.

ووررام اۋلر، كيش دئەرم گئتمز.

ووركى بئشيك دالدادى، سيدعلى خیرماندادى.

ووروشون كور ووروشونا اوخشامير.

ووروم اوشاغيم اۋلدوروم، قونشوما آد قازانيم!

هئچ ايگيد كۈرە كدن يارا گۈتورمز.

هئچ ايگيد يالقيز اولماسين.

هئچ بيلمير هاردا بيشيب، دئير: منە دە بير چۆمچە!

هئچ كس اۋز آشينا تورش دئمز.

هئچ كس اۋز عييين بيلمز.

هئچ كسين چۆرە گى هئچ كسين قارنيدا قالماز.

هئچ كسين چيراغى صاباحاجان يانماز.

هئچ كسين ياراسى گۈز قاباغيندا اولماسين.

هئىچ ياتانين داليسينجا اوياق اولماسين.

هاراليسان؟- هله انولنمه ميشم.

هاردا آش دير، اوردا باش دير.

هاردا گۆردون هامى كور، سن ده اول كور.

هاردان اينجلسه اوردان اوزولر.

هامى بيلير، داغدا ككليك گۆزلدير.

هامى دئير، مدربازين گۆزو چيخسين بيلميرم مدرباز كيمدير.

هاميا عادت اولدو، بيزه بيدت؟!

هاميني يارين دردى اۆلدورور، بونو دا قارين دردى.

هامينين عاغلى بير اولسا، كنجى يه چوبان تاپيلماز.

هانجارى ائله ييم كى، گۆزوم اوغرو گۆزونه اوخشاماسين؟

هاوار سنيين ائوينده، داوار سنيين ائوينده، داش وورورسان توز قوپور، نه وار
سنين ائوينده؟

هايقيرماق گوجه باخار.

هايلا گلن هويلا گندر.

هر شئيبن تزه سى، دوستون كۆهنه سى.

- ھەر آتیلان داشین دالینجا گتتمزلىر.
ھەر آدام اۈزۈ اوچون فکەر ائلىر.
ھەر آشیغین بىر دۋورانى اولار.
ھەر آغاج مئیۋەسى ایلە تانینار.
ھەر آغلار گۈزلۈیە عاشق دئمزلىر.
ھەر ائیشین بىر یوخوشو، ھەر یوخوشون بىر ائیشی وار.
ھەر اوخویان موللا پناه اولماز.
ھەر اوزانان الە حالوا وئرمزلىر.
ھەر ایش اۈز اوستادی الینده آساندى.
ھەر حکمتین باشی ایماندى.
ھەر خوروز اۈز چۈپلو گونده ائشەلنر.
ھەر داش باش یارماز.
ھەر دردین بىر درمانی وار، تاپان گرک.
ھەر زیانلیق آداما بىر عاغیل اۋیرەدیر.
ھەر سۈزون بىر مقامی (یئری) وار.
ھەر ساعاتین بىر حۈکمۈ وار.
ھەر ساققالدان بىر توک چکسن، کوسایا دا بىر ساققال اولار.

هر سو كنجيد وئرمز.

هر سورودن قوردون اوز پايى اولار.

هر شئى اوز اصلينه چكر.

هر شئى اوز واختيندا بىتر.

هر شئى نازك ليگيندن سينار، انسان يوغونلوغوندان.

هر شئى واختا باخار، واخت بىر شئيه باخماز.

هر شئيه نظر دگر، عاغيلدان باشقا.

هر شئىي واختيندا اكسن، دور بىتر.

هر شئيين اثر ككى كنجر، سوزون ديشيسى.

هر صبرين آخىرى وار.

هر ظالمين بىر گونو وار.

هر عاغيل بىر اولسا، كنجى به چويان تاپيلماز.

هر قارانليغين بىر آيدىنليغى وار.

هر قوشا اوز يوواسى ايستى دى.

هر كس اوز آرشىنى ايله اولچر.

هر كس اوز اولوسونو اوخشايار.

هر كس اۆز ائوينين نو كرىدى.

هر كس اۆز اكديگين بېچر.

هر كس اوجاغين اودون اۆزونه سارى ائشر.

هر كسين اۆلوسو اۆز باجاسينا گلر.

هر كسين بير دردى وار، دگيرمانچينين دا سو دردى.

هر كسين توستوسو اۆز باجاسيندان دوز چىخار.

هر كسين قارغاسى اۆزونه بير قيرغى دېر.

هر كلک آدم هر دۆلك ايتى آلدانماز.

هر كنددن بير دلى، كله خانيدان قاباغوا گلنى.

هر كيشى گوجونه گۆره يوك گۆتورر.

هر كيشينين آرشينينا گۆره بئز وئرمزله.

هر كيمين باغى وار، اوره گينده داغى وار.

هر گئجه نين بير گوندوزو وار.

هر گۆزله نين بير عيى اولار.

هر گل هاگلين بير گئت هاگئدى وار.

هر هوره نه داش آتسان، داش اوسته داش قالماز.

هر يئرين دووشانينى او يئرين تازيسى توتار.

هر يانا ياخين، پاشا قاپيسيندان اوزاق.
هرگون گلن هرگز اولی، بيرگون گلن نرگيز اولی.
هله بالا، ايلانسان، بؤيوسن شاهمار اولارسان.
هم دايم گيله گنديرم، هم دايلاغیمی اؤيرهديرم.
هم زیارت، هم تجارت.
هم جنسین تانیمایان آياغا دوشر.
همن آشدی، همن کاسا.
همی اولاق، همی سۇلاق.
همی هئلهدی، همی کلهدی، همی کرتنکلهدی.
همیشه سئل کؤتوک گتیرمز.
همیشه شعبان ایدی، بيرگون ده قوی رمضان اولسون.
همیشه گولن آغیز آیریق قالار.
همیشه یول بوستان کناریندان دوشمز.
همین داش، همین دیبک.
هنک، هنک، آخری دگنک.
هورمک ایته قالار، کاروان یولون گئدر.

هوروشون بيلمەين ايت اۋنونه قورد گتيرر.

هوره بيلمز، ايتلري باشا سالار.

هولاوار گۇرموشدوم، بئله سين گۇرمەميشديم.

هووها وار داغا مينديرر، هووها وار داغان ائنديرر.

هيرس ايله قالخان زيان ايله اوتورار.

هيرس گلنده گۆز قيزارار، هيرس گئندە اوز.

الى آچيغا آلاە اۋزو يئتيرر.

الى اگري هئي دوزلو كدن دانيشار.

الى بوشا "آغا اويور" دئەرلر، الى دولويا "آغا بويور" دئەرلر.

الى كۇسۇيلو سن، اوتو يانان من!

الى يانان آغزينا تير.

يئتيم اۋلە گن اولار.

يئتيم اوغرولوغا چيخار، آي ايلك آخشامدان دوغار.

يئتيم دئييب: من گولرم، آلاە دئميش: من هاردايام.

يئتيم قيزسان، قيوريل يات!

يئتيم مالى اوددان يامان يانديرار.

يېتىم، كېمە ضرر وئىرسىن؟ - مەنە چۆرك وئىرنە!

يېتىمە آي دا قارائلىقىدى، گون دە.

يېتىمە چۆرك وئىر، بورجلو چىخ.

يېتىمە وای-وای دئىنەن چوخ اولار، چۆرك وئىرنەن آز.

يېتىمى وورما، دۇيمە، چۆرە گىنى يىندىن آل.

يېتىمىن آغزى آشا، باشى داشا.

يېتىمىن باغرى ياغ باغلاماز.

يېتىمىن قايداسىدى، گىنج گولر، تىز-تىز آغلار.

يىر برک اولاندا اۆكوز اۆكوزدن گۆرر.

يىر بگىن، يورد خانىن، ايشلە ھا چىخسىن جانىن.

يىر قاتى، گۆي ايراق.

يىر وار دانيشارلار، يىر وار اودارلار.

يىرسىز سۆز دوستو دوشمان ائلەير.

يىرسىز گلدى يىرلى، قاچ.

يىرە دوشمكەلە گۆوهر قيمىتىدىن دوشمىز.

يئرى- يئرى كور كويىرتىق، نەيىن دى مندىن آرتىق؟ آتىم آتىنا بىر، تولا م دا
سندىن آرتىق.

يئرىن دە قولاي وار.

يئرىن آت يئمين اؤزو آرتىرار.

يئكه باش يىيە سىنە دونقوز گوددور.

يئل ايله گلن، سئل ايله گئدر.

يئل قايدان نە آپارار؟!

يئلپنك پولونا آلىنان ائششىگىن اؤلومو سودان اولار.

يئلپن گلن، يئلپن گئدر.

يئمكدن سە اوميدلى اولماق ياخشىدیر.

يئمكلە دوست اولان هر گون كوسولو گزر.

يئمكىن دويمايان يالاماقنان هئچ دويماز.

يئمگىن يالقيز يئەن، يوكون يالقيز قالديرار.

يئمە نامرد چۆرەگىنى، آخىر باشىنا وورار.

يئمەين قورد باراما ساريماز.

يئميش واختى خىرچىنىن قولاقلىرى كار اولار.

يئنگەمىز يئتراولدو، گونوموز بتر اولدو.

يۇنلو جوجە يومورتاسىندا جيىكىلدر.

يئىەر آغيز، اوتانار اوز.

يئىەن بيلمز، دوغرايان بيلر.

يئىيجى اوچون آلاە يئتيرر.

يئىيلنيم يئىير، قوناغيم كوسولو گئدير!

يئىين آت اؤزونه قامچى ووردورماز.

يا اونچو اۇلر، يا دگيرمانچى.

يا بو دوهنى گودمهلى، يا بو دياردان گئتمهلى.

يا داغ اتگينده، يا بگ اتگينده.

يا دوه اۇلر، يا دوهچى، يا دا اوستونده كى حاجى.

يا ذاتدان، يا سوددن.

يا قارنيمدا، يا كۇنلومده.

يا لله شلهنى باسار، يا شله للهنى.

ياييا تومار ائلهسن شىللاق آتار.

ياييلاردا قوتور يابى مرد اولار، يورولاندا ييهسينه درد اولار.

ياتاغان آسلاندان، گزهين تولكو ياخشيدير.

ياتان آسلان اولورسا فرصت ھە اوياغيندى.

ياتان اؤكوزون باشينا دوران اؤكوز باتيرار.

ياتان اۆلمز، يىتنن اۆلر.

ياتان ايتى اوياتما.

ياتان ايلانين قويروغونو باسداما.

ياتما تولكو كۆلگەسىندە، قوي يىتسين آسلان سنى.

ياتماغينا باخاندا گۆردوگو يوخويا مين شوکور.

ياخشى آت اۆزونه قامچى ووردورماز.

ياخشى آت كۆهنه چولون آلتدا دا بيلينر.

ياخشى آت يىتمين آرتيرار، پيس آت قامچيسين.

ياخشى آتا بير قامچى، يامان آتا مين قامچى.

ياخشى ائله ياكشيدى، چاليش يامانى ياكشى ائله.

ياخشى اؤولاد آتاسينى وزير ائلر، پيس اؤولاد رذيل.

ياخشى اوغول آتا باغى، پيس اوغول اورەك داغيدى.

ياخشى اولاندا خانيمدان، پيس اولاندا قاراواشدان.

ياخشى اووچونون تورونا اوو اۆز آياغييلا گلر.

ياخشى ايگيد دالى گۆزلر، ياكشى آت قاباغى.

ياخشى ايگيدىن آدىنى ائشيت، اوزونو گۆرمە.

ياخشى بئز آرشىنسيز دا ساتيلار.

ياخشى بېيجىنچى خىرجىن يىردىن چىخاردار.

ياخشى دوست قارداشداڭ ازل دىر.

ياخشى دوست يامان گوندى بىلىنر.

ياخشى ساخلا آدىنى؛ بدنامچىلىق ائل گزر.

ياخشى ساخلا آشىغى؛ بدنامچى دى ائل گزر.

ياخشى گىتمە يىنجە قدرى بىلىنمىز.

ياخشى گوندى دوشمن گلر دوست اولار، ايگىد اودور يامان گوندى دايانا.

ياخشى گوندى ياد ياكشى، يامان گوندى واى قوهوم!

ياخشى گونون يولداشى، يامان گونوم دوشدو گل!

ياخشى نيت يارىم دۆولت.

ياخشى، ياكشىلىغىن دىيلىر، يامان، نەيىن دىيلىر؟

ياخشىا ياناش، يامانداڭ اوزاش.

ياخشىلارى يىر تانيار.

ياخشىلىغا ياخشىلىق ھەر كىشىنىن ايشىدى، يامانلىغا ياخشىلىق ار كىشىنىن ايشىدى.

ياخشىلىغا يامانلىق كور ائششگە سامانلىق!

ياخشىلىغىن اجرىن آلاھدان ايستە.

ياخشىلىق ائلە آت دريايا، بالىق بىلمز، خالىق بىلر.

ياخشىلىق باش اوچالدار.

ياخشىلىق بىلمەين آدام آدام يئرئىنە سايىلماز.

ياخشىلىق يئرئە قالماز.

ياخشىنى يادا وئرمە حايىفدى، يامانى دا وئرمە آيىفدى.

ياد ايتىن قويروغو قيسىلى اولار.

ياد گلىب آشنا اولونجا آشنا يار الدن گئدر.

يادا آرخا وئرن تە قالار.

ياددان يولداش اولونجا قارداش اليندن گئدر.

يار باغى، صحبت باغى.

يار گئتدى، يئرى قالدى.

يارا وار باغلارلار، يارا وار داغلارلار.

ياراسى آواند اولانين طيىبى قاباغىنا گلر.

ياراشيغين ياراشيغى بركن.

يارالينين دردينى نه بيلر ياراسيزلار.

يارامايدان گلينين سلامى سۆيوش اولار.

ياردان دانيشيرام، يار گۆرمه ميشم.

يارى گۆر اۆزون دانيش، ائو يىخار آرا سۆزو.

ياريندان آيريلان يىتدى ايل آغلار، يوردوندا آيريلان اۆلونجه.

ياز اكينچى قيش ديلنچى.

ياز قيشيندان بللى ائلر، قيز قارداشيندان!

ياز گونونون ياغيشى، ار آروادين ساواشى.

ياز چىخارتديق دانانى، بگنمز اولدو آنانى.

ياز، قيشا بير عاغيل نئيلاهسين.

يازان سن، پوزان سن، كيم دثيه ر يالانسان.

ياز يلان يازى باشا گلير.

ياز يلانا پوزو يوخدور.

يازيلاندان قاجماق اولماز.

يازین حرکتی پاییزین برکتی.

ياس يیه سی اووونوب، ياسا گلن اووونماييب.

ياش آغاج تئز اگیلر.

ياش آغاجا بالتا ووران ال ائتمز.

ياش اودون ساتماييبسان، نیه قورخورسان؟

ياشينا- ياشينا، چيخدين اوجاق باشينا.

ياغ يئيهن ايت، توکوندن معلوم ائلر.

ياغ ياغ اوسته گئدر، يارما ياوان قالار.

ياغلی الين وار، سورت اؤز باشينا.

ياغيدان قالانی ياغمور آپاردی.

ياغيشدان چيخديق، ياغمورا دوشدوک.

يالان اولماسا، دوغرو يثريمز.

يالان تئز آياق توتار، آما يثريمز.

يالان سۆزده باغلانان ايشده آچيلار.

يالان كى وار، دوغرونون قولودور.

يالانچى اولماسايدى دوغرو دانیشان بيلينمزدى.

يالانچى شاهدهى اوزاقدا ايستر.

يالانچى طاماهكارى آلدادار.

يالانچى كيمدير؟ - هر ائشيتديگين دانیشان.

يالانچىلىق اوز قيزاردار.

يالانچىنى منزلهجن قووارلار.

يالانچىنين ائوى اود توتدو ياندى، هنج كيم اينانمادى.

يالانچىنين ايبينن قويويا دوشن قويودا قالار.

يالانچىنين ايشيغى يارياجان يانار.

يالانچىنين يادداشى اولماز.

يالانلا دونياني گزمك اولار، آما قاييتماق اولماز.

يالانين خوروزو يوخدور كى، بانلاسين.

ياللاواج اوچون ياي دا بوراندير.

ياللاوارين تاريسی اولماز.

يالقیز قوش یووا سالماز.

يامان آتین یولو اوزون اولار.

يامان باش يیه سینه دونوز گوددورر.

يامان قونشو، کور اوغول: قوو يانيندان قادادی.

يامان گونون عؤمرو آز اولور.

يامان گونه صبر ائدن ياخشی گونه تئز چاتار.

يامان يئرده اوت بيتمز.

يامان يئيه نين اولسون، يامان دئيه نين اولماسين.

يامانی يامان گونده.

يان منه، يانيم سنه، قورباندی جانيم سنه.

يانان اؤز دردینه يانار.

يانان يئردن توستو چيخار.

يانانا يانمازلار.

يانديرديغين يووشان، آغلاتديغين دووشان.

يانشاغي جهنمه آتديلار، دئدى: - اودونو ياشدير!

يانلىش حساب باغداددان قايدار.

يانلىش دا بير ناخيشدير.

يانماياندا يانماز، ها يئلله، ها اتكله.

يانىق مال، هارا گئديرسن؟ - يانديرماغا.

ياوا ايت نه اؤزو يئيهر، نه باشقاسينا يئديرر.

ياوا ايتين ياوا كوچوگو اولار.

ياى فاغيرين يورغان دؤشگيدى.

يايدا باشى بيشنين، قيشدا آشى بيشر.

يايدا ياتانى ايلان وورسون، قيشدا ايشه گئندى بورانا دوشسون.

يايلاق يولونون يوخوشو وارسا، ائنيشى ده وار.

يايى ايشله، قيشى يى.

يايى كؤلگه ده اوتوران قيشى اوجاق آختارار.

يبر گؤز ايكي گؤزون گؤردوگون گؤره بيلمز.

بىزىدىن شاما گىتتمگى گىرچك اولدۇ.

اليم چاتمايان آرمۇد، بابامىن خىيراتىنا.

اليمدن توتان اولماز، داليمدان ايتىلەين وار.

الين چاتمايان آش قارين آغرىدار، يا باش.

الين ياغلى دىر؟ چك اۈز باشىنا.

اليندن ايش گلمەين اوزون دانىشان اولار.

الينى قاتدين حراما، كشكولو دولدور قالاما.

الينى قيسا ائىلە، ديلين اوزون اولسون.

يوخ يئردن عزراييل دا جان آلماز.

يوخا قلم ايشلەمز.

يوخارى ائو باخىب آشاغى ائوى يىخما.

يوخارى باخىب فيكىر ائلە يىنجە، آشاغى باخىب شو كور ائلە.

يوخارى توپورە رم بىغدى، آشاغى توپورە رم ساققالدى.

يوخارى قوي مورلار، آشاغى دا من اوتور مورام.

يوخدان آلاە دا بىزار دىر.

يوخسول آخچا تاپدى، يئر تاپمادى.

يوخسول يوخسول، اودونا، سويا دا يوخسول؟

يوخسوللۇغا دوشمەين وارليغين قدرين بيلمز.

يوخسوللۇغو يوخ اولسون.

يوخسولون آهى تاختدان ائنديرر شاهی.

يوخسولون اوزو قارادير.

يورد يیه سیز قالاندا دونوز تپه يه چيخار.

يورغون ائششک هوشو آلاهدان ايستر.

يوروش وار کی، دوروشدان بتردير.

يورولدون ساروانا، آجيدین چوبانا.

يوز آغاج ساغريا، ساغرى بير يول آغريا.

يوز اؤلچ، بير بيچ.

يوز ايگنه ييغسان بير چووالديز اولماز.

يوز بيره قوشولماز، بير يوزه قوشولار.

يوز بېلىجى اولاسان، يىنە بىر بېلىمزن دانىش.

يوز دوست آزدير، بىر دوشمن چوخدور.

يوز قايغى بىر بورجو اۋدەمز.

يوز قويونا دا تيرهو، بىر قويونا دا تيرهو.

يوز گون ستل اويانى، بىر گون درد اويار.

يوز گون ياراق، بىر گون گرک.

يوز ماماجا يىغىلا، گوج دوغانا دوشر.

يوز نامردىن چۆره گىن دوغراسان، كاسا دولماز.

يوزباشىنين شاهدى چووش اولار.

يوسف بازاردى؛ هر كسىن ماتاهى وارسا گتىرسىن.

يوك آغير اولاندا اۋكوز اۋكوزدن اينجىير.

يوك اگمهسه داش غريبلىگه دوشمز.

يوكسكدن باخان آچاغا تنز ائتر.

يوكله گلن تايانان گئدر، تايانان گلن وايانان گئدر.

يوكون يىغدى تپهيه، انله آرخا چنويردى.

يول اوغروسو اول، يولداش اوغروسو اولما.

يول بيلن كاروانا قاتيلماز.

يول يئىمگى يوك اولمور.

يولچودان يولچويا پاي اولماز.

يولچولوغا گئدن چۆلمگين داليسيندا توتماز.

يولچونون تورباسيندان توتماسان، آغاجين الدن قويماز.

يولداش يولدا سينانار.

يولداشى باب ائله، گۆرن دئسين ها بئله.

يولداشئما آعاج دگدى، ائله بيلديم سامان چووالينا دگير.

يولداشئنى گۆستر منه، سئين كيم اولدوغونو دئيم.

يولداشئنين سۆزونه اينان، اؤزونكونده دايان.

يولدان ايرەلى يولداش، ائلدن ايرەلى قارداش.

يولدان چيخاننى يول وورار.

يولدان چيخسان دا، ائلدن چيخما.

يولدان چيخماق عيب دگيل، يولا گلەمەك عيبدير.

يولدان قال، يولداشдан قالما.

يولسوز گئدن تنز يورولار.

يولسوزو يولا تاپشير.

يولونان گئدن يورولماز.

يومرو داش يوسون توتماز.

يومورتانين ساريسيندان پاي اومان جهنم ليك دير.

يومورتلامادي، يومورتلامادي، فالاني دا يئدي؟!

يوانى اثر كك قوش تيك.

يويورن ات آرياسيني آرتيرار.

ييخيلان ييخيلديغي يئردن قالخار.

ييخيلانا بالتا چالان چوخ اولار.

ييخيلانين دوستو اولماز.

ييخيلماسا ديكلمز.

ييرتيجي قوشون عؤمرو آز اولار.

يغما دن اوچون خيرمان آچيلماز

ييه سينين يانيندا پيشيك ده ايت باسار.

علاوہ لے

یازیلی قایناقلاردان سئچمه آتالار سۆزلی

"ديوان لغات التورك" دىن سىنچمەلەر

آچ نە يىنمىس، توك نە تىنمىس.

آرسلان كاريسا سىچقان اۋتىن كودەزور. (آسلان قوجالاندا سىچان دلمەيىن گودر).

آركاسيز ار چرىق سويوماس. (آرخاسيز ار قوشون يىنمىز).

آشۇچ آيور تويوم آلتون، كامۇچ آيور مەن كايدا مەن. (قازان دئەر دىيىم قىزىلدى، چۇمچە دئەر مەن ھاردايەم).

آغيز يىنە كۆز اويازور. (آغيز يىنەر، كۆز اوتانار).

آلپلار بىرلە اوروشما، بىغلار بىرلە توروشما.

آوجى نىچە آل بىلسە، آدۇغ آنجا يول بىلىر. (اووچو نىچە حىلە بىلسە، آيى دا او قدر يول بىلىر).

اۋتلۇغ يىنجو يىردە كالماس. (دلىكىلى مونجوق يىردە قالماس).

اىندىك اوما ائولىكىنى آغىرلار. (آخماق قوناق ائو صاحىبىنى آغىرلار).

اىودەگى بوزاغى اۋكوز بولماس. (اىو بوزووندان اۋكوز اولماس).

اىردم باشى تىل. (اىردمىن باشى دىلدىر).

اردمسيزدن كوت چرتيلور. (اردمسيزدن اوغور اوزاق اولار).

ارمه گونه بوليت يوك بولور. (ارينگنه بولود يوك اولور).

اوت توتونسوز بولماس، ييگيت يازوكسوز بولماس. (اود توتونسوز، گنج گوناھسيز اولماز).

اوت تيسئ آقيز كئيمس. (اود دنمكله آغيز يانماز).

اولوقنى اولوقلاسا كوت بولور. (بؤيوگونون آغيرليغين گتيرن خوشبخت اولار).

ايكن كوجنار باشى بير آشيچتا پيشماس. (ايكى قوچون باشى بير قازاندا بيشمز).

ايل قالير، تۇرو كالماس.

بۇرى كوشنيسين يئمز. (قورد قونشوسونو يئمز).

باليق سوودا، كۇزى تاشتين. (باليق سودا، گۇزو ديشاريدا).

بيشترنك توز ائرمس. (بئش بارماغين بئشى ده بير دگيل).

بير كارقا بيرله كيش كلمس.

بيرين-بيرين مينغ بولور، تاما- تاما كۇل بولور. (بير- بير ييغيلار مين اولار، داما - داما گۇل اولار).

ييلميش يئك بيلمه دوک كيشيدن ينگ. (تانيدىغين شيطان تانيدامدىغين ادامدان ياخشيدى).

تاز كنلىقى بۇر كچيگت (كنچلين قاچاجاغى يئر ياپاقچى دوكانى).

تاغ تاغقا كاوشماس، كيشى كيشى يه كاوشور. (داغ داغا قووشماز، آدام آداما قووشار).

تامو كابوغين آچار تاوار. (جهنمين قاپيسين مال-دؤلت آچار).

سوسه گن اودقا تنغرى مونگوز بئرمس. (ووراغان اؤكوزه تانرى بوينوز وترمز).

سوو بېرىمىكسە سوت بېر. (سو وئرمەينە سود وئىر).

سوو گۆرمىكىنچە اتوك تارتما. (چاي گۆرمەمىش اتگىنى چىرمالاما).

كۆزدن يىراسا كۆنقۇلدن يىمىرار. (گۆزدن اوزاق اولان كۆنۇلدن دە اوزاق اولار).

كارى اؤكوز بالدو كا كور كىماس. (ياشلى اؤكوز بالئادان قورخماز).

كاموغ كىشى توز انرمىس. (هامى بېر اولماز).

كانىغ كان بىلە يوماس. (قانى قانايەلە يومازلار).

كوتسوز كودوقكا كىرسىد كوم ياقار. (ايشە ترس گىندن قويويا گىرسە، اوستونە قوم ياغار).

كوتلۇغقا كوشا ياغار. (طالعلىيە قوشا- قوشا گلر).

كورتقا بودىك بىلمىس، يىرىم تار تىر. (قارى اويناماق بىلمىز، يىرىم داردى دىيەر).

كورۇغ ياغاچ انگىلمىس. (قورو آغاچ انگىلمىز // آغاچ ياش كن انگىلر).

كوز كىلىقى يايىت بىلئقۇلوك. (پايىزىن گىلىشى يايىدان بىللى اولور).

كوش كاناتىن، اثر آتىن. (قوش قانادىيلا، ار آتىيلا).

كوش كىلىنچ كىنقا سىقماس. (قوشا قىلىنچ قىنا سىغماز).

كىشى سۆزلىشو، يىلكى يىزلاشو. (انسان دىللىشە-دىللىشە، حيوان اگلشە-اگلشە).

يىلان كىندو انگرىسىن بىلمىس، تەوہى بويونون انگرى تىر. (ايلان اۆز اگرىسىن بىلمىز، دىيەر دۈەنىن بويىنو اگرىدى).

"كتاب دده قورقود" دان سىنچىلەر

آت ايشلەمەسە، ار اۋيونمز.

آت يئمەين آجى اوتلار بيتىنچە بيتەسە يتى.

آتا آدىنى يورۇتمەين خورىاد اوغول، آتا بىلىندىن انىنچە انىمەسە يتى.

آسلان انىگى يىنە آسلاندىر.

آغلاماقلا نىسە مى اولور؟

آلپ ار اردن آدين ياشىرماق عىب اولور.

آلپ ارە قورخو وثرىك عىب اولور.

آللاھ-آللاھ دىمەيىنچە ايشلر اۋنمز.

آنا حاقي، تانرى حاقي.

اۋلن آدام دىرىلمز.

اجل وعدە ايرمەيىنچە كىمسە اۋلمز.

ار جومردىن، ار ناكسىن اوزان بىلىر.

ار مالينا قىيمايىنچا آدى چىخماز.

ازلدن يازىلماسا، قول باشىنا قضا گلمز.

اسكى پامبىق بىز اولماز.

اسكى تونون بيتى، اۋكسوز اوغلانين دىلى آجى اولور.

اوغول آتادان گۆرمەيىنچە سوفره پايماز.

اوغول دىخى ئىلەسىن، بابا اۋلوب مال قالماسا، بابا ماليندان نە فايدا، باشدا عاغىل اولماسا؟..

باش اسن اولسا، بۆرك بولونماز مى اولور؟

بو دونياني ارنلر عقل ايله بولموشلاردير.
تانرينين بيرليگينه بوخدور گومان.
تكبرلوک ائيلهيني تانري سئومز.
چيخان جان گئري گلمز.
دؤولتلى اوغول قوپسا اوجاغينين كوزودور. دؤولتسيز اوغول قوپسا اوجاغينين كوليدير.
دوغرو يولو گورور كن، اگري يولدان گلמيهليم.
سو حاق ديدارين گورموشدور.
قادر تانري وئرمه يينجه ار باييماز.
قاراشا دون گئيرسن قادين اولماز.
قارى دوشمان دوست اولماز.
قورد اوزى موباركدير.
قوناغى گلمه ين قارا انولر ييخيلسا يئى.
قيريميندان دؤنمه سه، قاقماسا، ارليك ياخشى.
قىز آنادان گورمه يينجه اويود آلماز.
كؤنلون يوجا توتان ارده دؤولت اولماز.
كول تپه جيگ اولماز.
گليملى - گئديملى دونيا! سون اوجو اوئلوملو دونيا!
ياد اوغولو ساخلاماقلا اوغول اولماز، بويوينده ساليير گئدر، گوردوم دئمز.
يالتيز ايگيت آلم اولماز.

"اوغوزنامە" دىن سىنچىمەلەر

آج ايله دوست اولاليم دىرسىن، قارنىن دويور.

آزى بىلمەين چوغى ھىنج بىلمز.

آلالە ساغ گۈزۈ سول گۈزە محتاج ائىلەمەسون.

اشىگىن اۋلومى ايتە دوگوندور.

اشىگىنە گوجون يىتمەسە، پالانىن دۈگمە.

اۋگنى آنا، اوجاغا يانا.

اىل كىچىدوگى كۈرپودىن سىن دە كىچ.

اۋلمە، ائشە جىقوم، يونجا بىتە، يىئەسىن.

اىلون دىلىنى كىمسە توتماز.

اىلە چكىشىگن اولور.

انصاف دىن يارىسى دىر.

اوغلان آغلاماينىچا مە وىرمزلىر.

اولو گۈز ايله قىز آل، ارگن گۈز ايله آت آل.

اولولار سۆزون توتمايان اولايو قالور.

اويناشينا اينانان عورت ارسيز قالور.

ايت ايتە بويورسا، ايت دە قويروغونا بويورار.

ايشى ايشلەين كۆنولدور.

ايكى سۆگى بىر كۆنولدە اولماز.

باسيلان كورشە دويماز.

باشا يازيلان گلور.

بسلمە قارغايى، آخير گۆزون چيقارير.

بىر تاشايله ايكى قوش اورولماز.

بين حرامدان بىر حلال يىگدور.

بين يىل ياراق، بىر گون گرک.

تاغ نه قدر يوجا ايسه، اوزريندن يول آشار.

تانرى يى گۆز ايله گۆرموش كيمسه يوق، عقل له بولورلار.

توغرويا زوال يوقدور.

جان يوكى آغير اولور.

چوق اوگولن چوروک چيقاغان.

چوق سۆيلهين چوق يانيلور.

حاق سۆز آجى گلور.

دۇگولمك ائشگە ياراشور.

دوستون يوغ ايسە، دوشمنين دە مى يوق؟

سۆز اولونون، سو كيچينين.

سۇدوگينى گوللە دە اورما.

سانا سۇيلرم، قيزيم، سن ائشيت، گلبنوم.

سنى بير سئومەينى سن ايكي سئومە.

سئين سئندە، بئيم بئندە.

سو ايلە اودون نە اويونى وار؟

سوچ اۇلنيدير، اۇلدورەنين دگيلدير.

عييسيز يار ايستەين يارسيز قالور.

قاشيغ ايلە آش وئروپ، ساپيىلا گوزين چيقارما.

قوجا كافير مسلمان اولماز.

قوجا مسلمان كافر اولماز.

قودوزون عۇمرى قيرق گوندور.

قورد انارسان، قورد گلور.

قورد ايلە قويونون نە اويونى وار؟!

قورد ايلە يئىوب، قويون ايلە شيون اورما.

كۆلگە سىندە ياتاجاق آغاچى بوداما.
كۈنۈل كىمى سئورسە، گۈركلۈ اول دور.
كۈنۈلدن كۈنۈلە يول وار.
كىشىنىن حۈرمىتى كىندۈ ائلىنىدە آزدىر.
گۈردۈن كى، زامان سانا اويمادى، سىن زمانە يە اوى.
گونش بالچىغى ايلە تۈتۈلماز.
نئىلرسىن ائىلە، يۈلدان چىقما.
ناكسە ال آچماقدان آج اولماق يىگدىر.
نصىبىنىدە وار ايسە، قاشىغىنىدا چىقا گلە.
واى اول كىشى يە كىم، تانرىدان قورقمايا.
ھەر نە كى باشىنا گلېرسە، حاقدان بېل.
يىر و گۈگ گۈتۈرمىز آنى كى، انسان گۈتۈرۈر.
ياخشى سۆز ايلە يىلان ايندىن چىقار.
ياد فرشتەدن بېلىش آلبىز يىگدۈر.
يالنىزلىق بىر آلاھا ياراشىر.
يۈردۈندىن سورولن يۈردىنا وارىنجا آغلار.
يۈكسكىدىن باقان آلچاغا تىز ائىر.

"امثال توركانه" دن سىنچمەلەر

آت ايلن قاتير تېپشور، آرايقدا انششىگ اۇلور.

آت تېيگون آت گۇتورور.

آزاجوق آشوم، آغروماز باشوم.

آغاچ نه قدر بار گتورور، باشى آلچاقدادور.

آغير اگلن كى، باتمان گلەسن.

آللاه-آللاه دئمەيىنجه ايشلر اولماز.

آناسينا باخ قىزىن آل، قاراغينا باخ بىزىن.

آيىنين اويونو آرمود اوستەدور.

آيىن اون بئشى قارائقو ايسە، اون بئشى آيدونلوقدور.

انششىگوم اۇلمە، يونجا بيتونجە.

انل ايله دوران يىخىلماز.

انل قارىمىش، تۇرەسى قارىمامىش.

انو حسابيىلان بازار حسابى درست گلەز.

ات ايلن ديرناق آراسينا گىرن چورور چىخار.

اصيل آزماز، ياغ اىيىمز.

اگمگى اگمكچى يە، بىر اگمك دە اوستە ليك.

اگرى اگلنوب دوغرى دانىشماق گر ك.

اوج ائو كۈچندە اورتا ائو اوج اولور.

اوشاق عزيز دور، تربيه آندان عزيز.

اوغول فر اولار، آتا مالون نثيلر.

اويناشينا اوميد باغلایان ارسيز قالور.

ايت اييه سى قابوسوندا گوجلۇ اولور.

ايشانسيزون دوشينه بئش آرشون بئز گيرر.

ايلان سانجان آلاجا ايپدن قور خار.

بولاماجا نه بسم الله؟!

بوندا ياتار، هاندا هورر.

بىر الدن صدا چيخماز.

تانرى آج ائدنى بنده دويورا بيلمز.

تيكه سين يالقوز يئيه تايين ديشى ايلن دوتار.

جوجه نى گوز سايارلار.

چيخماغون دوشمگى ده وار.

حرام حلالى آپارور.

حيوان الله شه - الله شه، انسان ديللشه - ديللشه.

خلق دىلىندىن قورتولماق اولماز.
دمير قاپونون آغاچ قاپويا ايشى دوشر.
دوشمىن قارىنجا ايسه ، خوار بيلمه.
دوشانين يوگوردىگىن گۆزدوم، اتىندىن زهلم گىتدى.
دىنسىزه ايمانسىز گرگ.
سۆز گوموشدىن اولسا، دىنمهك قىزىلداندور.
ساواش گىتىدىن باخانا آسان گلور.
سن ده سئو سنى سئوئى.
سورمه كى چوخ اولسا، هم قاشا، هم گۆزه.
ظولم ايلن ياپولان ياپو تنز خاراب اولور.
فلك هنج كىمىن رايىنجه گىتمز.
قادر آلايه وئرمه يىنجه ار باي اولماز.
قارواشدىن دوغان خاتون اولماز.
قوتلوگون دوغوشوندىن بللو اولور.
قىرخ ياشىندا تنبورا اؤگره نىن آخىرتىده چالور.
كۆپگىن كۆنلى كۆپكەلن خوش اولور.
گووندىگوم قارا داغ، سىنه دخى قار ياغدى!

كلاسېك ادبى ارثىدىن

"چون ھرنە كېم اكرسن، آخىر بېچرسن آنى" (نسىمى)

بىر مىلدىر كېم دنيەلر: "گنجىن اوستە مار اولور" (ختايى)

سېنە چاكىمدن اكسىك ائتمە تىر غمزەنى،

اي گول رعنا بىلىرسن كېم، "گول اولماز خارسىز" (فضولى)

سېنەدە كۈنلۈم سارايمىز رۇوشن ائىلر شمع داغ،

"اۈز آياغى آلتىنا ھرچند ايشىق وئرمز چىراغ".

ائتمەين سۆز سوزىنە شورىن نە بىلىسەن مەنىنى،

"آغزى شىرىن ائىلەمز حالوا دىمك حالوا كىمى". (ق.تېرىزى)

"ائىل بىر اولسا داغ اويناڧار يىرىندىن،

سۆز بىر اولسا ضرىبى كرن سىندىرار" (آشيق عباس توفارقانلى)

"جاناندىن آيرىلان جاندىن آيرىلار"

خالق ايچىندە بىر مىلدى، سئودىگىم. (واقف)

مثل مشهوردور "قوش دنه گندر". (ذاكر)

بو مشهور بير مثلدير، ساقيجان كيم، "اۆيره ن دۆزمز". (س.ع. شيرواني)

"آختاخانا، داغدا دانا بۇيودو،

من بۇيوك اوللام هاچانا، بيلميرم!" (م.ع. صابر)

"بىزه دندىلر كى، "چىركابه داش آتما، اوزرينه سىچرارا!" بىز ده بو سۆزو بير حكمت ظن اندرك آتمىوروز، لاکن ... چىركابلارا داش آتمالىدير، هم ده دولونجا، يوخ اندىلىنجهيه، اورتادان وجودلارى قالدیرىلىنجايا قدر داش آتمالىدير، ممكن قدر بۇيوك داشلار آتمالىدير، قايالار يووارلاتماليدير..." (ع.ب. حسين زاده)

خالق دىنىملرى

آت گۆرۈندە آخسايير، سو گۆرۈندە سوسايير.

آرالاريندان قارا پيشيك كىچمىك.

آغزى سود قوخوماق.

آغزينا ايت باشى آلماق.

آغزىنى آلاە يولوندا قويماق.

آناسى نماز اوستە اولماق.

آيدان آرى، سودان دورو.

ائەلە بىل قىرخ ائششىگى ساغينا گلير.

اوجان قوشا بورجو اولماق.

ايت آغزينا دوشمىك.

ايت ايله چووالا گيرمىك.

ايتىمىزىن قورد دايسى.

بئشده آلاجاغى يوخ، اوچدە وئره جگى.

بئلى باغلى اولماق.

باغرينا داش باغلاماق.

بوستانينا داش آتماق.

بوينوم قىلidan اينجه دى.

دالاغى سانجماق.
دلىنىن يادىنا داش سالماق.
دوۋەنى خلبىرنىن سووارماق.
دوۋەنىن قويروغو يىترە دگندە.
ساققىزىنى اوغورلاماق.
سو بولاندىرماق.
صبر كاساسى دولماق.
قارا قىزىن دردى وارمىش.
قارا گۆز اوپونونا دوشمەك.
قاننىن آراسىنا گىرمەك.
قورد ايله قىامتە قالماق.
قورد گۆرموش ايت كىمى داغىلىشماق.
قولاغى دارى دلمەك.
كنچل باشا قورد دوشوب.
كۆھنە پالان ايچى تۆكمەك.
كور كور، گۆز گۆز.
گۆردوگوندىن گۆز كىرەسى ايسنەيىر.
گۆزدن توك قاپىر.

آتالار سۆزۈ

گۈزۈنۈن قوردۈن اۋلدورمك.

گۈنۈ سۈيا وئرمك.

مىندىگىنى سايماماق.

نادرى تاختدا گۈروب، شاه عباسى قونداخدا.

الى اتگىندىن اوزون.

يىتتە يىتتىب يىتمەينە داش آتماق.

يىل اسىب قوز تۈكۈلوب.

يورغونۈ يوخوشا سالماق.

ادبیات

- ۱- عباسقلی ماراغائی. امثال توركانه. تورک آتالار سۆزلىرى. باكى، ۱۹۹۲ و ۱۹۹۶-جى ايل نشرلىرى.
- ۲- آھيسكا تورک فولكورو (****ترتيب ائندىلر آ.حاجى لى، آ.پولاد اوغلو)، باكى، ۱۹۹۸، س. ۲۶-۶.
- ۳- آرازام كوره بندم (ترتيب ائندىلر ب.عبداللايىو)، باكى، ۱۹۸۶، س. ۱۰۰-۷۷.
- ۴- آتالار سۆزۈ (ترتيب ائندىلر محمدولى قمرلى، ۱۸۹۹-جو ايل نشرىندىن **** ائندىلر ر.خىلىلوو)، باكى، ۲۰۰۳.
- ۵- آتالار سۆزۈ (توپلايانى ابوالقاسم حسين زاده)، باكى، ۱۹۴۹، ۱۹۵۶، ۱۹۸۱، ۱۹۸۵-جى ايل نشرلىرى.
- ۶- آذربايجان آتالار سۆزۈ (ترتيب ائندىلر حنفى زىناللى)، باكى، آذربايجانى تدقيق و تتبع جمعيت خلقىيات بۆلمەسى، ۱۹۲۶ (بو نشرىن لاتىن قرافىكالى آذربايجان يازىسىندا ترانسلىتئراسياسىنىن بۈيۈك بىر بۆلۈنمە-ايله هله ال يازماسى حالىندا ايكن تانىش اولماق امكانى وئردىگىنه گۈره خۇرمىتلى فولكورشناس عاليم رضا خليل اووا منتداریلغىمىزى بىلدىرىپتىك).
- ۷- آذربايجان فولكلورو **** (ناخچىوان فولكلورو)، باكى، ۱۹۹۴، س. ۲۲۶-۲۱۹؛ (عراق-توركمىن جلدى)، باكى، صاباح، ۱۹۹۹، س. ۲۳۹-۲۱۴؛ (گۈيجه فولكلورو)، باكى، ۲۰۰۰، س. ۵۵۹-۴۹۲؛ * (شكى فولكلورو)، باكى، ۲۰۰۰، س. ۳۲۶-۳۱۴؛ * (قاراباغ فولكلورو)، باكى، ۲۰۰۰، س. ۲۶۱-۲۹۳؛ * (قاراقويونلو فولكلورو)، باكى، ۲۰۰۲، س. ۲۲۰-۱۹۲؛ * (آغ بابا فولكلورو)، باكى، صدا، ۲۰۰۳، س. ۲۱۷-۲۱۱.

- ۸- آذربايجان كلاسيك ادبيياتى كىتابخانىسى، جلد، خالق ادبيياتى، باكى، ۱۹۸۲، س. ۱۹۲-۱۵۶.
- ۹- ائىل دوزگولرى، ائلات سۆيلىمەلىرى (***) ترتیب ائدن م. قاسملى، باكى، ۱۹۹۳، س. ۷۳-۶۷.
- ۱۰- على اصغر مجتهدى. تورک دىلىندە مثلر (امثال و حکم)، تبریز، ۱۹۵۵، ۲۸۶ س.
- ۱۱- خالقیمیزین دئییملىرى و دویوملارى (***) ترتیب ائدن م. حکیمو، باكى، ۱۹۸۶، س. ۱۴۲-۱۱۸.
- ۱۲- عراق - کرکوک آتالار سۆزلىرى (***) ترتیب ائدن ق. پاشايئو، باكى، ۱۹۷۸.
- ۱۳- کاشقارلى محمود. دیوان لغات التورک (چئویرن ب. آتالای)، ج. آنکارا، ۱۹۹۲.
- ۱۴- کتاب دده قورقود ائنسکلوپئدىاسى. ۲ جلدده، *** جلد، باكى، یئنی نشرلر ائوى، ۲۰۰۰.
- ۱۵- کؤچرلى فریدون. بالالار اهدیه // آذربايجان اوشاق ادبيياتى آنتولوگياسى، *** ج، باكى، ۲۰۰۲، س. ۳۱۶-۲۴۷.
- ۱۶- اوغوزنامه (چاپا حاضرلايانی، مقدمه، لغت و شرحلرین مؤلفى صمد علیزاده)، باكى، ۱۹۸۷.
- ۱۷- سلیمانلى مؤلود. سۆزون تاریخ یادداشی // "دده قورقود" توپلوسو، ۲۰۰۳/۱-۲.

ATALAR SÖZÜ

(Cəlal Bəydili)

URMU-2008
YAZ nəşriyyatı

Köçürən
Əhməd Əsədi

ATALAR SÖZÜ

(Celal Bəydili)

Köçürən
Əhməd Əsədi

رحمتی بابا لار سینەدن سوزوب سۆزلرین جوهرین وئریبلر سیزه
اؤزاوره کلرینین خزینه سینین قیمتی کوهرین وئریبلر سیزه

ISBN-978-964-8546-97-2

9 789648 546972

